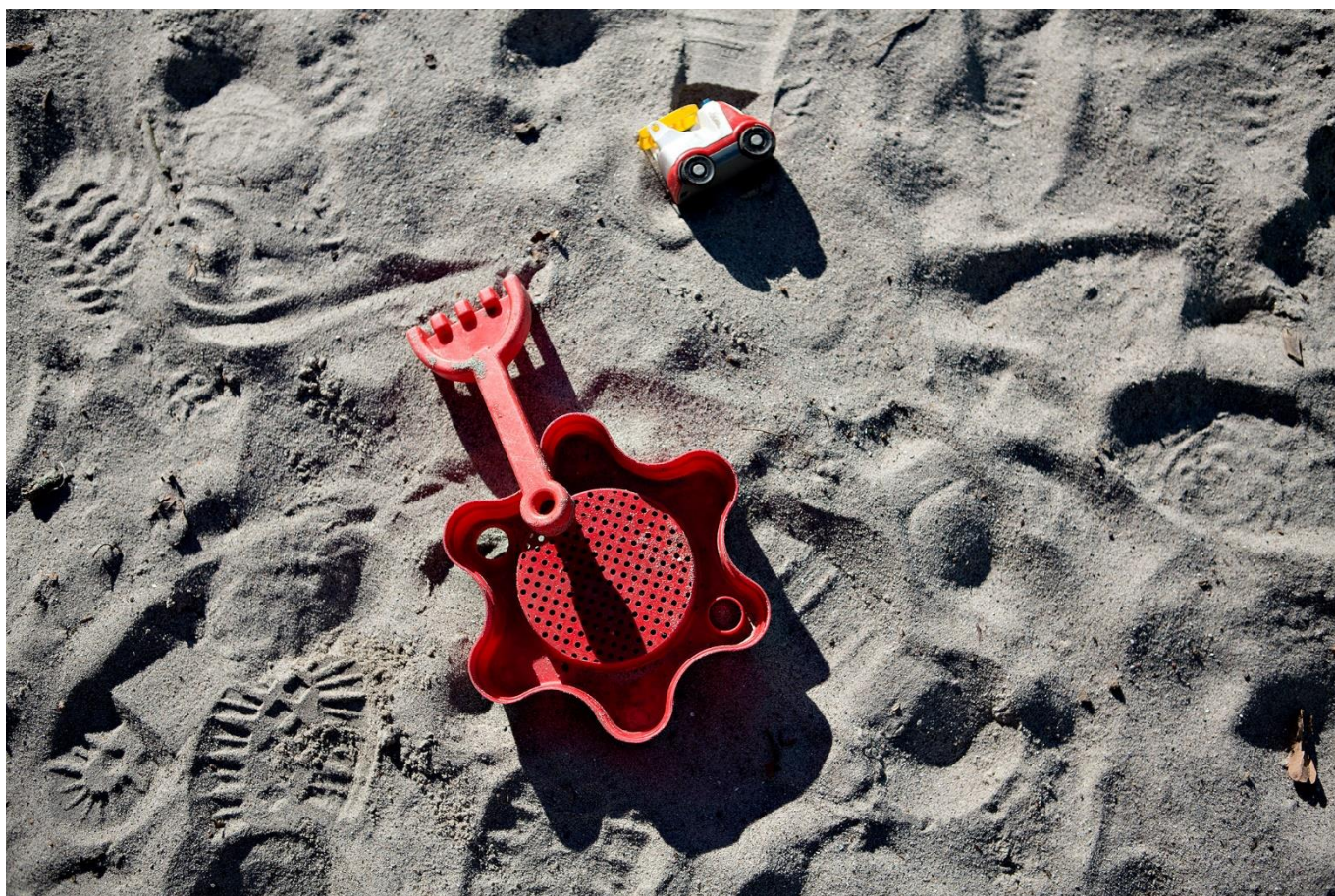

Det midlertidige børnetilskud

Spørgeskemaundersøgelse om børn og voksnes afsavn og familiernes økonomiske situation

Lars Benjaminsen, Dikke Cramer Jensen og Peter Rohde Skov

Det midlertidige børnetilskud – Spørgeskemaundersøgelse om børn og voksnes afsavn og familiernes økonomiske situation

© VIVE og forfatterne, 2022

e-ISBN: 978-87-7582-020-7

Arkivfoto: Mathilde Bech/VIVE

Projekt: 302044

Finansiering: Beskæftigelsesministeriet

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

VIVE

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD

Forord

I denne rapport præsenteres resultaterne af en evaluering af oplevelsen af den økonomiske situation blandt familier, der har modtaget det midlertidige børnetilskud.

Det midlertidige børnetilskud blev vedtaget i december 2019 af Socialdemokratiet, SF, Radikale Venstre og Enhedslisten. Formålet med det midlertidige børnetilskud er at "afhjælpe problemerne med børnefattigdom" og at sikre, "at alle børn i Danmark vokser op under ordentlige forhold og med mulighed for at være en aktiv del af fællesskabet" (aftaleteksten). Det midlertidige børnetilskud er et skattefrit børnetilskud til børnefamilier med børn under 15 år, hvor en eller begge forældre er berørt af kontanthjælpsloftet og/eller integrationsydelsen. Tilskuddet blev første gang udbetalt i januar 2020 med tilbagevirkende kraft fra august 2019.

Evalueringen er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt borgere, der har modtaget det midlertidige børnetilskud i en periode på sammenlagt mindst seks måneder mellem januar 2020 og marts 2021. Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført i efteråret 2021 og har fokus på børn og voksnes afsavn og familiernes økonomiske situation.

Vi retter en stor tak til de borgere, der har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen.

Rapportudkastet har endvidere været i eksternt review hos to anonyme reviewere, og vi takker i den forbindelse for gode og konstruktive kommentarer til rapporten.

Undersøgelsen er gennemført af VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. Seniorforsker Lars Benjaminsen har været projektleder for undersøgelsen og er rapportens hovedforfatter. Forskere Didde Cramer Jensen og Peter Rohde Skov har været projektmedarbejdere på undersøgelsen.

Undersøgelsen er bestilt og finansieret af Beskæftigelsesministeriet.

Kræn Blume Jensen

Forsknings- og analysechef for VIVE Social

Indhold

Sammenfatning	6
Formål.....	6
Metode og data	6
Hovedresultater.....	7
1 Indledning og baggrund.....	14
1.1 Det midlertidige børnetilskud.....	14
1.2 Formål og fokus.....	14
1.3 Afsæt i afsavnstilgangen og tidligere undersøgelser	15
1.4 Rapportens opbygning	16
2 Metode og data	18
2.1 Undersøgellesdesign	18
2.2 Stikprøven.....	20
2.3 Spørgeskemaet	22
2.4 Registerdata	24
3 Karakteristik af respondenterne	25
3.1 Køn og alder	25
3.2 Oprindelsestype	25
3.3 Uddannelsesniveau.....	26
3.4 Varigheden af det midlertidige børnetilskud	26
4 Børns afsavn og muligheder for social deltagelse.....	28
4.1 Basale afsavn for børnene	28
4.2 Afsavn af udstyr til de mindste børn	30
4.3 Afsavn og muligheder for social deltagelse for de 6-16 årige.....	32
4.4 Afsavn vedrørende mobiltelefon og computer for de 10-16-årige	35
4.5 Sammenligning med tidligere afsavnsundersøgelser.....	37
4.6 Opsamling	41
5 Voksnes afsavn	42
5.1 Afsavn blandt de voksne i familien.....	42
5.2 Voksnes afsavn for ydelses- og familietyper.....	43
5.3 Voksnes afsavn set i forhold til antallet af børn i familien	44
5.4 Sammenligning med tidligere afsavnsundersøgelser	44
5.5 Opsamling	46
6 Familiernes økonomiske situation og det midlertidige børnetilskuds betydning	47
6.1 Økonomiske udfordringer i familierne.....	47
6.2 Økonomiske udfordringer for ydelses- og familietyper	48
6.3 Ændringer i familiernes økonomiske situation og muligheder	51
6.4 Det midlertidige børnetilskuds betydning for familiernes økonomi	54

6.5	Opsamling	56
7	Beskæftigelse og jobsøgning.....	58
7.1	Beskæftigelse og forsørgelsesgrundlag	59
7.2	Jobsøgningsadfærd.....	62
7.3	Beskæftigelse og afsavn	66
7.4	Opsamling	73
	Litteratur	75
Bilag 1	Oversigt over ydelsesniveauer af det midlertidige børnetilskud.....	76
Bilag 2	Stikprøveudtræk og bortfaldsanalyse	82
Bilag 3	Spørgeskemaet	84
Bilag 4	Bilagstabel til kapitel 6	88
Bilag 5	Bilagstabeller til kapitel 7	89

Sammenfatning

I denne rapport præsenteres resultaterne af en evaluering af familiernes oplevelse af deres økonomiske situation før og efter indførelsen af det midlertidige børnetilskud. Det midlertidige børnetilskud blev vedtaget i 2019 og indført i januar 2020 med tilbagevirkende kraft fra august 2019. Den politiske intention med det midlertidige børnetilskud har særligt været at afhjælpe børnefattigdom og sikre, at børn vokser op under ordentlige forhold og har mulighed for at deltage i sociale fællesskaber. Det midlertidige børnetilskud udbetales til familier på forskellige ydelser inden for kontanthjælpssystemet (kontanthjælp, uddannelseshjælp og SHO-ydelse) og er målrettet børn fra 0-14 år i familier, der er berørt af kontanthjælpsloftet eller integrationsydelsen (integrationsydelsen skiftede navn til SHO-ydelsen fra 1. januar 2020).

Formål

Formålet med undersøgelsen er at belyse familiernes oplevelse af deres økonomiske situation og deres økonomiske muligheder og begrænsninger før og efter indførelsen af det midlertidige børnetilskud. Undersøgelsen tager afsæt i afsavnstilgangen, hvor familiernes økonomiske muligheder og begrænsninger belyses gennem måling af materielle og sociale afsavn. Hovedfokus er at afdække omfanget af afsavn blandt børnene i familierne og betydningen af familiens økonomi for børnenes sociale deltagelsesmuligheder efter at familierne har modtaget det midlertidige børnetilskud. Der indgår også et fokus på de voksne i familierne, hvor forekomsten af udvalgte basale afsavn blandt de voksne afdækkes, ligesom også familiernes muligheder for at dække basale fornødenheder som nødvendige dagligvarer og at betale boligudgifter bliver belyst. Endvidere belyses også forhold omkring beskæftigelse og jobsøgning blandt de voksne i familierne, hvor der ses på beskæftigelsen og afgang fra kontanthjælpssystemet blandt tilskudsmodtagerne i tiden, efter at de har modtaget det midlertidige børnetilskud, ligesom der også ses på tilskudsmodtagernes jobsøgningsadfærd, efter at de har modtaget tilskuddet.

Metode og data

Evalueringen er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt familier, der har modtaget det midlertidige børnetilskud i en periode på mindst seks måneder, siden det blev udbetalt første gang i januar 2020. Der er i maj 2021 foretaget et dataudtræk af en samlet bruttopopulation bestående af alle de personer, der har modtaget det midlertidige børnetilskud i sammenlagt mindst seks måneder, fra det blev indført og frem til en skæringsdato den 1. marts 2021. Denne bruttopopulation består af i alt 16.419 personer. Ud af bruttopopulationen er der udtrukket en stikprøve, der er blevet bedt om at deltage i spørgeskemaundersøgelsen, som er gennemført i efteråret 2021 (september-november). På interviewtidspunktet i efteråret 2021 vil der være en del af personerne i stikprøveudtrækket, der stadig er modtagere af det midlertidige børnetilskud og stadig er i kontanthjælpssystemet, men der vil også være personer, der ikke længere modtager tilskuddet og ikke længere er i kontanthjælpssystemet. Stikprøven er således udelukkende defineret ved, at personerne har modtaget det midlertidige børnetilskud i sammenlagt

mindst seks måneder mellem januar 2020 og marts 2021. Stikprøveudtrækket har endvidere været stratificeret ud fra ydelsestyper (kontanthjælp, uddannelseshjælp og SHO-ydelse) og familietyper (enlige forsørgere og parfamilier). I alt er 5.624 personer blevet udtrukket til stikprøven. Rapportens analyser er baseret på en analysepopulation på 2.062 respondenter med en fuld besvarelse af spørgeskemaet, svarende til 36,6 % af stikprøven. Der er foretaget en vægtning af besvarelserne ud fra en bortfaldsanalyse baseret på registerdata, og rapportens opgørelser er baseret på de vægtede svarfordelinger. I spørgeskemaet er tilskudsmodtagerne blevet stillet en række spørgsmål, der belyser forekomsten af afsavn blandt både børn og voksne inden for det seneste år, ligesom der også er stillet spørgsmål om familiens generelle økonomiske situation, samt spørgsmål omkring beskæftigelse og jobsøgningsadfærd. Respondenterne er også blevet bedt om at vurdere deres økonomiske situation, jobsøgningsadfærd mv. sammenlignet med tiden, før de modtog tilskuddet. Spørgeskemaoplysningerne er endvidere suppleret med registerdata, der benyttes til at belyse forhold omkring forsørgelsesgrundlag og beskæftigelse efter modtagelsen af tilskuddet mere detaljeret, end hvad der er muligt gennem spørgeskemaet.

I forbindelse med undersøgelsesdesignet skal det understreges, at evalueringen i metodisk forstand udgør en eftermåling, idet spørgeskemaundersøgelsen er gennemført, efter at respondenterne har modtaget det midlertidige børnetilskud i en periode. Det skal også pointeres, at evalueringen ikke udgør et egentligt effektstudie i metodisk forstand. Det er således ikke muligt at vide, hvilket omfang børn og voksnes afsavn ville have haft blandt tilskudsmodtagerne, eller hvad der ville have kendetegnet forsørgelsesgrundlaget og beskæftigelsen blandt tilskudsmodtagerne, såfremt det midlertidige børnetilskud ikke var blevet indført.

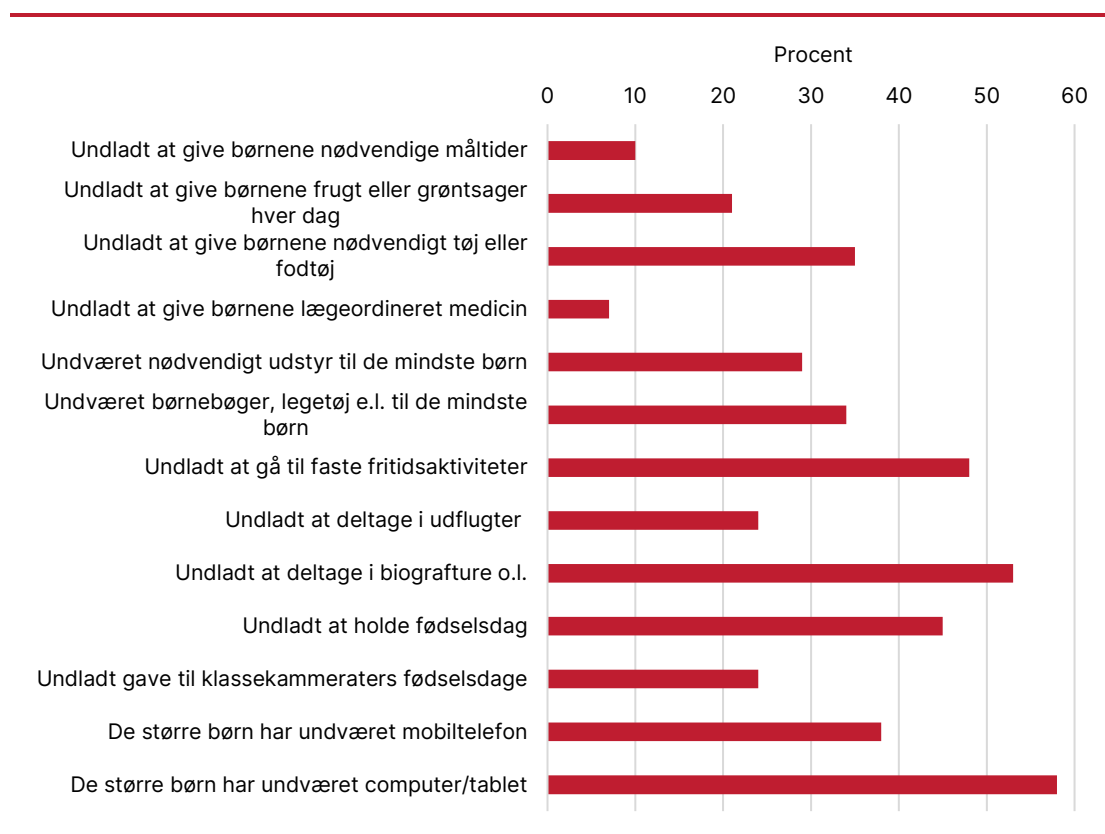
Hovedresultater

Undersøgelsen viser overordnet set, at en betydelig del af respondenterne vurderer, at det midlertidige børnetilskud har forbedret deres økonomiske situation. På trods af det er der en høj forekomst af en række afsavn både blandt børnene og de voksne i familierne. Nogle af familierne melder om basale afsavn blandt børnene i forhold til fx måltider og medicin, og en betydelig del af familierne melder om afsavn i forhold til andre materielle fornødenheder til børnene og i forhold til børnenes muligheder for at deltage i sociale aktiviteter o.l. Samtidig har en betydelig del af de voksne i familierne måttet undvære måltider, medicin samt nødvendigt tøj og fodtøj, fordi de ikke havde råd. Mange af familierne oplever at mangle penge til nødvendige dagligvarer sidst på måneden, og en del har haft vanskeligt ved at betale deres boligudgifter. På tidspunktet i efteråret 2021, hvor respondenterne har udfyldt spørgeskemaet, er de fleste af respondenterne fortsat på kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelse, men der er også nogle af respondenterne, der er overgået til andre ydelser (fx SU eller førtidspension), ligesom der er en mindre gruppe, som ikke længere modtager offentlige forsørgelsesydelse. Der er i respondenternes selvvalgte besvarelser ikke tegn på, at tilskuddet gennemsnitligt set har haft en negativ indvirkning på jobsøgningsadfærden for gruppen af tilskudsmodtagere som helhed.

Børns afsavn

Børnenes afsavn er målt gennem en række indikatorer for basale afsavn og afsavn knyttet til de sociale deltagelsesmuligheder. Andelen af respondenterne, der har angivet afsavn blandt børnene på de forskellige mål, er opgjort i Figur 1. I forhold til de mest basale afsavn angiver 10 % af respondenterne, at de har undladt at give børnene nødvendige måltider, og 7 % angiver, at de har undladt at give børnene lægeordineret medicin, fordi de ikke havde råd. Der er væsentligt højere andele med afsavn blandt børnene på de fleste af de øvrige indikatorer. 35 % har undladt at give børnene nødvendigt tøj eller fodtøj, fordi de ikke havde råd. Blandt respondenter med børn mellem 0 og 5 år har 29 % undværet nødvendigt udstyr, og 34 % har undværet børnebøger, legetøj o.l. til børn i denne aldersgruppe. Der er også et forholdsvis højt omfang af afsavn i forhold til de sociale deltagelsesmuligheder. Eksempelvis angiver 48 % af respondenterne med børn mellem 6 og 16 år, at børnene i denne aldersgruppe har måttet undlade at gå til faste fritidsaktiviteter, mens 45 % har måttet undlade at holde fødselsdag for klassekammeraterne, fordi forældrene ikke havde råd. I forhold til de større børn (10-16 år) har 38 % måttet undvære en mobiltelefon, og 58 % har måttet undvære en computer/tablet, fordi forældrene ikke havde råd.

Figur 1 Andel af respondenterne, der angiver afsavn og manglende sociale deltagelsesmuligheder blandt børnene inden for det seneste år. Procent.

Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. Spørgsmålene om børns basale afsavn er stillet til alle respondenter og gælder således for børn mellem 0 og 16 år (N = 2.062). Spørgsmålene om afsavn til de mindste børn er stillet til respondenter med børn i alderen 0-5 år (N = 1.172). Spørgsmålene om afsavn i forhold til børns sociale deltagelse er stillet til respondenter med børn i alderen 6-16 år (N = 1.457). Spørgsmålene om afsavn i forhold til de større børn (mobiltelefon og computer/tablet) er stillet til respondenter med børn i alderen 10-16 år (N = 1.012). Procentandelene er beregnet for antallet af personer med børn i de respektive aldersgrupper.

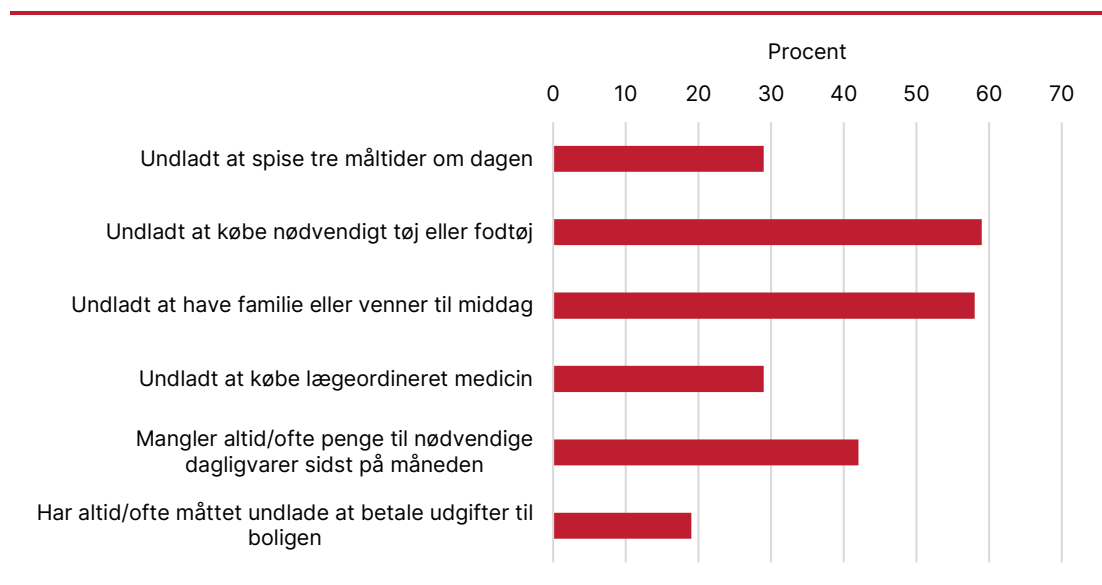
Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

Voksnes afsavn og økonomiske udfordringer i husstanden

Der er i spørgeskemaet også stillet en række spørgsmål om husstandens økonomiske situation og afsavnene blandt de voksne i familien (Figur 2). Der er stillet spørgsmål om basale afsavn blandt de voksne, samt spørgsmål om familiens økonomiske udfordringer. 29 % af respondenterne har svaret, at de eller andre voksne i familien inden for det seneste år har måttet undlade at spise tre måltider om dagen, fordi de ikke havde råd. Der er ligeledes 29 %, der har måttet undlade at købe lægeordineret medicin til de voksne i familien, fordi de ikke havde råd. 59 % har måttet undvære nødvendigt tøj eller fodtøj, og 58 % har undladt at invitere familie og venner til middag, fordi de ikke havde råd. I forhold til den økonomiske situation i familien har 42 % angivet, at de altid eller ofte mangler penge til nødvendige dagligvarer sidst på måneden, mens 19 % har svaret, at de altid eller ofte inden for det seneste år har måttet undlade at betale udgifter til boligen, som fx husleje, el og varme, fordi de ikke havde råd.

Figur 2 Andelen af respondenterne, der har angivet økonomiske udfordringer i husstanden og afsavn blandt de voksne i familien. Procent.

Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. N = 2.062 personer.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

Sammenligning med tidligere afsavnsundersøgelser

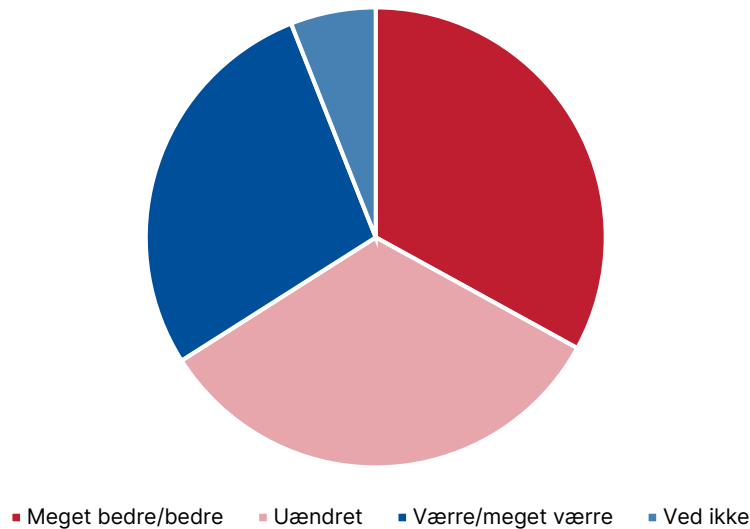
Når vi sammenholder omfanget af afsavnene blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud med afsavnene blandt gruppen af økonomisk fattige, der blev belyst i den seneste større danske afsavnsundersøgelse fra 2016 (Benjaminsen m.fl., 2016), er niveauerne for både børns og voksnes afsavn generelt højere end niveauet af afsavn blandt voksne og børn i økonomisk fattige familier. Det kan blandt andet hænge sammen med, at gruppen af økonomisk fattige er en mere heterogen gruppe, der består af kontanthjælpsmodtagere, men også af andre grupper som fx små selvstændige og delvist beskæftigede med lav indtægt. I den forbindelse viste den tidligere undersøgelse, at niveauet af afsavn *inden for* gruppen af økonomisk fattige generelt var højere blandt kontanthjælpsmodtagere end blandt økonomisk fattige med beskæftigelse. Det kan dog også hænge sammen med, at spørgeskemaundersøgelsen i den tidligere afsavnsundersøgelse blev gennemført i 2015 og dermed i et tidsmæssigt vindue, hvor de tidligere

'laveste ydelser' – starthjælpen og introduktionsydelsen – var blevet afskaffet nogle år tidligere, og integrationsydelsen og kontanthjælpsloftet endnu ikke var blevet indført. Det kan have medvirket til, at der var et lavere omfang af afsavn – også blandt kontanthjælpsmodtagerne – i afsavnsundersøgelsen fra 2015/2016 end blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud. Derimod finder vi, at omfanget af afsavn blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud i højere grad ligger på samme niveau som blandt modtagerne af de laveste ydelser, der blev belyst i en tidligere undersøgelse fra 2009 (Hansen & Hussain, 2009), der særligt belyste omfanget af afsavn blandt modtagere af introduktionsydelse/starthjælp og nedsat kontanthjælp – og således blev gennemført på et tidspunkt, hvor der også var lavere/nedsatte ydelser til nogle ydelsesmodtagere i kontanthjælpssystemet.

Forandringer i familiernes økonomiske situation og det midlertidige børnetilskuds betydning

Spørgeskemaundersøgelsen udgør metodisk set en eftermåling, hvor tilskudsmodtagerne er blev spurgt til familiens økonomiske situation og børn og voksnes afsavn, efter de har modtaget det midlertidige børnetilskud. Da det ikke har været muligt at foretage en måling, før respondenterne modtog tilskuddet, kan man ikke direkte opgøre, om omfanget af afsavn og de økonomiske udfordringer i familierne er ændret, efter at respondenterne har modtaget tilskuddet. Derfor har vi i stedet bedt respondenterne vurdere, om der er sket ændringer i familiens økonomiske situation sammenlignet med for to år siden. I Figur 3 er opgjort respondenternes vurdering af ændringer i den økonomiske situation alt i alt. Mens 33 % vurderer, at deres økonomiske situation er blevet meget bedre/bedre sammenlignet med for to år siden, er der samtidig 28 %, der vurderer, at deres økonomiske situation er blevet værre/meget værre. 33 % vurderer situationen som uændret. Ud over spørgsmålet om familiernes samlede økonomiske situation er der også stillet tilsvarende spørgsmål om mere specifikke aspekter af den økonomiske situation (ikke vist i figur). For nogle af disse mål er der en lidt større andel, der har oplevet en forbedring end en forværring. Det gælder mulighederne for at købe nødvendige dagligvarer, købe det tøj og fodtøj børnene har behov for, samt mulighederne for at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter. Ved et spørgsmål om, hvorvidt børnene kan deltage i biografture, udflugter o.l., er der dog lige mange, der har oplevet en forbedring som en forværring.

Figur 3 Respondenternes vurdering af familiens økonomiske situation alt i alt sammenlignet med for to år siden. Procent.

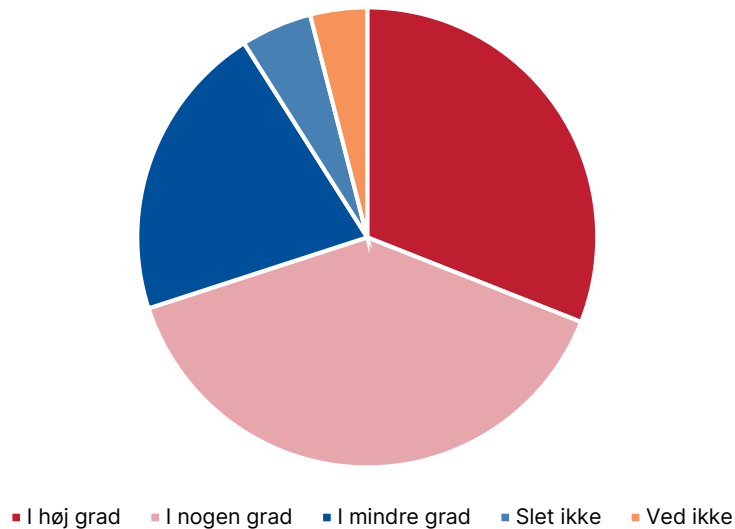
Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. N = 2.062 personer.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsenerne.

Det midlertidige børnetilskuds betydning for familiernes økonomiske situation

Når vi har spurgt til ændringer i den økonomiske situation sammenlignet med for to år siden, kan perioden også indbefatte forhold, der var medvirkende til, at respondenterne kom på en ydelse, som fx et mistet job. Samtidig kan der være sket ændringer, siden respondenterne har modtaget det midlertidige børnetilskud, fx at de er kommet i beskæftigelse. På den måde kan vi ikke specifikt relatere respondenternes vurdering af ændringer i deres økonomiske situation sammenlignet med for to år siden til, at de samtidig har modtaget det midlertidige børnetilskud. Vi har derfor også bedt respondenterne om direkte at vurdere det midlertidige børnetilskuds betydning for deres økonomiske situation. I Figur 4 er opgjort respondenternes vurdering af, i hvor høj grad de oplever, at det midlertidige børnetilskud har været med til at forbedre deres økonomiske situation. Det er en høj andel på sammenlagt 70 %, der vurderer, at det i høj grad eller i nogen grad er tilfældet, mens kun 5 % mener, at det slet ikke er tilfældet, og 21 % svarer i mindre grad. Der er også stillet tilsvarende spørgsmål om mere specifikke aspekter af deres økonomiske muligheder (ikke vist i figur). Her vurderer 71 %, at det midlertidige børnetilskud i høj eller nogen grad har givet dem bedre muligheder for at købe nødvendigt tøj til deres børn, 53 % svarer, at det i høj eller nogen grad har givet dem bedre muligheder for, at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter, og 51 % svarer, at det i høj eller nogen grad har givet bedre muligheder for, at børnene kan deltage i biografture, udflugter o.l. Der er således en betydelig del af respondenterne, der vurderer, at det midlertidige børnetilskud har forbedret deres økonomiske situation og muligheder.

Figur 4 Respondenternes vurdering af, i hvor høj grad det midlertidige børnetilskud har forbedret deres økonomiske situation. Procent.

Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. N = 2.062 personer.

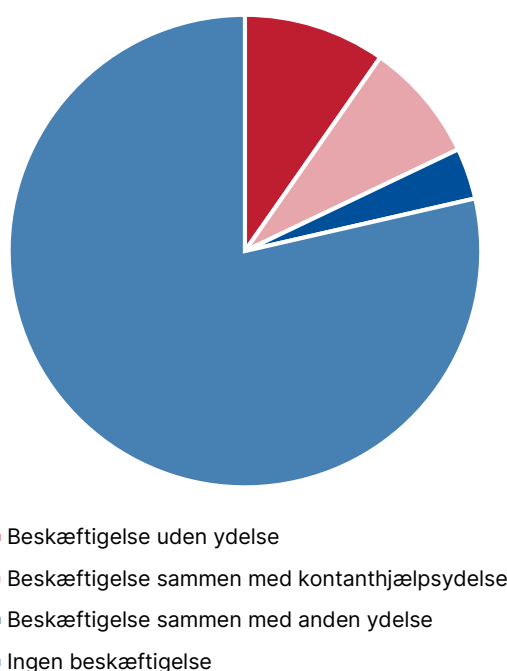
Kilde: Spørgeskemabesvarelsenerne.

Beskæftigelse og jobsøgningsadfærd

Undersøgelsen har også belyst, hvad der kendetegner tilskudsmodtagernes forsørgelsesgrundlag og arbejdsmarkedstilknytning, efter at de har modtaget det midlertidige børnetilskud. I spørgeskemaet er der spurgt, om respondenterne har lønnet arbejde eller er selvstændigt erhvervsdrivende på interviewtidspunktet, dvs. i efteråret 2021. Det var tilfældet for 18 % af respondenterne. Der kan dog her være tale om enten hel eller delvis beskæftigelse, herunder beskæftigelse, samtidig med at man fortsat modtager sociale ydelser. Vi har derfor anvendt registerdata fra DREAM-registeret til at opgøre forsørgelsesgrundlaget og beskæftigelsen blandt respondenterne mere specifikt. Ifølge en opgørelse af forsørgelsesgrundlaget i uge 35, 2021 (ikke vist i figur), hvor spørgeskemaundersøgelsen blev igangsat, modtog 67 % af respondenterne fortsat enten kontanthjælp, uddannelseshjælp eller en SHO-ydelse, mens 20 % var overgået til en anden ydelse, som fx SU eller førtidspension. 13 % af respondenterne var registreret som selvforsørgende, defineret ved, at de ikke længere modtager en ydelse. Nogle af dem, der fortsat modtager en ydelse i kontanthjælpssystemet eller forskellige øvrige ydelser, har samtidig delvis beskæftigelse. Vi har ud fra DREAM-registeret også opgjort beskæftigelsen blandt respondenterne omkring interviewtidspunktet. Vi har i den forbindelse skelnet mellem beskæftigelse 'inden for' kontanthjælpssystemet, hvor respondenterne har delvis beskæftigelse, samtidig med at de fortsat modtager en ydelse i kontanthjælpssystemet (med et element af modregning), og beskæftigelse 'uden for' kontanthjælpssystemet, hvor respondenterne har opnået beskæftigelse i et omfang, således at de ikke længere modtager en ydelse i kontanthjælpssystemet. Desuden er der også en gruppe, der er registreret med lønnet beskæftigelse blandt dem, der er overgået til andre ydelser uden for kontanthjælpssystemet, hvilket fx kan være respondenter, der har lønnet beskæftigelse ved siden af, at de modtager SU. I figur 5 er vist andelen af respondenterne, der er registreret med lønnet beskæftigelse i september 2021, hvor der er sondret mellem disse grupper, samt dem, der ikke er regi-

streret med lønnet beskæftigelse. Figur 5 viser, at 8 % er registreret med lønnet beskæftigelse, samtidig med at de modtager en ydelse i kontanthjælpssystemet (kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelse). 4 % af respondenterne er registreret med lønnet beskæftigelse, samtidig med at de modtager andre ydelser. 10 % af respondenterne er registreret med lønnet beskæftigelse, uden at de samtidig modtager en offentlig forsørgelsesydelse, hverken i kontanthjælpssystemet eller i form af øvrige ydelser. Endelig er der 78 % af respondenterne, der ikke er registreret med nogen form for lønnet beskæftigelse i september 2021. Mens det er lykkedes for nogle af respondenterne at opnå lønnet beskæftigelse i større eller mindre grad, er hovedparten således stadig uden beskæftigelse.

Figur 5 Lønnet beskæftigelse blandt respondenterne i september 2021 opdelt på beskæftigelse henholdsvis med eller uden samtidige ydelser. Procent.

Anm.: Oplysningerne om lønnet beskæftigelse er baseret på DREAM-registerets oplysninger om beskæftigelsesgraden i september 2021. I opgørelsen er medtaget personer med en positiv beskæftigelsesgrad, dvs. at personen er registreret med lønnede timer i september 2021 uanset omfanget af beskæftigelsen. Oplysningen om beskæftigelse er kombineret med oplysninger om modtagelse af ydelser, hvor der er skelnet mellem personer på kontanthjælpsydelse (kontanthjælp, uddannelseshjælp og SHO-ydelse), øvrige ydelser samt ingen ydelser (selvforsørgede). N = 2.058 personer.

Kilde: Registerdata fra DREAM-registeret.

Undersøgelsen har også belyst respondenternes jobsøgningsadfærd. Her viser opgørelserne, at der er forholdsvist flere af respondenterne, der bruger mere tid frem for mindre tid på jobsøgning sammenlignet med for to år siden. Adspurgt direkte om betydningen af det midlertidige børnetilskud er der også relativt flere, der vurderer, at tilskuddet har betydet, at de bruger mere tid frem for mindre tid på jobsøgning. Der er således ikke tegn på, at det midlertidige børnetilskud set ud fra en gennemsnitsbetragtning har medvirket til reducere ydelsesmodtagernes jobsøgning. Der er dog omvendt heller ikke be-læg for at konkludere, at tilskuddet i væsentligt omfang har styrket respondenternes jobsøgning, da den største gruppe er dem, der vurderer, at modtagelsen af det midlertidige børnetilskud ikke er forbundet med ændringer i omfanget af deres jobsøgning.

1 Indledning og baggrund

I dette kapitel gennemgås baggrunden for det midlertidige børnetilskud og tilskuddets karakter. Derefter præsenteres undersøgelsens formål og fokus samt rapportens opbygning.

1.1 Det midlertidige børnetilskud

Det midlertidige børnetilskud blev vedtaget i december 2019 i en aftale mellem Socialdemokratiet, SF, Radikale Venstre og Enhedslisten. Tilskuddet blev første gang udbetalt i januar 2020 med tilbagevirkende kraft fra august 2019. Formålet med det midlertidige børnetilskud er ifølge aftaleteksten at "afhjælpe problemerne med børnefattigdom" og at sikre, "at alle børn i Danmark vokser op under ordentlige forhold og med mulighed for at være en aktiv del af fællesskabet".¹

Det midlertidige børnetilskud er et midlertidigt skattefrit børnetilskud til børnefamilier med børn under 15 år, hvor en eller begge forældre er berørt af kontanthjælpsloftet og/eller integrationsydelsen. Tilskuddet udgør 717 kr. pr. måned pr. barn af ydelsesmodtagere på de laveste ydelser – dvs. selvforsørgelses- og hjemrejseydelsesmodtagere, overgangsydelsesmodtagere (herefter "SHO-ydelse") samt uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere, 615 kr. pr. barn af enlige og 563 kr. pr. barn af øvrige personer i målgruppen. Derudover får enlige forsørgere et supplerende tilskud på 665 kr. månedligt uafhængigt af antallet af børn (2021-priser).² Tilskuddet er endvidere udformet således, at modtagerne ikke kan få mere i ydelse, end de har mistet som følge af indførelsen af kontanthjælpsloftet eller integrationsydelsen. Ved indførelsen af tilskuddet blev det skønnet, at det ville omfatte cirka 14.300 børnefamilier og cirka 27.900 børn. I rapportens Bilag 1 er vist eksempler på størrelsen af det midlertidige børnetilskud for de forskellige grupper af ydelsesmodtagere (kontanthjælp, uddannelseshjælp og SHO-ydelse) og familietyper (par og enlige). Eksempelvis vil en enlig kontanthjælpsmodtager over 30 år med to børn modtage cirka 1.900 kr. om måneden i midlertidigt børnetilskud, mens et par på kontanthjælp over 30 år – ligeledes med to børn – vil modtage cirka 800 kr. i midlertidigt børnetilskud, i begge tilfælde under forudsætning af en månedlig husleje svarende til medianhuslejen for kontanthjælpsmodtagere.³

1.2 Formål og fokus

Undersøgelsen har til formål at afdække familiernes oplevelse af deres økonomiske situation før og efter indførelsen af det midlertidige børnetilskud. Hovedvægten i undersøgelsen er lagt på at afdække børns afsavn, herunder både afsavn knyttet til basale fornødenheder for børnene som mad, tøj og lægeordineret medicin, og afsavn i forhold de økonomiske muligheder for børns sociale deltagelse i fællesskaber, fx i form af fritidsaktiviteter, udflugter o.l. For de voksne afdækkes afsavn knyttet til basale fornødenheder som mad, tøj og lægeordineret medicin. Desuden afdækkes forhold vedrørende

¹ <https://www.regeringen.dk/aktuelt/publikationer-og-aftaletekster/aftale-om-et-nyt-midlertidigt-boernetilskud/>

² https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/163/20201_163_som_fremsat.htm

³ Når huslejeniveauet har indvirkning på størrelsen af det midlertidige børnetilskud, skyldes det, at også boligstøtten indgår i den samlede beregning.

familiens generelle økonomiske situation, fx i forhold til at have råd til daglige fornødenheder, boligudgifter mv. Derved aftegnes et samlet billede af de økonomiske muligheder og udfordringer, der kendetegner familierne på interviewtidspunktet.

Undersøgelsen indeholder også et fokus på beskæftigelse og jobsøgningsadfærd blandt tilskudsmodtagerne. Her ses der på, hvor stor en andel af tilskudsmodtagerne, der fortsat er på kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelse, efter at de har modtaget det midlertidige børnetilskud i en periode, samt hvor stor en andel der har opnået hel eller delvis beskæftigelse. Der ses også på jobsøgningsadfærden blandt tilskudsmodtagerne, herunder deres egne vurderinger af, hvilken indvirkning det midlertidige børnetilskud har haft på deres jobsøgningsadfærd.

1.3 Afsæt i afsavnstilgangen og tidligere undersøgelser

Undersøgelsen er generelt baseret på afsavnstilgangen, der er en af de tre væsentlige tilgange/metoder til at afdække økonomisk fattigdom, hvor indkomstmetoden og budgetmetoden udgør de to andre metoder. I den forbindelse har afsavnstilgangen særligt fokus på at belyse konsekvenserne af økonomisk fattigdom i form af de konkrete afsavn, som økonomiske begrænsninger giver anledning til. Afsavnstilgangen tager generelt udgangspunkt i Peter Townsends begreb om "relative deprivation" – relative afsavn (Townsend, 1979). Dermed menes, at økonomisk fattigdom og afsavn må forstås relativt til det omgivende samfund og i forhold til, hvad der er almindelige levevilkår i samfundet. Mål for materielle og sociale afsavn må således tage udgangspunkt i, hvad der er almindeligt udbredte goder og sociale praksisser i samfundet, og må også tage hensyn til, hvordan disse forhold ændres over tid, herunder fx ny kommunikationsteknologi (se også Larsen, 2004).

Afsavnstilgangen har generelt været benyttet i en række internationale studier af konsekvenserne af økonomisk fattigdom (se fx Whelan m.fl., 2001, 2002; PSE UK, 2013; Halleröd m.fl., 2006). I Danmark blev der i 2015/2016 gennemført en afsavnsundersøgelse *Fattigdom og afsavn – om materielle og sociale afsavn blandt økonomisk fattige og ikke-fattige* (Benjaminsen m.fl., 2016) som udløber af Ekspertudvalg om Fattigdoms arbejde med at definere en dansk fattigdomsgrænse (Ekspertudvalg om Fattigdom, 2013). Den danske afsavnsundersøgelse havde fokus på at afdække afsavn blandt både børn og voksne og viste generelt, at der blandt både børn og voksne i økonomisk fattige familier var et betydeligt højere niveau af materielle og sociale afsavn end i gruppen af økonomisk ikke-fattige. Undersøgelsen viste dog også, at der inden for gruppen af økonomisk fattige var betydelig variation i omfanget af afsavn, idet der både var en del af de økonomisk fattige familier, der havde en betydelig ophobning af afsavn, mens der også var en del af gruppen af økonomisk fattige, der kun havde forholdsvis få afsavn. Inden for gruppen af økonomisk fattige var det særligt blandt gruppen af kontanthjælpsmodtagere, at der var et højere niveau af afsavn, mens der omvendt var færre afsavn i gruppen af økonomisk fattige, som var i beskæftigelse, og som typisk omfattede personer i delvis beskæftigelse, små selvstændige o.l. (Benjaminsen m.fl., 2016, s. 12-26). Det skal endvidere påpeges, at spørgeskemaundersøgelsen i den tidligere afsavnsundersøgelse blev gennemført i 2015 og dermed i en periode, hvor 'de laveste ydelser' som starthjælpen og

introduktionsydelsen var blevet afskaffet, og integrationsydelsen og kontanthjælpsloftet endnu ikke var blevet indført.

En anden dansk undersøgelse *Konsekvenser af de laveste ydelser – Forsørgelsesgrundlag og afsavn* (Hansen & Hussein, 2009) havde fokus på afsavn blandt modtagere af de laveste offentlige ydelser (på daværende tidspunkt starthjælp og introduktionsydelse). Denne undersøgelse viste blandt andet, at der var et væsentligt højere omfang af afsavn blandt modtagerne af disse ydelser end blandt almindelige kontanthjælpsmodtagere, ligesom undersøgelsen også viste, at omfanget af afsavn generelt var væsentligt lavere blandt både dagpengemodtagere og beskæftigede end blandt både modtagerne af de laveste ydelser og kontanthjælpsmodtagere generelt.

Når vi finder afsavnstilgangen særligt anvendelig til at benytte i evalueringen af det midlertidige børnetilskud, hænger det sammen med, at formålet med tilskuddet er formuleret omkring at afhjælpe konkrete konsekvenser af økonomisk fattigdom, herunder særligt at styrke børns sociale deltagelsesmuligheder. Formålet med tilskuddet har således i høj grad kunnet oversættes til forskellige afsavnsmaal, der direkte kan måles gennem spørgeskemaet til tilskudsmodtagerne, hvor der således er spurgt til forekomsten af en række konkrete materielle og sociale afsavn blandt både børnene og de voksne i familierne (se kapitel 2). Vi vil undervejs i rapporten generelt sammenligne resultaterne fra denne undersøgelse med resultaterne fra de tidligere afsavnsundersøgelser for de indikatorer, hvor en sammenligning er mulig.

1.4 Rapportens opbygning

I kapitel 2 gennemgås undersøgelsens metode og datagrundlag i form af spørgeskemaundersøgelsen samt de registerdata, der ligeledes indgår i undersøgelsens datagrundlag.

I kapitel 3 gives en kort karakteristik af respondenterne ud fra køn, alder, oprindelse og uddannelsesniveau, samt hvor længe respondenterne har modtaget det midlertidige børnetilskud.

I kapitel 4 belyses børns afsavn og de økonomiske muligheder for børnenes sociale deltagelse i fællesskabet. I kapitlet gennemgås spørgeskemaundersøgelsens resultater i forhold til basale afsavn for børnene og i forhold til specifikke afsavn blandt børn i forskellige aldersgrupper.

I kapitel 5 sættes fokus på de voksne i familien og de basale afsavn, som de voksne i familien oplever.

I kapitel 6 afdækkes familiernes økonomiske situation med fokus på generelle økonomiske udfordringer i familierne, deres oplevelse af ændringer i deres økonomiske situation inden for de seneste to år, samt det midlertidige børnetilskuds betydning for ændringer i familiens økonomiske udfordringer og muligheder.

Kapitel 7 omhandler forhold omkring arbejdsmarkedstilknytningen blandt respondenterne, herunder afgang fra kontanthjælpssystemet blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud, samt deres jobsøgningsadfærd, og det midlertidige børnetilskuds betydning for jobsøgningsadfærden.

2 Metode og data

I dette kapitel gennemgås undersøgelsens metode og datagrundlag. Først gennemgås undersøgelsesdesignet i form af spørgeskemaundersøgelsen kombineret med brug af registerdata. Dernæst gennemgås forhold omkring spørgeskemaundersøgelsens stikprøveudtræk, stratificering, svarprocent, bortfald og vægtning. Derefter gennemgås spørgeskemaets udformning, herunder den pilottest, der har været gennemført i forbindelse med udarbejdelsen af spørgeskemaet. Endelig beskrives brugen af registerdata, der ud over stikprøveudtræk, stratificering og vægtning også har været anvendt til at opgøre respondenternes arbejdsmarkedstilknytning.

2.1 Undersøgelsesdesign

Grundstammen i undersøgelsen er en spørgeskemaundersøgelse blandt modtagere af det midlertidige børnetilskud. Spørgeskemaundersøgelsen har karakter af en tværsnitsundersøgelse, der er gennemført i efteråret 2021. Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført som en kombineret webundersøgelse med telefonisk opfølgning og telefoninterview. Web- og telefonsurveyen er gennemført af Danmarks Statistik.

I forhold til evalueringens udformning og metode udgør spørgeskemaundersøgelsen i metodisk henseende en eftermåling, dvs. at familiernes økonomiske situation, afsavn mv. belyses gennem spørgeskemaet, efter at de har modtaget det midlertidige børnetilskud. Der er således ikke foretaget en før-måling af omfanget af afsavn m.v., før personerne modtog det midlertidige børnetilskud. Hvis der skulle være gennemført en før-måling, ville denne skulle være gennemført lige da tilskuddet var blevet indført, hvorefter respondenterne skulle have været søgt geninterviewet på et senere tidspunkt. Der ville dog generelt kunne være betydelige udfordringer forbundet med et sådant design, herunder særligt udfordringer med at opnå et tilstrækkeligt antal geninterview. Når der udelukkende anvendes en eftermåling, skal man imidlertid være opmærksom på, at det ikke vil være muligt direkte at sammenligne omfanget af afsavn mv., henholdsvis før og efter respondenterne har modtaget det midlertidige børnetilskud. Samtidig er det vanskeligt at spørge retrospektivt til niveauet af afsavn på et væsentligt tidligere tidspunkt, altså før tilskuddet blev indført. Derfor har vi i stedet i spørgeskemaet bedt respondenterne om at sammenligne deres økonomiske situation på interviewtidspunktet med for to år siden i form af, om der er sket forbedringer eller forværringer på forskellige aspekter, ligesom vi også har bedt dem vurdere, hvilken betydning det midlertidige børnetilskud specifikt har haft for deres økonomiske situation, afsavn mv. Det beskriver vi nærmere i afsnit 2.3 om spørgeskemaets udformning.

I forbindelse med undersøgelsesdesignet skal det også understreges, at evalueringens analyser ikke udgør en effektmåling i metodisk/statistisk forstand. En egentlig effektmåling ville kræve, at man kunne estimere, hvilket niveau omfanget af afsavn eller beskæftigelsen blandt tilskudsmodtagerne ville have haft, såfremt de ikke havde modtaget tilskuddet. Det ville indebære, at der ud over at der skulle være foretaget en før- og eftermåling også skulle have indgået en kontrolgruppe af personer, der var berettiget til at modtage tilskud-

det, men som ikke havde fået det, og at der var tale om en tilfældig selektion (ved lodtrækning) til indsats- og kontrolgruppen. Det har ikke været en mulighed i forbindelse med udformningen af undersøgelsesdesignet.

Spørgeskemaundersøgelsen er baseret på en analysepopulation af personer, der har modtaget det midlertidige børnetilskud på et tidspunkt, mellem det blev indført i januar 2020 (med tilbagevirkende kraft fra august 2019) og frem til 1. marts 2021, som er det seneste tidspunkt indbefattet i dataudtrækket til spørgeskemaundersøgelsen. Derefter er respondenterne interviewet i efteråret 2021. Det er i denne henseende, at undersøgelsesdesignet har karakter af en eftermåling, hvor familiernes økonomiske situation, omfanget af afsavn mv. afdækkes, efter at de har modtaget det midlertidige børnetilskud i en periode. På interviewtidspunktet i efteråret 2021 vil der være en del af personerne i analysepopulationen, som stadig er i kontanthjælpssystemet og stadig er modtagere af det midlertidige børnetilskud, men der vil også være personer, der ikke længere modtager tilskuddet og ikke længere er i kontanthjælpssystemet. Det skal i den forbindelse påpeges, at der ikke er udtrukket yderligere oplysninger om, hvorvidt personerne fortsat modtager det midlertidige børnetilskud på interviewtidspunktet, men at der er inddraget registerdata fra DREAM-registeret, der blandt andet benyttes til at opgøre, om personerne i analysepopulationen fortsat er i kontanthjælpssystemet.

Særligt med henblik på at kunne belyse respondenternes forsørgelsesgrundlag og arbejdsmarkedstilknytning er spørgeskemadata blevet kombineret med registerdata, der giver mulighed for mere detaljeret at opgøre respondenternes beskæftigelses- og forsørgelsessituation i perioden efter, at de har modtaget det midlertidige børnetilskud, end hvad der har været hensigtsmæssigt at belyse gennem spørgeskemaet. Her ser vi særligt på, om respondenterne fortsat er i kontanthjælpssystemet, om de er overgået til andre ydelser som fx SU eller førtidspension, eller om de er blevet selvforsørgende, dvs. at de ikke længere modtager en offentlig forsørgelsesydelse. I forlængelse heraf ses også på, om respondenterne har opnået lønnet beskæftigelse, hvor der sondres mellem beskæftigelse 'inden for' kontanthjælpssystemet (typisk at man arbejder et mindre antal timer og samtidig får en ydelse i kontanthjælpssystemet ud fra den gældende modregning) og lønnet beskæftigelse 'uden for' kontanthjælpssystemet, dvs. at man har lønnede timer og indkomst herfra i et omfang, så man ikke længere modtager en ydelse i kontanthjælpssystemet.

Ud over i forhold til at opgøre beskæftigelses- og forsørgelsesgrundlaget er der endvidere anvendt registerdata i forbindelse med stikprøveudtrækket, stratificeringen og den efterfølgende vægtning af besvarelserne (der er foretaget af Danmarks Statistik), hvilket uddybes i de efterfølgende afsnit.

Endelig skal det i forbindelse med undersøgelsesdesignet påpeges, at vi i analyserne generelt ikke inddrager de specifikke beløb, som respondenterne har modtaget gennem det midlertidige børnetilskud. Som beskrevet i afsnit 1.1 er der forskellige satser i forbindelse med børnetilskuddet, ligesom beløbet også afhænger af andre forhold omkring husstandens økonomi, som fx niveauet af boligstøtte mv. Analytisk ses der således på gruppen af tilskudsmodtagere under ét, der dog i analyserne opdeles i andre undergrupper ud fra ydelsestype (kontanthjælp, uddannelseshjælp og SHO-ydelse), familietype (parfamilier og enlige forsørgere) samt antallet af børn i familien.

2.2 Stikprøven

Selvom det midlertidige børnetilskud vedrører børn i alderen 0 til 14 år, har vi i stikprøveudtrækket inkluderet familier med børn til og med 16 år på udtræksdatoen. Det skyldes, at børnene i de familier, der har modtaget tilskuddet, kan være op til 16 år på tidspunktet, hvor spørgeskemaundersøgelsen er gennemført.

Til dannelsen af undersøgelsens stikprøvepopulation er der taget udgangspunkt i et dataudtræk fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR), som har identificeret personer, der har modtaget det midlertidige børnetilskud i mindst seks måneder, siden det blev indført. Dette dataudtræk er foretaget i maj 2021 og indeholder oplysninger om modtagere af tilskuddet frem til 1. marts 2021.

Målgruppen af personer, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, består som nævnt af tre kategorier af ydelsesmodtagere. Det drejer sig om modtagere af kontanthjælp, uddannelseshjælp, samt modtagere af selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse (SHO-ydelse). Spørgeskemaundersøgelsen omfatter således disse tre grupper, og for at sikre et tilstrækkeligt antal svar i hver gruppe er der foretaget en stratificering af stikprøven ud fra disse tre grupper. Ud over de tre kategorier af ydelsesmodtagere er der inden for hver af disse kategorier også foretaget en yderligere stratificering efter familietyper, hvor der er skelnet mellem parfamilier og enlige forsørgere. Dermed indgår der seks grupper ('strata') i stikprøveudtrækket, der er defineret ved kombinationen af de tre ydelsestyper og to familietyper.

Vi har endvidere sat som en betingelse for at blive udtrukket til stikprøven, at personerne skal have modtaget det midlertidige børnetilskud i sammenlagt mindst seks måneder, hvorved personer, der kun har modtaget det midlertidige børnetilskud forholdsvis kortvarigt, ikke er udtrukket til stikprøven.

Ud af i alt 16.419 personer (voksne), der har modtaget det midlertidige børnetilskud i mindst seks måneder fra januar 2020 til marts 2021, indgår 5.975 personer i bruttostikprøven, mens der er 5.624 personer i nettostikprøven. I nettostikprøven er der taget hensyn til, om de udvalgte personer eventuelt har adressebeskyttelse, er udvandret eller er afgået ved døden siden udtrækket af bruttopopulationen.

Personerne i de seks strata er fordelt på følgende måde i nettostikprøven:

- Strata 1: Uddannelseshjælpsmodtagere – enlige: 1.057
- Strata 2: Uddannelseshjælpsmodtagere – par: 530
- Strata 3: Kontanthjælpsmodtagere – enlige: 1.053
- Strata 4: Kontanthjælpsmodtagere – par: 985
- Strata 5: SHO-ydelsesmodtagere – enlige: 1.011
- Strata 6: SHO-ydelsesmodtagere – par: 988.

Når antallet af personer i strata 2, modtagere af uddannelseshjælp i parfamilier, er lavere end i de øvrige grupper, skyldes det, at antallet af personer i dette strata svarer til antallet af personer i den samlede population i denne gruppe. Dermed indgår alle personer i bruttopopulationen af tilskudsmodtagere i denne gruppe i stikprøven. Når antallet af

parfamilier på uddannelseshjælp, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, generelt ikke lige så højt som for de øvrige ydelsestyper, skyldes det blandt andet, at hovedydelsen for par på uddannelseshjælp generelt er forholdsvis lav, og at den samlede ydelse for denne gruppe ofte ligger under det generelle kontanthjælpsloft, hvormed disse personer ikke er berettiget til det midlertidige børnetilskud, da man som tidligere nævnt ikke kan modtage mere i midlertidigt børnetilskud, end den samlede ydelse er nedsat med som følge af kontanthjælpsloftet. En samlet populations- og stikprøvetabel, herunder med fordelingen mellem de seks strata i bruttopopulationen, bruttostikprøven og nettostikprøven, findes i Bilag 2, Bilagstabel 2.1.

2.105 personer har gennemført en fuld besvarelse af spørgeskemaet, svarende til en svarprocent på 37 %. Personer med et delvist gennemført interview (dvs. de er stoppet undervejs i gennemførelsen) er ikke medregnet i svargruppen. En samlet svar- og bortfaldsanalyse findes i Bilagstabel 2.2. Analysen viser, at den højeste svarprocent på 44 % er opnået i gruppen af parfamilier på SHO-ydelse efterfulgt af enlige forsørgere på SHO-ydelse med 40 %. Den laveste svarprocent på 26 % er i gruppen af enlige forsørgere på uddannelseshjælp. Når svarprocenten er lavest i sidstnævnte gruppe, skyldes det formentlig, at vi i denne gruppe typisk vil finde mange socialt udsatte unge (under 30 år), der generelt må forventes at have en forholdsvis lav svarprocent.

Til grund for analyserne er der foretaget en vægtning af besvarelserne ud fra registerdata for at tage højde for den skævvridning, bortfaldet forårsager. Denne vægtning er gennemført af Danmarks Statistik. Vægtningen er lavet med følgende variable:

- Alder i fire grupper – 18-29 år, 30-35 år, 36-41 år og 42+ år
- Køn
- Personindkomst (1.000 kr.) i fire grupper – "under 150", "150-250", "250-350" og "+350"
- Region
- Uddannelse i tre grupper – "Grundskole og uoplyst", "Gymnasial/erhvervsfaglig uddannelse (EUD)/Adgangsgivende uddannelsesforløb/KVU" og "MVU/Bachelor/LVU/PHD"
- Herkomst i to grupper – Dansk oprindelse og indvandrere/efterkommere.

Ovenstående oplysninger er blevet brugt til at vægte inden for hvert stratum. Med undtagelse af variabelen "Herkomst" er variablene blevet udvalgt til opregning (vægtning) ud fra en logistisk regressionsanalyse, der viste, at de er statistisk signifikante i forhold til bortfaldet. Herkomst er dog ikke signifikant i forhold til bortfald, men indgår alligevel i vægtningen ud fra en vurdering af, at fordelingen efter herkomst, med en andel på 60 % indvandrere/efterkommere i bruttopopulationen af ydelsesmodtagere, er et grundlæggende karakteristika ved populationen.

Rapportens opgørelser af procentandele er baseret på de vægtede svarfordelinger, mens totalerne i rapportens tabeller er baseret på de uvægtede fordelinger. Vægtningen tager højde for observerbare skævheder i svarmønstrene i forhold til forskellige nøgleoplysninger, herunder svarfordelingen inden for de forskellige strata, samt forhold som køn, alder, uddannelse, indkomst mv. Vægtningen justerer endvidere for det faktiske antal personer i de seks strata i bruttopopulationen af ydelsesmodtagere.

Vi udelader dog en lille gruppe på 43 respondenter af analyserne, da de i spørgeskemaet enten har svaret, at de ikke har børn under 17 år eller ikke har besvaret spørgsmålet om antal børn. Det betyder, at de på grund af spørgeskemaets filtre er blevet ledt uden om de centrale spørgsmålssæt om afsavn blandt børn, hvorved vi har vurderet, at disse respondenter ikke bør indgå i opgørelserne. Rapportens analyser er således baseret på en analysepopulation på 2.062 respondenter, hvilket svarer til 36,6 % af nettostikprøven.

2.3 Spørgeskemaet

Spørgeskemaet indeholder samlet set cirka 40 spørgsmål. Da undersøgelsen er gennemført som en kombineret web- og telefonundersøgelse, findes spørgeskemaet ikke som et traditionelt opsat spørgeskema i 'papirformat', men som et elektronisk spørgeskema. En oversigt over de spørgsmål og svarkategorier, der har været anvendt i spørgeskemaet, fremgår af Bilag 3. Det har været en generel prioritering at holde spørgeskemaet forholdsvis kort af hensyn til målgruppen, herunder særligt i forhold til at opnå en tilstrækkelig svarprocent, hvor et langt spørgeskema kan indebære en lavere svarprocent. I den forbindelse har der været en særlig prioritering af at inkludere et forholdsvis detaljeret sæt af indikatorer/spørgsmål om børns afsavn og sociale deltagelsesmuligheder. Der indgår således i alt 13 spørgsmål om børns afsavn og sociale deltagelsesmuligheder. Disse spørgsmål består dels af et sæt af spørgsmål om basale afsavn for børnene, der stilles til respondenterne uanset børnenes alder. Det er spørgsmål om at måtte undvære måltider, frugt og grøntsager, tøj og fodtøj samt lægeordineret medicin, fordi forældrene ikke har råd. Derudover indgår et sæt af spørgsmål, der stilles til respondenter med børn i specifikke aldre. Til dem, der har mindre børn (0-5 år), stilles spørgsmål om nødvendigt udstyr, børnebøger o.l. til denne aldersgruppe. Til forældre med børn mellem 6 og 16 år stilles spørgsmål om de sociale deltagelsesmuligheder, mens der specifikt i forhold til de større børn mellem 10 og 16 år stilles spørgsmål om afsavn i forhold til mobiltelefon og computer/tablet.

Ud over spørgsmålene om børns afsavn indgår også spørgsmål om voksnes afsavn og om familiens generelle økonomiske udfordringer. I forhold til voksnes afsavn stilles spørgsmål om måltider, tøj og fodtøj, at kunne invitere familie/venner til middag og at købe lægeordineret medicin. Familiens generelle økonomiske situation belyses gennem spørgsmål om, hvorvidt familien mangler penge til nødvendige dagligvarer sidst på måneden eller må undlade at betale udgifter til boligen som husleje, el og varme. Desuden indgår et spørgsmål om, hvorvidt man kan betale en uforudset udgift på 3.000 kr. uden at skulle låne.

Afsavnsspørgsmålene er generelt formuleret således, at der er spurgt til, om afsavnet er relateret til økonomiske begrænsninger, typisk gennem formuleringen 'fordi du ikke havde råd'. Derved er det tilstræbt at undgå, at respondenterne i besvarelserne medtager tilfælde, hvor de (eller børnene) har undladt forskellige aktiviteter o.l. af andre grunde, fx på grund af præferencer, helbredsmæssige udfordringer e.l. Det kan dog ikke udelukkes, at der kan være tilfælde, hvor det i praksis kan være vanskeligt for respondenterne fuldstændigt at adskille de økonomiske grunde til, at et afsavn optræder fra andre grunde, og dette generelle forbehold skal således tages i forbindelse med opgørelsen af afsavnsmålene.

Af hensyn til det samlede omfang af spørgeskemaet er det som nævnt prioriteret, at hovedparten af afsavnsspørgsmålene belyser børns afsavn, mens der kun indgår et mindre antal spørgsmål om afsavn blandt de voksne i familierne. I den forbindelse skal det påpeges, at når vi i rapportens analyser opgør de samlede andele, der er registreret med afsavn blandt henholdsvis børn og voksne, kan disse andele i nogen grad være påvirket af antallet af afsavn, der er spurgt til. Det skal særligt tages i betragtning i forbindelse med opgørelserne af andelen med afsavn for de voksne, hvor der (kun) er spurgt til fire basale afsavn. Hvis man havde spurgt til væsentligt flere mulige afsavn blandt de voksne – fx flere sociale og materielle afsavn, vil der formentlig være en større andel, der ville være registreret med mindst ét af sådanne afsavn. Inden for spørgeskemaets samlede spørgeramme er der således lagt vægt på at afdække forekomsten af de væsentligste og mest basale afsavn, herunder set i lyset af det overordnede formål med det midlertidige børnetilskud, der særligt har haft fokus på at afhjælpe børns afsavn og styrke børnenes sociale deltagelsesmuligheder.

Som tidligere nævnt udgør undersøgelsesdesignet i metodisk henseende en eftermåling. Derved har vi ikke direkte et mål for omfanget af afsavn mv. i familierne før indførelsen af det midlertidige børnetilskud. Samtidig er det generelt ikke hensigtsmæssigt i et spørgeskema retrospektivt at spørge til det konkrete omfang af afsavn o.l. langt tilbage i tid. Man kan således ikke meningsfuldt i et spørgeskema både spørge til, om respondenterne har oplevet de forskellige afsavn inden for det seneste år, og samtidig spørge til forekomsten af de samme afsavn på et væsentligt tidligere tidspunkt, som fx for to år siden. I sådanne tilfælde er det mest hensigtsmæssigt at spørge til det aktuelle omfang af afsavn og andre økonomiske udfordringer, og om respondenterne vurderer, at deres situation har ændret sig sammenlignet med tidligere. Det er denne fremgangsmåde, vi har anvendt i undersøgelsens spørgeskema, hvor der ud over forekomsten af afsavn inden for de seneste år også spørges til respondenternes vurderinger af ændringer i deres økonomiske situation sammenlignet med for to år siden. Sådanne ændringer kan imidlertid også skyldes andre forhold end det midlertidige børnetilskud. Derfor spørger vi i spørgeskemaet også direkte til respondenternes vurderinger af, hvilken betydning det midlertidige børnetilskud har haft for deres økonomiske situation, afsavn og børnenes muligheder for social deltagelse.

Ud over spørgsmål om afsavn og økonomiske udfordringer indgår i spørgeskemaet også et sæt af spørgsmål, der belyser respondenternes beskæftigelsessituation og deres jobsøgningsadfærd. Der spørges fx til, hvor meget tid respondenterne bruger på at søge arbejde, og hvilken betydning det midlertidige børnetilskud har haft for jobsøgningen.

Endelig er der som led i udformningen af spørgeskemaet gennemført en pilottest. Den har givet anledning til mindre justeringer i spørgeskemaet. Blandt andet viste det sig, at det var uhensigtsmæssigt, at personer, der havde svaret, at de ikke havde søgt job inden for de sidste tre måneder, fik de resterende spørgsmål om jobsøgning og ændringer i jobsøgningen over tid. I stedet blev der indført et spørgsmål til at belyse årsagen til, at respondenterne ikke havde søgt job. Såfremt årsagen til, at respondenterne ikke havde søgt job, er en sygdomsmeddelelse, at respondenterne er under jobafklaring, under uddannelse eller er kommet på førtidspension, afsluttes skemaet, uden respondenterne bliver stillet de resterende spørgsmål om jobsøgningsadfærd.

Det har også været en overvejelse, at en betydelig gruppe af respondenterne har anden etnisk baggrund end dansk. Derfor er spørgeskemaet blevet oversat til engelsk, arabisk og tyrkisk for at øge svarprocenten blandt respondenter, der ikke har dansk som modersmål.

2.4 Registerdata

Ud over spørgeskemadata anvendes der som nævnt også registerdata i undersøgelsen. Registeroplysningerne er dels anvendt som led i stikprøveudtrækket og i den efterfølgende vægtning af besvarelserne, dels er der anvendt registeroplysninger i flere af rapportens øvrige analyser. Ud over registeroplysninger om fx køn, alder og uddannelsesniveau, der benyttes i den generelle karakteristik af respondenterne, er der særligt anvendt registreroplysninger om arbejdsmarkedstilknytning og forsørgelsesgrundlag. Disse oplysninger stammer fra DREAM-registeret, hvor oplysninger om forsørgelsesgrundlag og beskæftigelsesgrad er benyttet til at opgøre, hvor stor en del af respondenterne der på interviewtidspunktet fortsat modtager ydelser i kontanthjælpssystemet, samt hvor stor en andel der er registreret med lønnet beskæftigelse. Der ses i den forbindelse særligt på afgang fra kontanthjælpssystemet, herunder omfanget af hel eller delvis beskæftigelse, dvs. beskæftigelse, hvor personen er blevet fuldt selvforsørgende, og delvis beskæftigelse (fx småjob), hvor personen fortsat oppebærer en ydelse fra kontanthjælpssystemet.

3 Karakteristik af respondenterne

I dette kapitel tegnes en karakteristik af modtagerne af det midlertidige børnetilskud ud fra køn, alder, etnicitet og uddannelsesbaggrund. Der ses også på varigheden af den periode, hvor respondenterne har modtaget det midlertidige børnetilskud. Opgørelserne er baseret på de vægtede fordelinger i svargruppen i spørgeskemaundersøgelsen.

3.1 Køn og alder

Tabel 3.1 viser kønsfordelingen blandt respondenterne, mens Tabel 3.2 viser fordelingen af respondenterne efter aldersgrupper. Hovedparten af respondenterne, 86 %, er kvinder, mens 14 % er mænd. Når hovedparten af respondenterne er kvinder, skyldes det, at det midlertidige børnetilskud i de fleste tilfælde er udbetalt til moderen. I forhold til alder udgøres den største gruppe af de 30-39 årige med 41 %. 21 % er mellem 18 og 29 år, 29 % er mellem 40 og 49 år, mens 8 % er 50 år eller derover.

Tabel 3.1 Kønsfordelingen blandt respondenterne. Procent.

Køn	Procent
Mænd	14
Kvinder	86
Total, procent og antal	100 (2.062)

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele.

Kilde: Spørgskemabesvarelsene.

Tabel 3.2 Aldersfordelingen blandt respondenterne. Procent.

Aldersgrupper	Procent
18-29 år	21
30-39 år	41
40-49 år	29
50 år og derover	8
Total, procent og antal	100 (2.062)

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. På grund af afrunding summerer de enkelte procentandele ikke til 100.

Kilde: Spørgskemabesvarelsene.

3.2 Oprindelsestype

I Tabel 3.3 er vist, om respondenterne har dansk baggrund, er indvandrere eller efterkommere. 41 % af respondenterne har dansk baggrund, 55 % er indvandrere, og 4 % er efterkommere. Den forholdsvis høje andel af indvandrere blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud skal ses på baggrund af, at indvandrere generelt er overrepræsenteret blandt modtagere af kontanthjælp og uddannelseshjælp, samt at indvandrere udgør langt størstedelen af personerne, som modtager SHO-ydelse.

Tabel 3.3 Respondenternes herkomst (oprindelsestype). Procent.

Oprindelsestype	Procent
Dansk	41
Indvandrer	55
Efterkommer	4
Total, procent og antal	100 (2.062)

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsenerne.

3.3 Uddannelsesniveau

Vi har også opgjort uddannelsesniveauet blandt respondenterne (Tabel 3.4). Hovedparten af respondenterne (65 %) har grundskolen som højeste fuldførte uddannelsesniveau (inkl. personer uden fuldført grundskole), mens 9 % har en gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelsesniveau. Der er 6 % med en erhvervsfaglig uddannelse og 5 % med en videregående uddannelse. Der er således kun en forholdsvis begrænset del af respondenterne, der er registreret med en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvilket generelt skal tages i betragtning i forhold til målgruppens beskæftigelseschancer. 15 % er registreret med et uoplyst uddannelsesniveau, hvilket primært drejer sig om personer med indvandrerbaggrund uden registeroplysninger om uddannelsesniveauet.

Tabel 3.4 Respondenternes højeste fuldførte uddannelsesniveau. Procent.

Uddannelsesniveau	Procent
Grundskole (inkl. personer uden fuldført grundskole)	65
Gymnasial	9
Erhvervsfaglig	6
Videregående	5
Uoplyst	15
Total, procent og antal	100 (2.062)

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsenerne.

3.4 Varigheden af det midlertidige børnetilskud

Det har været et kriterie for at indgå i den udtrukne stikprøve, at man har modtaget det midlertidige børnetilskud i sammenlagt mindst seks måneder i løbet af perioden, fra tilskuddet blev indført og frem til marts 2021. I Tabel 3.5 er opgjort, hvor lang tid respondenterne sammenlagt har modtaget tilskuddet. Heri er iberegnet de måneder, hvor tilskuddet er blevet udbetalt med tilbagevirkende kraft. Det maksimale antal måneder, respondenterne kan have modtaget det midlertidige børnetilskud i perioden, er 20 måneder. De fleste af respondenterne har modtaget tilskuddet i forholdsvis lang tid. 30 % har modtaget tilskuddet i den maksimale periode på 20 måneder, mens 23 % har modtaget tilskuddet i 15-19 måneder. 23 % har modtaget tilskuddet imellem 10 og 14 måneder. Det er en forholdsvis lille gruppe på 7 %, der har modtaget tilskuddet i 6 måneder, mens 16 % har modtaget tilskuddet i 7-9 måneder. I rapportens videre analyser differentierer vi

dog ikke opgørelserne ud fra, hvor længe respondenterne har modtaget tilskuddet. I stedet opdeler vi respondenterne ud fra de forskellige ydelses- og familietyper, antallet af børn i familien samt forhold, der også kan have indvirkning på, om de stadig modtager det midlertidige børnetilskud, fx om de har lønnet beskæftigelse på interviewtidspunktet.

Tablet 3.5 Antal måneder respondenterne har modtaget det midlertidige børnetilskud. Procent.

Antal måneder	Procent
6 måneder	7
7-9 måneder	16
10-14 måneder	23
15-19 måneder	23
20 måneder	30
Total, procent og antal	100 (2.062)

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele.

Kilde: Spørgeskemabesvarelserne.

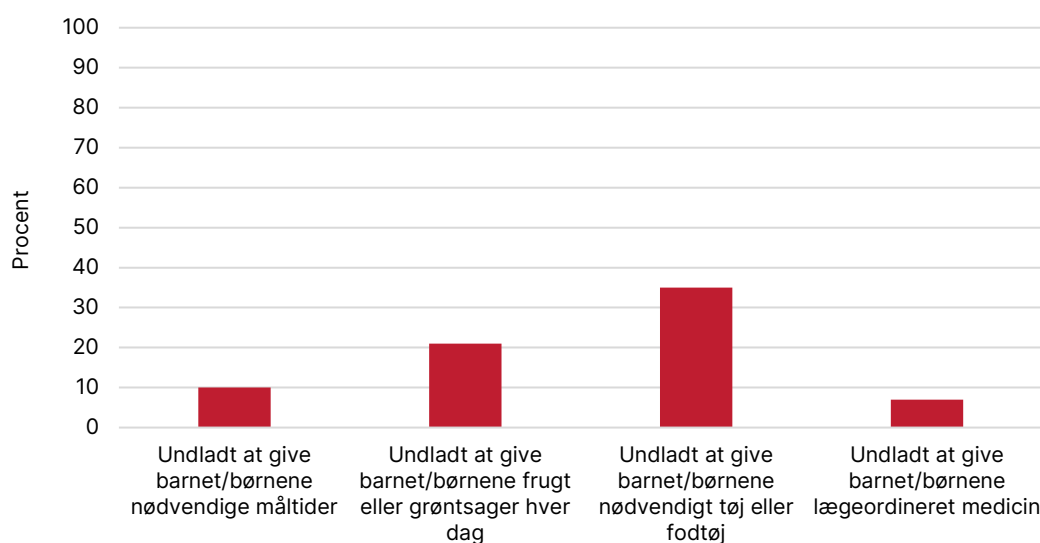
4 Børns afsavn og muligheder for social deltagelse

I dette kapitel afdækkes det aktuelle omfang af børns afsavn i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud. Vi ser på forekomsten af basale afsavn for børnene i form af, om de har måttet undvære nødvendige måltider, tøj og lægeordineret medicin. Vi ser også på afsavn knyttet til mulighederne for social deltagelse, fx om børnene har kunnet deltage i faste fritidsaktiviteter eller holde fødselsdag for kammeraterne. For de mindste børn ser vi på, om forældrene har måttet undvære nødvendigt udstyr som barnesenge eller undvære børnebøger, legetøj o.l., mens vi for de større børn ser på, om de har måttet undvære en mobiltelefon eller computer/tablet, fordi forældrene ikke har haft råd. Kapitlet tegner således et billede af omfanget af aktuelle afsavn for børnene i efteråret 2021, efter at de har modtaget det midlertidige børnetilskud i mindst seks måneder, siden det blev indført.

4.1 Basale afsavn for børnene

Omfanget af basale afsavn for børnene er belyst gennem spørgsmål om måltider, tøj og medicin. I Figur 4.1 er opgjort andelen af forældrene, der angiver, at de inden for det seneste år har måttet undlade at give barnet/børnene nødvendige måltider, frugt eller grøntsager hver dag, nødvendigt tøj eller fodtøj, samt andelen, der har undladt at give barnet/børnene lægeordineret medicin, fordi de ikke havde råd. Disse fire spørgsmål er stillet til forældrene uanset børnenes alder (0-16 år). Figur 4.1 viser, at det er 10 % af forældrene, der svarer, at de har måttet undlade at give børnene nødvendige måltider, fordi de ikke havde råd, mens 21 % har måttet undlade at give børnene frugt eller grøntsager hver dag. 35 % har undladt give børnene nødvendigt tøj eller fodtøj, som de havde brug for, mens 7 % har undladt at give børnene lægeordineret medicin, fordi de ikke havde råd.

Figur 4.1 Basale afsavn blandt børnene (0-16 år) det seneste år. Procent.

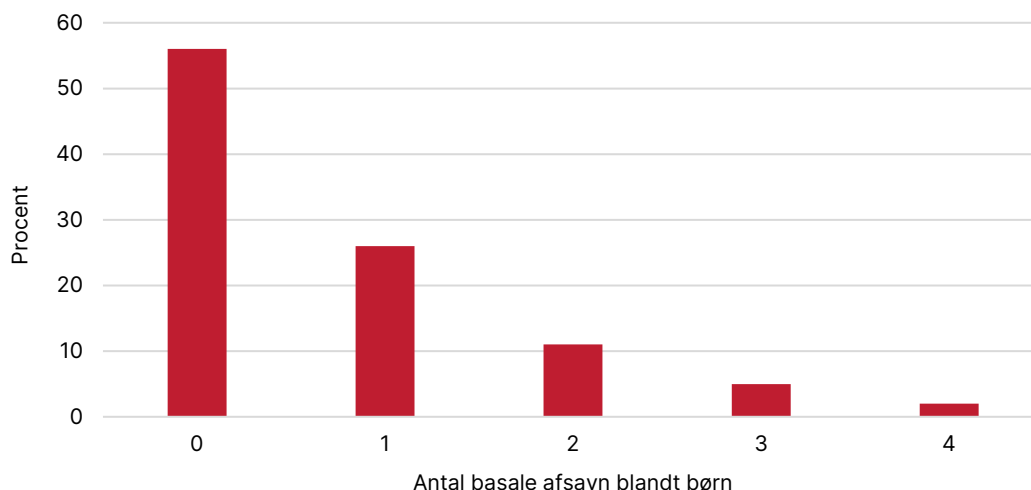

Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. N = 2.062 personer.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

Vi har også set på, hvor stor en del af familierne der ikke oplever nogle af disse basale afsavn i forhold til børnene, og hvor mange der oplever mindst ét eller flere af disse afsavn. I Figur 4.2 er opgjort, hvordan familierne fordeler sig på antallet af basale afsavn for børnene. Figuren viser, at 56 % af respondenterne ikke melder om nogen af de fire basale afsavn blandt børnene, dvs. at børnene hverken har måttet undvære nødvendige måltider, frugt og grøntsager hver dag, nødvendigt tøj eller fodtøj eller lægeordineret medicin. Det er 44 % af respondenterne, der melder om mindst ét af disse afsavn blandt børnene. 26 % af respondenterne har angivet ét af de fire afsavn, mens 11 % har angivet to af afsavnene; 5 % har angivet tre afsavn, og 2 % melder om, at børnene har oplevet alle de fire basale afsavn i løbet af det seneste år. I forbindelse med opgørelsen af den samlede andel med mindst ét af disse afsavn skal det påpeges, at hvis der var inkluderet flere spørgsmål om basale afsavn, kunne dette eventuelt have resulteret i en højere andel med et eller flere af de pågældende afsavn. Vi har dog vurderet, at de inkluderede afsavn repræsenterer væsentlige aspekter af mulige basale afsavn blandt børnene i familierne.

Figur 4.2 Antal basale afsavn blandt børnene det seneste år. Procent.

Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. N = 2.062 personer.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsenerne.

Vi har også opgjort forekomsten af basale afsavn blandt børnene i forhold til de forskellige ydelses- og familietyper (Tabel 4.1). I tabellen er desuden opgjort andelen med mindst ét af de fire basale afsavn blandt børnene i de seks grupper. Der er ikke et tydeligt mønster i niveauet af disse afsavn, når vi sammenligner de forskellige grupper. For eksempel er det blandt parfamilier, der modtager SHO-ydelse, at flest har måttet undlade at give børnene nødvendige måltider, mens det er blandt enlige kontanthjælpsmodtagere, at flest har måttet undlade at give børnene frugt eller grøntsager hver dag. Ser vi på andelen med mindst ét af de fire afsavn, er den forholdsvis høj i de fleste af grupperne og højest i gruppen af enlige forsørgere på kontanthjælp, hvor 49 % af respondenterne har rapporteret om mindst ét af de fire basale afsavn for børnene.

Tabel 4.1 Basale afsavn for børn mellem 0-16 år, særskit for ydelses- og familietyper. Procent.

Undladt inden for det seneste år, fordi forældrene ikke havde råd	Uddannelseshjælp, enlige forsørgere	Uddannelseshjælp, parfamilier	Kontanthjælp, enlige forsørgere	Kontanthjælp, parfamilier	SHO-ydelse, enlige forsørgere	SHO-ydelse, parfamilier
Nødvendige måltider til børnene	-	-	7	7	14	17
Frukt eller grøntsager hver dag til børnene	25	13	26	19	17	18
Nødvendigt tøj eller fodtøj til børnene	21	14	40	32	37	36
Lægeordineret medicin til børnene	-	-	6	7	8	9
Mindst ét af de fire basale afsavn	37	24	49	41	44	45
Beregningsgrundlag	316	159	420	330	409	428

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i beregningsgrundlaget er baseret på de uvægtede opgørelser.

Note: For grupperne af enlige og parfamilier på uddannelseshjælp har opgørelsen for indikatorerne om nødvendige måltider og lægeordineret medicin ikke kunnet foretages af hensyn til datadiskretionering.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

Vi har også set på forekomsten af de basale afsavn i forhold til antallet af børn i familien (Tabel 4.2). Her har vi sondret mellem, om familien har ét barn, to børn eller mindst tre børn. For tre af disse indikatorer finder vi den højeste andel med basale afsavn blandt børnene i de familier, der har tre eller flere børn. Forskellene mellem grupperne er dog ikke markante, og vi finder også basale afsavn blandt børnene i en del af de familier, der kun har ét barn.

Tabel 4.2 Basale afsavn for børn mellem 0-16 år, særskit for antallet af børn i familien. Procent.

Undladt inden for det seneste år, fordi forældrene ikke havde råd	1 barn	2 børn	3 eller flere børn
Nødvendige måltider til børnene	8	11	12
Frukt eller grøntsager hver dag til børnene	22	23	18
Nødvendigt tøj eller fodtøj til børnene	31	37	38
Lægeordineret medicin til børnene	4	7	8
Mindst ét af de fire basale afsavn	41	48	45
Beregningsgrundlag	735	736	591

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i beregningsgrundlaget er baseret på de uvægtede opgørelser.

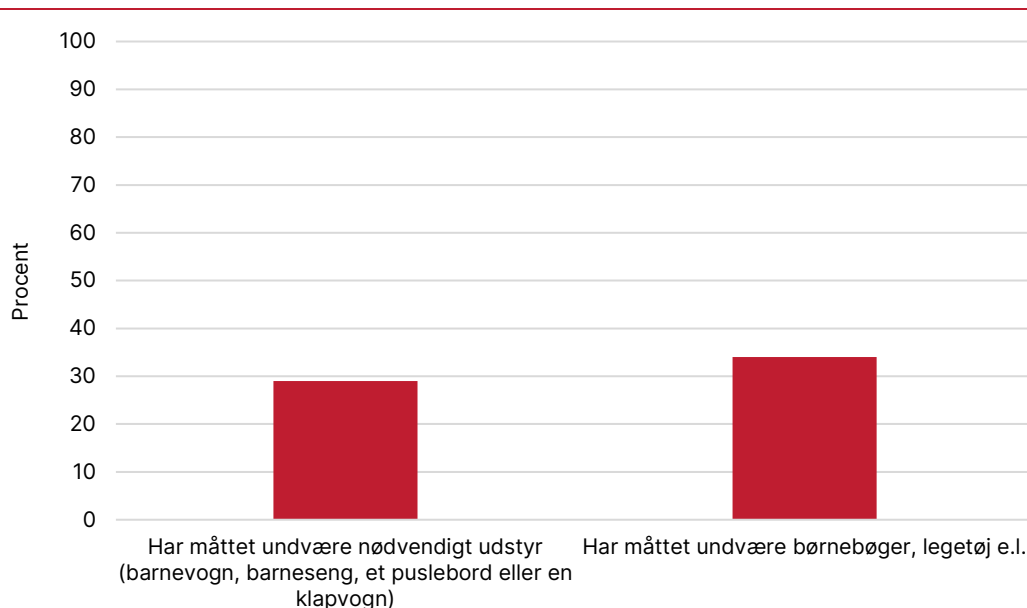
Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

4.2 Afsavn af udstyr til de mindste børn

De respondenter, der har mindre børn mellem 0-5 år, er også blevet spurgt til, om de har måttet undvære basale ting til de mindste børn. I Figur 4.2 er vist andel af respondenterne med børn i denne alder, der inden for det seneste år har måttet undvære nødvendigt udstyr til de mindste børn såsom en barnevogn, barneseng, et puslebord eller en klapvogn, eller har måttet undvære børnebøger, legetøj eller lignende til børnene, fordi de ikke har

havde råd. Det er 29 % af respondenterne med børn mellem 0-5 år, der angiver, at de har måttet undvære nødvendigt udstyr, og 34 %, der har måttet undvære børnebøger, legetøj o.l., fordi de ikke havde råd. En yderligere opgørelse (ikke afbildet) viser, at det er 45 % af forældrene med børn i 0-5-årsalderen, der melder om mindst ét af disse afsavn. 27 % har ét af de to afsavn, mens 18 % melder om at have haft begge de to afsavn i løbet af det seneste år, dvs. at de både har måttet undvære nødvendigt udstyr og samtidig har måttet undvære børnebøger, legetøj o.l. til de mindste børn.

Figur 4.3 Andel, der må undvære basale ting til de mindste børn (0-5 år). Procent.

Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. Spørgsmålene er stillet til forældre med børn i alderen mellem 0 og 5 år. N = 1.172 personer.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

Når vi sammenligner andelen, der har måttet undvære nødvendigt udstyr til de mindste børn på tværs af ydelses- og familietyper (Tabel 4.3), er denne andel generelt højest blandt modtagerne af SHO-ydelse, og inden for denne gruppe højest blandt parfami-lerne, hvor 44 % med børn i denne aldersgruppe angiver, at de inden for det seneste år har måttet undvære nødvendigt udstyr til børnene. Når vi ser på andelen, der har måttet undvære børnebøger eller legetøj til børnene, er det derimod blandt de enlige forsørgere på kontanthjælp, at vi finder den højeste andel med 41 %. Den højeste andel, der rapporterer om mindst ét af de to afsavn, finder vi i gruppen af parfamilier på SHO-ydelse med 52 %.

Tabel 4.3 Afsavn for de mindste børn mellem 0-5 år, særskilt for ydelses- og familietyper. Procent.

Undværet inden for det seneste år, fordi forældrene ikke havde råd	Uddannelseshjælp, enlige forsørgere	Uddannelseshjælp, parfamilier	Kontanthjælp, enlige forsørgere	Kontanthjælp, parfamilier	SHO-ydelse, enlige forsørgere	SHO-ydelse, parfamilier
Nødvendigt udstyr til de mindste børn	15	16	16	28	34	44
Børnebøger, legetøj eller lignende	30	24	41	37	33	31
Mindst ét af de to afsavn	35	29	45	44	45	52
Beregningsgrundlag	261	154	112	166	209	270

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i beregningsgrundlaget er baseret på de uvægtede opgørelser. Spørgsmålene er stillet til forældre med børn i alderen mellem 0 og 5 år.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

I Tabel 4.4 er opgjort andelen med afsavn for de mindste børn i forhold til antallet af børn i familien. For disse afsavn er der en tydelig tendens til, at flere har oplevet disse afsavn blandt familierne med flere børn. For eksempel er det 22 % af familierne med ét barn, der har måttet undvære nødvendigt udstyr til de mindste børn, mens det gælder 34 % af familierne med tre eller flere børn.

Tabel 4.4 Afsavn for de mindste børn mellem 0-5 år, særskilt for antallet af børn i familien. Procent.

Undværet inden for det seneste år, fordi forældrene ikke havde råd	1 barn	2 børn	3 eller flere børn
Nødvendigt udstyr til de mindste børn	22	27	34
Børnebøger, legetøj eller lignende	28	34	38
Mindst ét af de to afsavn	36	47	48
Beregningsgrundlag	341	411	420

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i beregningsgrundlaget er baseret på de uvægtede opgørelser. Spørgsmålene er stillet til forældre med børn i alderen mellem 0 og 5 år.

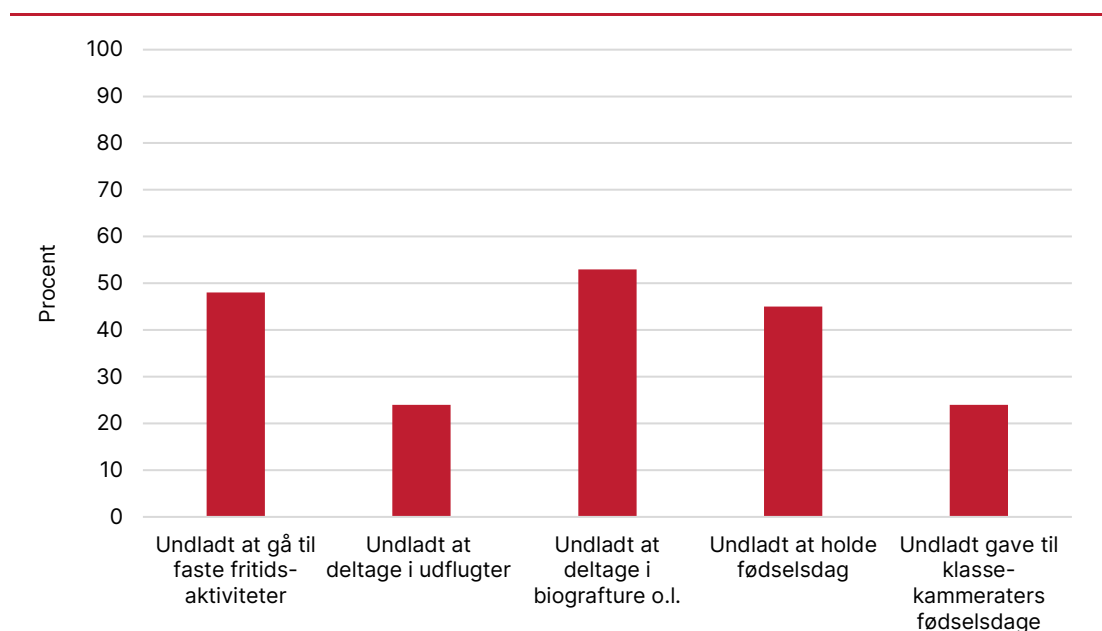
Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

4.3 Afsavn og muligheder for social deltagelse for de 6-16 årige

Et væsentligt formål med det midlertidige børnetilskud har været at styrke børnenes mulighed for social deltagelse, idet tilskuddet blandt andet har haft til formål at sikre, at børnene kan gå til fritidsaktiviteter, deltage i udflugter mv. og ikke må undlade at deltage i sådanne aktiviteter, fordi forældrene ikke har råd. I Figur 4.4 er opgjort andelen af respondenterne, der angiver, at børnene har måttet undlade at deltage i faste fritidsaktiviteter, udflugter (skoleudflugter eller udflugter i forbindelse med fritidsaktiviteter), biograf-ture/besøg på museer o.l., at holde fødselsdag for klassen/kammeraterne samt undlade at have en gave med til kammeraters fødselsdage, fordi forældrene ikke har haft råd. Disse spørgsmål er stillet til tilskudsmodtagere med børn i alderen mellem 6 og 16 år. I forbindelse med disse spørgsmål om børns mulighed for at deltage i sociale aktiviteter skal det påpeges, at den periode, der spørges til, omfatter perioder, hvor samfundet var under

nedlukning på grund af covid-19, hvilket må antages generelt at have reduceret muligheden for at deltage i sådanne former for sociale aktiviteter. I den forbindelse er respondenterne i spørgeskemaet blevet bedt om at se bort fra manglende deltagelse i aktiviteter på grund af nedlukning. Ligesom for de øvrige afsavnsspørgsmål i spørgeskemaet er der således også til disse spørgsmål knyttet formuleringen 'fordi du/I ikke havde råd' til hvert enkelt spørgsmål. Figur 4.4 viser, at på trods af, at forældrene har modtaget det midlertidige børnetilskud, er der stadig en del af familierne, hvor børnene må undlade at deltage i forskellige aktiviteter, fordi forældrene ikke har råd. Det er således 48 % af respondenterne, der angiver, at børnene har måttet undlade at deltage i faste fritidsaktiviteter, 24 % der har måttet undlade at deltage i udflugter, 53 % der har måttet undlade at deltage i biografture/museumsbesøg o.l., 45 % der har måttet undlade at holde fødselsdagsfest for klassen/kammerater, og 24 % der har måttet undlade at have en gave med til klassekammeraters fødselsdage.

Figur 4.4 Andelen, hvor børnene (6-16 år) har måttet undlade at deltage i forskellige sociale aktiviteter inden for det seneste år, fordi forældrene ikke har haft råd. Procent.

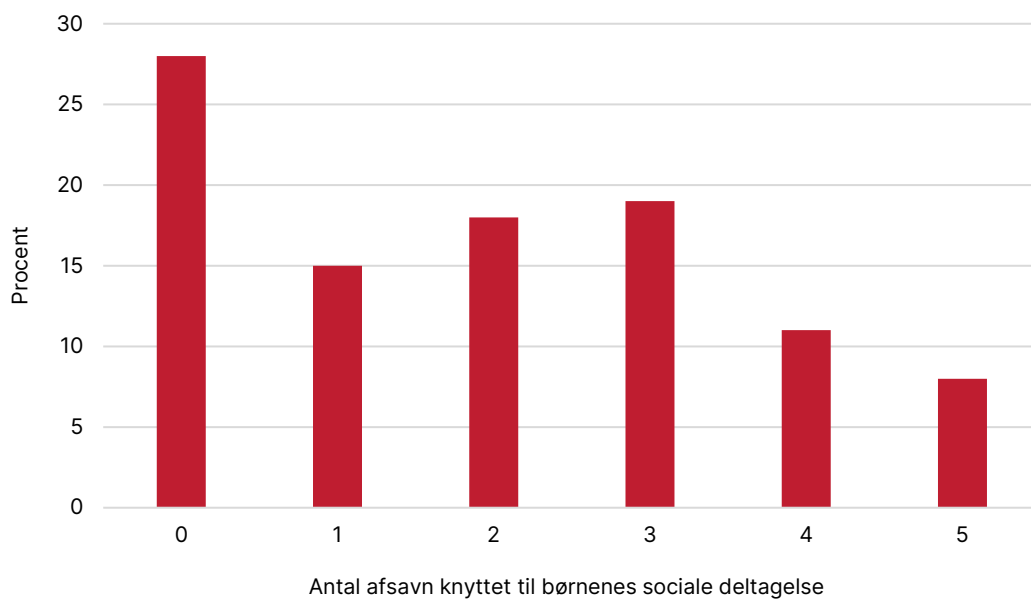

Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. Spørgsmålene er stillet til forældre med børn i alderen mellem 6 og 16 år. N = 1.457 personer.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsenerne.

I Figur 4.5 er opgjort antallet af afsavn i forhold til de sociale deltagelsesmuligheder. Der er 72 % af respondenterne med 6-16-årige børn, der melder om mindst ét af de fem afsavn knyttet til social deltagelse. 15 % har ét af de fem afsavn, mens 18 % har to af afsavnene. 18 % har tre af de fem afsavn, 11 % har fire af afsavnene, mens 8 % af respondenterne har svaret, at deres børn har haft alle fem af disse afsavn i løbet af de seneste fem år. I alt har 38 % af familierne rapporteret om mindst tre af de fem afsavn.

Figur 4.5 Antal afsavn knyttet til sociale deltagelsesmuligheder for de 6-16-årige børn. Procent.

Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. Spørgsmålene er stillet til forældre med børn i alderen mellem 6 og 16 år. N = 1.457 personer.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

Vi har også set på forekomsten af afsavn knyttet til børnenes sociale deltagelse for de forskellige ydelses- og familietyper (Tabel 4.5). Disse afsavn gør sig gældende i nogenlunde samme omfang på tværs af de forskellige grupper på nær gruppen af parfamilier på uddannelseshjælp, hvor disse andele generelt er lidt lavere end i de øvrige grupper. For eksempel er andelen, der angiver, at børnene har måttet undlade at gå til faste fritidsaktiviteter, på 45-50 % i alle grupperne undtagen parfamilier på uddannelseshjælp, hvor denne andel er 32 %. For andelen, der ikke har kunnet deltage i biografture o.l., spænder variationen fra 44 % til 62 % på tværs af grupperne. Samlet set er det 69-75 % i hver af grupperne, der har rapporteret om mindst ét af disse afsavn knyttet til børnenes sociale deltagelse – undtagen i gruppen af parfamilier på uddannelseshjælp, hvor andelen med mindst ét af afsavnene er på 52 %.

Tabel 4.5 Afsavn vedrørende social deltagelse for børn mellem 6-16 år, særsklit for ydelses- og familietyper. Procent.

Undladt inden for det seneste år, fordi familien ikke havde råd	Uddannelseshjælp, enlige forsørgere	Uddannelseshjælp, parfamilier	Kontanthjælp, enlige forsørgere	Kontanthjælp, parfamilier	SHO-ydelse, enlige forsørgere	SHO-ydelse, parfamilier
Gå til faste fritidsaktiviteter	49	32	50	48	48	45
Deltage i udflugter	13	-	22	20	30	30
Deltage i biografure o.l.	62	44	54	48	52	55
Holde fødselsdagsfest	52	35	47	44	43	43
Gave med til fødselsdage	14	-	20	18	38	31
Mindst ét af de fem afsavn	75	52	73	69	69	71
Beregningsgrundlag	316	159	420	330	409	428

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i beregningsgrundlaget er baseret på de uvægtede opgørelser. Spørgsmålene er stillet til forældre med børn i alderen mellem 6 og 16 år.

Note: For gruppen af parfamilier på uddannelseshjælp har opgørelsen for spørgsmålene om at deltage i udflugter og om at have en gave med til fødselsdage ikke kunnet foretages af hensyn til datadiskretionering.

Kilde: Spørgeskemabesvarelserne.

Vi har også set på forekomsten af afsavn i forhold til social deltagelse i forhold til antallet af børn i familien (Tabel 4.6). Opgørelsen viser, at der ikke er nogen væsentlig forskel på andelen med afsavn vedrørende social deltagelse blandt børnene afhængigt af antallet af børn i familien. Disse andele er således stort set lige så høje i familierne med ét eller to børn som i familierne med tre eller flere børn.

Tabel 4.6 Afsavn vedrørende social deltagelse for børn mellem 6-16 år, særsklit for antallet af børn i familien. Procent.

Undladt inden for det seneste år, fordi forældrene ikke havde råd	1 barn	2 børn	3 eller flere børn
Gå til faste fritidsaktiviteter	46	52	45
Deltage i udflugter	21	25	26
Deltage i biografure o.l.	48	56	54
Holde fødselsdagsfest	43	45	46
Gave med til fødselsdage	22	26	24
Mindst ét af de fem afsavn	69	74	71
Beregningsgrundlag	394	510	553

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i beregningsgrundlaget er baseret på de uvægtede opgørelser. Spørgsmålene er stillet til forældre med børn i alderen mellem 6 og 16 år.

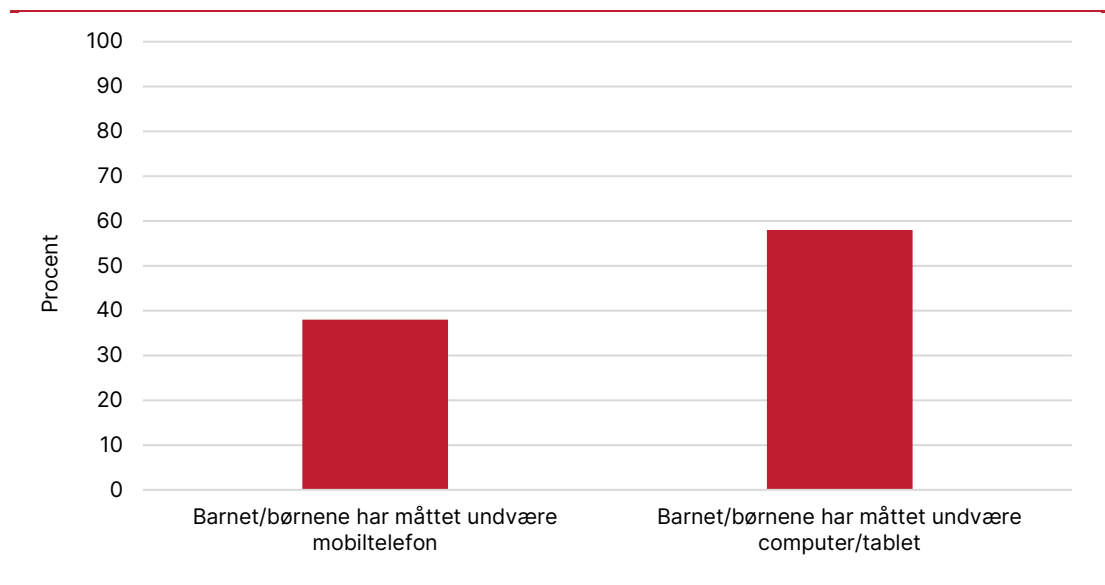
Kilde: Spørgeskemabesvarelserne.

4.4 Afsavn vedrørende mobiltelefon og computer for de 10-16-årige

For de større børn mellem 10-16 år har vi spurgt respondenterne, om barnet/børnene har måttet undvære henholdsvis en mobiltelefon eller en computer/tablet, fordi familien ikke havde råd (Figur 4.4). 38 % af respondenterne med børn i denne aldersgruppe svarer, at barnet/børnene har måttet undvære en mobiltelefon, og 58 % svarer, at barnet/børnene har måttet undvære en computer/tablet, fordi forældrene ikke har haft råd. Også for disse goder er det således en forholdsvis høj andel af forældrene, der melder om afsavn

for barnet/børnene. Det er 62 %, der melder om mindst ét af disse to afsavn for børn mellem 10-16 år, og 34 % der har rapporteret om begge disse afsavn (ikke vist i tabel), hvilket vil sige, at børnene i denne aldersgruppe både har måttet undvære mobiltelefon og computer, fordi forældrene ikke har haft råd.

Figur 4.6 Andel af de større børn (10-16 år), der må undvære mobiltelefon eller computer. Procent.

Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. Spørgsmålene er stillet til forældre med børn i alderen mellem 10 og 16 år. N = 1.012.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

I Tabel 4.7 er opgjort andelen af børnene, der har måttet undvære henholdsvis en mobiltelefon eller en computer/tablet, særskilt for kombinationerne af ydelses- og familietyper. Det ses, at der ikke er markante forskelle på disse andele mellem de forskellige grupper, og at disse andele således er forholdsvis høje på tværs af grupperne. Det skal dog generelt anføres, at det er meget få af forældrene på uddannelseshjælp (under 30 år), der har børn i denne aldersgruppe.

Tabel 4.7 Afsavn vedrørende mobiltelefon og computer for de større børn mellem 10-16 år, særskilt for ydelses- og familietyper. Procent.

Undværet inden for det seneste år fordi familien ikke havde råd	Uddannelseshjælp, enlige forsørgere	Uddannelseshjælp, parfamilier	Kontanthjælp, enlige forsørgere	Kontanthjælp, parfamilier	SHO-ydelse, enlige forsørgere	SHO-ydelse, parfamilier
Mobiltelefon	46	-	35	37	44	43
Computer/tablet	57	-	57	52	68	58
Mindst ét af de to afsavn	75	47	60	57	72	67
Beregningsgrundlag (N)	16	13	308	231	217	227

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i beregningsgrundlaget er baseret på de uvægtede opgørelser. Spørgsmålene er stillet til forældre med børn i alderen mellem 10 og 16 år.

Note: For gruppen af parfamilier på uddannelseshjælp har opgørelsen ikke kunnet foretages af hensyn til datadiskretionering på grund af et lavt antal personer i denne gruppe med børn i 10-16-årsalderen.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

I Tabel 4.8 er opgjort andelen med afsavn vedrørende mobiltelefon og computer særskilt for antallet af børn i familien. For disse spørgsmål er der en tendens til, at der er flere, der oplever disse afsavn i familierne med to børn og i familierne med tre eller flere børn, mens disse andele er lidt lavere i familierne med ét barn. Andelen med mindst ét af de to afsavn er dog forholdsvis høj i alle tre grupper.

Tabel 4.8 Afsavn vedrørende mobiltelefon og computer for de større børn mellem 10-16 år, særskilt for antallet af børn i familien. Procent.

Undværet inden for det seneste år, fordi familien ikke havde råd	1 barn	2 børn	3 eller flere børn
Mobiltelefon	28	44	40
Computer/tablet	51	64	58
Mindst ét af de to afsavn	55	68	63
Beregningsgrundlag	257	330	425

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i beregningsgrundlaget er baseret på de uvægtede opgørelser. Spørgsmålene er stillet til forældre med børn i alderen mellem 10 og 16 år.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

4.5 Sammenligning med tidligere afsavnsundersøgelser

For nogle af spørgsmålene om afsavn blandt børnene i familierne er det muligt at sammenligne resultaterne med de tilsvarende opgørelser i afsavnsundersøgelsen fra 2016 (Benjaminsen m.fl., 2016), hvor nogle af de samme spørgsmål blev benyttet. For andre af spørgsmålene indgår ikke de samme spørgsmål, men det er muligt at sammenligne med spørgsmål inden for samme tematik om børns afsavn og sociale deltagelse. Afsavnsundersøgelsen fra 2016 havde som tidligere nævnt et primært fokus på at afdække omfanget af afsavn blandt henholdsvis økonomisk fattige og ikke-fattige ud fra den daværende definition af økonomisk fattigdom. Det er dermed muligt at sammenligne afsavnene for børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, med afsavnene for børnene i de økonomisk fattige familier samt børnene i de økonomisk ikke-fattige familier, der i så henseende repræsenterer den øvrige befolkning. For spørgsmålene om basale afsavn blandt børnene er der generelt en højere andel med disse afsavn for børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, end for børnene i de økonomisk fattige familier i den tidligere undersøgelse. I indeværende undersøgelse er der spurgt til, om børnene har måttet undvære nødvendige måltider, fordi forældrene ikke havde råd, mens der i den tidligere afsavnsundersøgelse blev stillet et spørgsmål om, hvorvidt børnene havde måttet lade være med at spise tre måltider om dagen af økonomiske grunde. Spørgsmålene er således ikke helt identiske, men alligevel så ensartede, at en sammenligning er mulig. Hvor der er 10 % af børnene i familierne, som har modtaget det midlertidige børnetilskud, der har måttet undvære nødvendige måltider, fordi forældrene ikke har haft råd, var det 4 % blandt de økonomisk fattige familier i afsavnsundersøgelsen fra 2016, der havde måttet lade være med at spise tre måltider om dagen af økonomiske grunde (Benjaminsen m.fl., 2016, s. 250). Det kan i øvrigt anføres, at denne andel også var 4 % i de økonomisk ikke-fattige familier, hvor man dog skal være opmærksom på, at den daværende definition af økonomisk fattigdom var baseret på en forholdsvis restriktiv afgrænsning af gruppen af økonomisk fattige, blandt andet ved at gruppen skulle have haft en indkomst under 50 % af medianindkomsten i

mindst tre sammenhængende år. Det betød blandt andet, at størstedelen af dem, der fx ville blive klassificeret som økonomisk fattige ud fra 'OECD-definitionen' (en indkomst under 50 % af medianindkomsten i et enkelt år), således var klassificeret som økonomisk ikke-fattige under den daværende danske definition. Mens der i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, er 21 % af børnene, der har måttet undvære frugt eller grøntsager hver dag, var denne andel 7 % blandt de økonomisk fattige og 2 % blandt de økonomisk ikke-fattige i den tidligere undersøgelse (ibid.). 35 % af børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, har måttet undvære nødvendigt tøj eller fodtøj, mens det var tilfældet for 12 % af børnene i de økonomisk fattige familier og 3 % i de økonomisk ikke-fattige familier. 7 % af børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, har måttet undvære lægeordineret medicin, mens det var tilfældet for 3 % af børnene i de økonomisk fattige familier og under 1 % af børnene i de økonomisk ikke-fattige familier.

I forhold til de mindste børn indgik der i den tidligere afsavnsundersøgelse et spørgsmål om, hvorvidt disse børn måtte undvære nødvendigt babyudstyr. Dette var tilfældet for 3 % af børnene i de økonomisk fattige familier og 6 % af børnene i de økonomisk ikke-fattige familier. Aldersgruppen var dog afgrænset ved børn i 0-2-års-alderen, mens det lignende spørgsmål i indeværende undersøgelse – om familierne har måttet undvære nødvendigt udstyr til de mindste børn – er afgrænset til børn i 0-5-års-alderen. Det var som tidligere nævnt tilfældet for en væsentligt højere andel på 29 % af børn i denne aldersgruppe blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud.

I forhold til spørgsmålene om børnenes sociale deltagelsesmuligheder er der i den tidligere undersøgelse stillet flere spørgsmål, der er næsten enslydende eller inden for samme tematik. Blandt børnene (6-17 år) i de økonomisk fattige familier var der dengang 10 %, der ikke gik til mindst én ugentlig fritidsaktivitet, fordi forældrene ikke havde råd, og i de økonomisk ikke-fattige familier var det tilfældet for 5 % af børnene. Blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud er det 48 % af børnene (6-16 år), der har måttet undlade at gå til faste fritidsaktiviteter, fordi forældrene ikke har råd, hvilket således er en væsentligt højere andel end i den tidligere undersøgelse. Det kan dog her bemærkes, at der er en forskel på spørgsmålene, idet der i den tidligere undersøgelse er spurgt til, om børnene deltager i mindst én ugentlig fritidsaktivitet, hvor afsavnet er defineret ud fra svaret 'nej, har ikke råd', mens der i indeværende undersøgelse er spurgt til, om børnene har måttet undlade at gå til faste fritidsaktiviteter, fordi forældrene ikke havde råd. I den forstand er spørgsmålet i den tidligere undersøgelse mere restriktivt i forhold til, hvornår afsavnet optræder, derved at blot børnene deltager i mindst én fritidsaktivitet, er der ud fra spørgsmålet ikke tale om et afsavn. I spørgsmålet i indeværende undersøgelse er det i princippet tilstrækkeligt, at børnene blot har måttet at undlade at deltage i én bestemt fritidsaktivitet, fordi forældrene ikke havde råd, for at afsavnet optræder, mens barnet således kunne deltage i andre fritidsaktiviteter. I dette tilfælde er den generelle formulering, om børnene har måttet undlade at "deltage i faste fritidsaktiviteter" anvendt af hensyn til en sproglig enkelthed, der har været nødvendig i forbindelse med oversættelsen til de øvrige sprog.

I forhold til spørgsmålet om deltagelse i udflugter er der i indeværende undersøgelse spurgt til, om børnene har måttet undlade at deltage i skoleudflugter eller udflugter i forbindelse med fritidsaktiviteter, hvilket er tilfældet for 24 % af børnene i familierne, der

har modtaget det midlertidige børnetilskud. Her er der i den tidligere undersøgelse stillet et lignende spørgsmål om, hvorvidt børnene har måttet undvære at deltage i skoleudflugter, hvilket var tilfældet for 9 % af børnene i de økonomisk fattige familier og 3 % af børnene i de økonomisk ikke-fattige familier. Et andet spørgsmål handlede om, hvorvidt børnene måtte undvære udstyr eller ture i forbindelse med fritidsaktiviteter, hvilket var tilfældet for 5 % af børnene i de økonomisk fattige familier og 1 % af børnene i de økonomiske ikke-fattige familier.

I forhold til spørgsmålet i indeværende undersøgelse om, hvorvidt børnene har måttet undlade at deltage i biografture, besøg på museer o.l., blev der ikke stillet et enslydende spørgsmål i den tidligere afsavnsundersøgelse. Det spørgsmål, der kom tættest på, var et spørgsmål, der ikke blev stillet til forældrene, men til børnene selv i det særskilte spørgeskema, der i den tidligere afsavnsundersøgelse blev besvaret af de ældre børn (11-17 år) selv. I børnespørgeskemaet indgik således et spørgsmål om, hvorvidt børnene havde måttet undlade at gøre ting med vennerne, fx ture i biograf, svømmehal, bowling e.l., fordi forældrene ikke havde råd. Hvor 53 % af børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, har måttet undlade at deltage i biografture, besøg på museer o.l., fordi forældrene ikke havde råd, var det 11 % af børnene i de økonomisk fattige familier og 4 % af børnene i de økonomisk ikke-fattige familier, der ud fra deres egne besvarelser havde måttet undlade at gøre ting med vennerne, fordi forældrene ikke havde råd.

Spørgsmålene om at holde fødselsdagsfest for kammeraterne eller at have en gave med til kammeraters fødselsdage har indgået med stort set enslydende formuleringer i de to undersøgelser. Mens 45 % af børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, har måttet undlade at holde fødselsdagsfest, var det 10 % af børnene i de økonomisk fattige familier og 1 % af børnene i de økonomisk ikke-fattige familier, der havde måttet undvære at fejre deres fødselsdag med klassen eller kammeraterne. 24 % af børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, har måttet undlade at have en gave med til kammeraters fødselsdage, mens 6 % af børnene i de økonomisk fattige familier og 2 % af børnene i de økonomisk ikke-fattige familier havde måttet lade være med at købe fødselsgaver, når klassekammerater holdt fødselsdag.

For spørgsmålene om pc/tablet og mobiltelefon til de større børn, blev der i den tidligere undersøgelse spurgt til, om børnene havde en pc/tablet i hjemmet, og om de havde egen mobiltelefon. Der var 7 % af børnene i de økonomisk fattige familier og 4 % af børnene i de økonomisk fattige familier, der ikke havde en pc/tablet i hjemmet, mens der er 58 % af børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, der har måttet undvære en pc/tablet, fordi familierne ikke havde råd. 5 % af børnene i de økonomisk fattige familier og 1 % i de økonomisk ikke-fattige familier havde ikke en mobiltelefon, mens det er 38 % af børnene i familierne, der har måttet undvære en mobiltelefon, fordi forældrene ikke har råd. Der er således en meget højere andel af de større børn blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud, der har måttet undvære pc/tablet eller en mobiltelefon end blandt børnene i de økonomisk fattige familier.

I forhold til børns afsavn er det generelle billede således, at der er et væsentligt højere niveau af afsavn for børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud end for børnene i de økonomisk fattige familier i den tidligere afsavnsundersøgelse. Det gælder for alle de forskellige aspekter af børns afsavn og således både i forhold til de

basale afsavn, udstyr til de mindste børn, børns sociale deltagelsesmuligheder og it/kommunikationsudstyr til de ældre børn. Når vi ser dette højere niveau i børns afsavn blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud sammenlignet med gruppen af børn i økonomisk fattige familier, kan det blandt andet skyldes, at gruppen af økonomisk fattige familier generelt er mere heterogen og således både består af familier på kontanthjælpsydelse og af andre grupper, som fx små selvstændige og personer med delvis beskæftigelse med lav indkomst. Den tidligere undersøgelse viste generelt for de voksne, at afsavne var væsentligt højere blandt kontanthjælpsmodtagerne blandt de økonomisk fattige end for de økonomisk fattige med beskæftigelse (og lav indtægt). Der var dog i den tidligere undersøgelse ikke tilstrækkeligt med respondenter på kontanthjælp og med børn til at opgøre børns afsavn særskilt for denne gruppe. Der var dog opgørelser, hvor gruppen af økonomisk fattige med børn var opdelt på beskæftigede og ikke-beskæftigede. Her var tendensen generelt, at omfanget af børns afsavn i de fleste tilfælde var væsentligt højere blandt de ikke-beskæftigede (inden for gruppen af økonomisk fattige) og i de fleste tilfælde dermed tættere på niveauet blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud. Eksempelvis var der 8 % af børnene i de økonomisk fattige familier med ikke-beskæftigede forældre, der havde måttet lade være med at spise tre måltider om dagen, mens der som tidligere nævnt er 10 % af børnene i familierne, som har modtaget det midlertidige børnetilskud, der har måttet undvære nødvendige måltider, fordi forældrene ikke havde råd. I de økonomisk fattige familier med ikke-beskæftigede forældre var der 23 % af børnene, der havde måttet undvære fødselsdagsfejring med kammeraterne og 19 %, der havde måttet undlade at have en gave med til fødselsdage (ibid., s 269), mens disse andele som tidligere nævnt var henholdsvis 45 % og 24 % for børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud. Mere generelt skal det dog også bemærkes, at spørgeskemaundersøgelsen i den tidligere afsavnsundersøgelse som tidligere nævnt blev gennemført i 2015 og dermed i et tidsmæssigt vindue, hvor de tidligere 'laveste ydelser' – starthjælpen og introduktionsydelse – var blevet afskaffet nogle år tidligere, og integrationsydelsen og kontanthjælpsloftet endnu ikke var blevet indført.

I den forbindelse er det for nogle af spørgsmålene om børns afsavn også muligt at sammenligne med resultaterne fra undersøgelsen *Konsekvenserne af de laveste ydelser* (Hansen & Hussain, 2009), der generelt sammenlignede niveauet af afsavn blandt modtagerne af introduktionsydelse/starthjælp og nedsat kontanthjælp med gruppen af øvrige kontanthjælpsmodtagere, dagpenge modtagere og den øvrige befolkning. I denne undersøgelse indgik også et mindre antal spørgsmål om børns afsavn. Blandt andet indgik et spørgsmål om afsavn i forhold til at lade børnene dyrke sport eller andre fritidsinteresser. Andelen med afsavn for børnene på dette spørgsmål var 37 % og 30 % blandt henholdsvis respondenter på introduktionsydelse/starthjælp og nedsat kontanthjælp, mens andelen var 26 % blandt øvrige kontanthjælpsmodtagere, der ikke var på nedsatte ydelser. Andelen med dette afsavn i familierne på de nedsatte ydelser er således tættere på det niveau på 48 %, der har måttet undlade, at børnene har kunnet gå til faste fritidsaktiviteter, blandt familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud. Samme mønster finder vi i forhold til flere øvrige afsavn blandt børn. 36 % af dem på introduktionsydelse/starthjælp og 38 % af dem på nedsat kontanthjælp havde måtte undlade at købe tøj og fodtøj til børnene, mod 16 % blandt de øvrige kontanthjælpsmodtagere. Det er således samme niveau blandt respondenterne på de nedsatte ydelser, som blandt

modtagerne af det midlertidige børnetilskud, hvor det som nævnt er 35 %, der har måttet undlade at købe nødvendigt tøj eller fodtøj til børnene. Endelig var der 29 % af modtagerne af introduktionsydelse/starthjælp og 25 % af dem på nedsat kontanthjælp, der havde måttet undlade at fejre børnenes fødselsdag, mens denne andel som nævnt var 45 % blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud. Der er således en tydelig tendens til, at niveauet af afsavn blandt børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, i højere grad ligger på niveau med modtagerne af de daværende laveste ydelser i Hansen & Hussains undersøgelse fra 2009, end på niveau med børnenes afsavn i de økonomisk fattige familier i afsavnsundersøgelsen fra 2016, der som nævnt blev gennemført på et tidspunkt, hvor disse 'laveste ydelser' var blevet afskaffet.

4.6 Opsamling

I dette kapitel har vi afdækket omfanget af afsavn blandt børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud. Der er set på omfanget af basale afsavn, afsavn knyttet til mulighederne for social deltagelse, samt særlige afsavn i forhold til udstyr mv. til de mindste børn og afsavn i forhold til mobiltelefon og computer for de større børn. Opgørelserne viser en betydelig variation blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud i forhold til omfanget af afsavn blandt børnene. I godt halvdelen af familierne er der ikke meldt om nogen af de fire basale afsavn blandt børnene, der er målt gennem spørgeskemaet – om respondenterne har måttet undlade at give børnene nødvendige måltider, frugt eller grøntsager hver dag, nødvendigt tøj eller fodtøj eller lægeordineret medicin, fordi de ikke havde råd. I de resterende familier (44 %) meldes om ét eller flere af disse afsavn. Der er en tendens til, at omfanget af de basale afsavn er højere for familierne på henholdsvis kontanthjælp og SHO-ydelse end blandt familierne på uddannelseshjælp. I kapitlet er også belyst omfanget af afsavn knyttet til børnenes sociale deltagelse i form af familiernes muligheder for, om børnene kan deltage i fritidsaktiviteter, udflugter, holde fødselsdage o.l. Opgørelserne viser, at der i en betydelig del af familierne meldes om sådanne afsavn, fordi forældrene ikke har råd til, at børnene deltager i disse aktiviteter. Eksempelvis er det næsten halvdelen af familierne, der melder om, at børnene har måttet undlade at deltage i faste fritidsaktiviteter, fordi forældrene ikke har haft råd. Disse afsavn knyttet til de sociale deltagelsesmuligheder gør sig generelt gældende på tværs af de forskellige ydelses- og familietyper. For de mindste børn meldes der i en del af familierne om, at man har måttet undvære nødvendigt udstyr samt børnebøger og legetøj til børnene. For de større børn meldes der i en betydelig del af familierne om, at børnene har måttet undvære mobiltelefon og/eller computer, fordi forældrene ikke havde råd. Niveauet af afsavn blandt børnene i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, er generelt højere end niveauet af afsavn blandt børnene i økonomisk fattige familier i den tidligere afsavnsundersøgelse fra 2016 og ligger derimod i højere grad på niveau med de afsavn, der blev fundet for børn i familier på de laveste ydelser i en undersøgelse fra 2009.

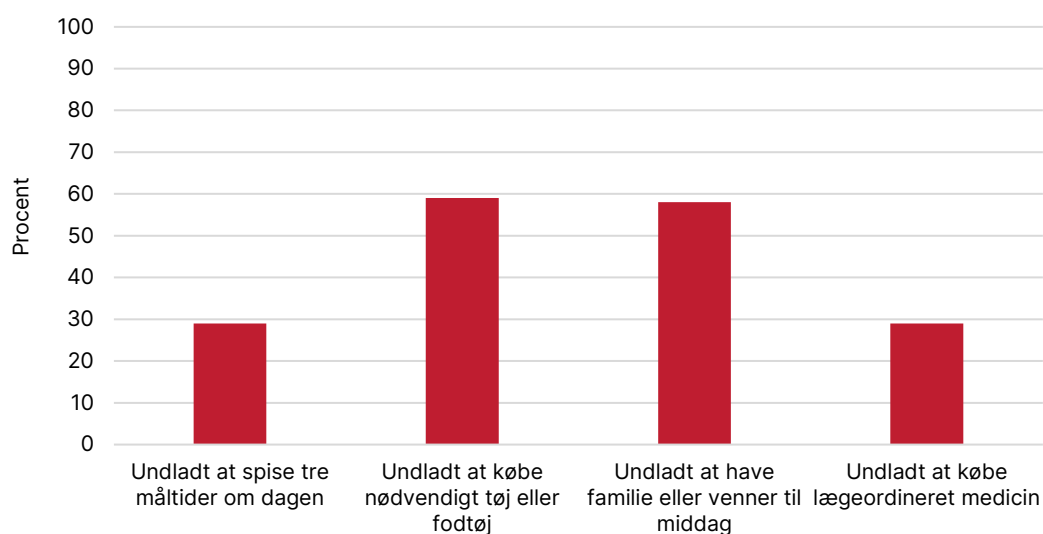
5 Voksnes afsavn

I dette kapitel belyser vi afsavnene blandt de voksne i familierne. Tidligere undersøgelser har vist, at voksne i økonomisk vanskeligt stillede familier ofte forsøger at skærme børnene i familien fra at lide afsavn, ved at de voksne i stedet selv bærer en højere del af afsavnene i familien (Benjaminsen m.fl., 2016, s. 23-24). Hovedfokus i spørgeskemaet har som tidligere nævnt været at belyse børnenes afsavn, og derfor er de voksnes afsavn belyst med forholdsvis få indikatorer i form af fire spørgsmål om basale afsavn for de voksne i familien. Vi ser på forekomsten af disse afsavn i hele gruppen af respondenter, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, samt i de forskellige kombinationer af ydelses- og familietyper. Vi ser også på afsavnene blandt de voksne i forhold til antallet af børn i familien.

5.1 Afsavn blandt de voksne i familien

De voksnes afsavn er belyst gennem fire spørgsmål om, hvorvidt de voksne i familien har undladt at spise tre måltider om dagen, undladt at købe nødvendigt tøj eller fodtøj, undladt at have familie eller venner til middag, samt om de har undladt at købe lægeordineret medicin, fordi de ikke havde råd. I Figur 5.1 er vist andelen af respondenterne, der har rapporteret om disse forskellige afsavn for de voksne i familien. I 29 % af familierne har respondenterne eller andre voksne i familien undladt at spise tre måltider om dagen, fordi de ikke havde råd. 59 % har undladt at købe nødvendigt tøj eller fodtøj, mens 58 % har undladt at have familie eller venner til middag, fordi de ikke havde råd. Endelig er der 29 % af respondenterne, der angiver, at de eller andre voksne i familien har undladt at købe medicin, der var ordineret af en læge, fordi de ikke havde råd.

Figur 5.1 Andel af voksne med forskellige afsavn inden for det seneste år. Procent.

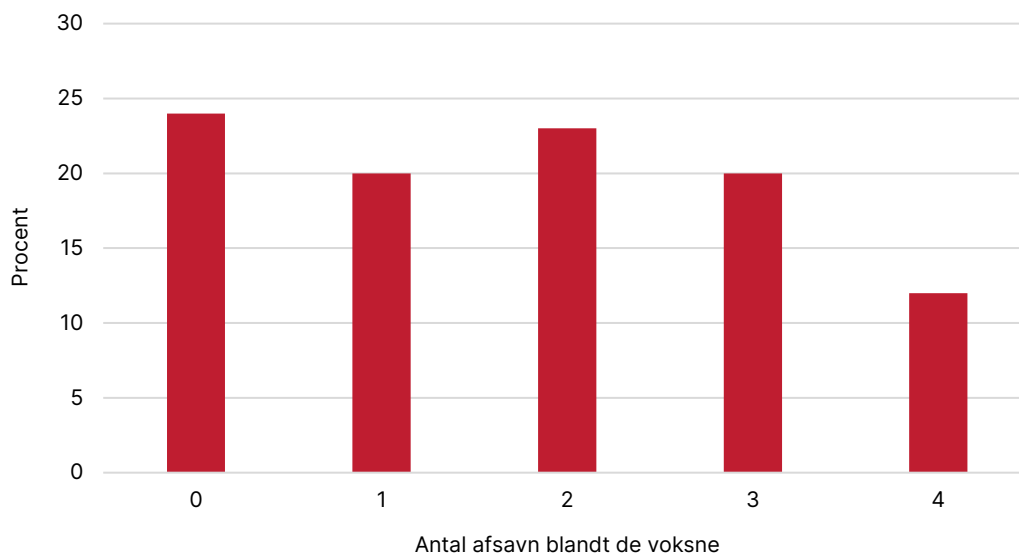
Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. N = 2.062 personer.

Kilde: Spørgeskemabesvarelserne.

Vi har også opgjort antallet af rapporterede afsavn blandt de voksne i familien (Figur 5.2). 24 % af respondenterne angiver, at hverken de eller nogen af de andre voksne i husstanden har haft nogle af de fire afsavn, der er spurgt til i spørgeskemaet. Dermed er der 76 % af respondenterne, der angiver, at de eller andre voksne i husstanden har haft mindst ét af disse afsavn. 20 % har haft ét afsavn, og 23 % har haft to af disse afsavn. 20 % har haft tre af afsavnene, mens 12 % af respondenterne angiver, at de eller andre voksne i husstanden har haft alle de fire afsavn i løbet af det sidste år. Som tidligere nævnt kan den samlede andel med mindst ét afsavn blandt de voksne i familien påvirkes af antallet af afsavnsspørgsmål, der er stillet. Hvis der således var inkluderet flere spørgsmål om afsavn blandt de voksne, som fx om de voksne har måttet undlade at deltage i forskellige andre former for sociale aktiviteter, ville denne samlede andel med mindst ét afsavn formentlig have været lidt højere, såfremt der var respondenter, der særskilt havde oplevet disse afsavn uden at have oplevet de afsavn, der allerede er inkluderet i spørgeskemaet.

Figur 5.2 Antal afsavn blandt de voksne i husstanden. Procent.

Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. N = 2.062 personer.

Kilde: Spørgskemabesvarelsene.

5.2 Voksnes afsavn for ydelses- og familietyper

Vi har også set på omfanget af de voksnes afsavn inden for de forskellige kombinationer af ydelses- og familietyper (Tabel 5.1). Disse andele er generelt forholdsvis høje på tværs af alle grupperne. Den højeste andel, der inden for det seneste år har måttet undlade at spise tre måltider om dagen, fordi de ikke havde råd, finder vi blandt enlige forsørgere på kontanthjælp med 39 % og blandt enlige forsørgere på uddannelseshjælp med 38 %. Det er generelt i disse to grupper, vi finder de højeste andele med afsavn blandt de voksne, og andelen, der har rapporteret om mindst ét af de fire afsavn for de voksne, er på henholdsvis 83 % og 80 % i de to grupper. Denne andel er dog også høj i de andre grupper. Den laveste andel med mindst ét afsavn finder vi i gruppen af parfamilier på SHO-ydelse, hvor 68 % rapporterer om mindst ét af afsavnene blandt de voksne i familien.

Tabel 5.1 Afsavn blandt de voksne i familien, særskilt for ydelses- og familietyper. Procent.

Undladt inden for det seneste år, fordi familien ikke havde råd	Uddannelseshjælp, enlige forsørgere	Uddannelseshjælp, parfamilier	Kontanthjælp, enlige forsørgere	Kontanthjælp, parfamilier	SHO-ydelse, enlige forsørgere	SHO-ydelse, parfamilier
Spise tre måltider om dagen	38	24	39	24	17	22
Købe nødvendigt tøj eller fodtøj	71	61	71	61	46	42
Have familie eller venner til middag	61	52	67	55	46	52
Købe lægeordineret medicin	33	27	34	30	23	22
Mindst ét af de fire afsavn	80	74	83	74	69	68
Beregningsgrundlag	316	159	420	330	409	428

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i beregningsgrundlaget er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

5.3 Voksnes afsavn set i forhold til antallet af børn i familien

Vi har også set på, om omfanget af afsavn blandt de voksne i familien afhænger af antallet af børn i familien. I Tabel 5.2 er afsavnene blandt de voksne i familien opgjort særskilt i forhold til antallet af børn i familien. Denne opgørelse viser imidlertid, at der ikke er nogen sammenhæng mellem omfanget af afsavn blandt de voksne og antallet af børn i familien, da andelen med de forskellige afsavn blandt de voksne er af nogenlunde samme omfang i alle de tre grupper med henholdsvis et barn, to børn og tre eller flere børn. Der er således ikke tegn på, at omfanget af afsavn blandt de voksne stiger med antallet af børn.

Tabel 5.2 Afsavn blandt de voksne i familien, særskilt for antallet af børn i familien. Procent.

Undladt inden for det seneste år, fordi familien ikke havde råd	1 barn	2 børn	3 eller flere børn
Spise tre måltider om dagen	29	32	26
Købe nødvendigt tøj eller fodtøj	61	62	53
Have familie eller venner til middag	57	59	58
Købe lægeordineret medicin	30	30	26
Mindst ét af de to afsavn	75	77	75
Beregningsgrundlag	735	736	591

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i beregningsgrundlaget er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

5.4 Sammenligning med tidligere afsavnsundersøgelser

For spørgsmålene om afsavnene blandt de voksne i familien er det også muligt med en generel sammenligning af resultaterne med de tilsvarende opgørelser i afsavnsundersøgelsen fra 2016 (Benjaminsen m.fl., 2016), hvor stort set de samme spørgsmål blev benyttet. Afsavnsundersøgelsen fra 2016 havde som tidligere nævnt fokus på at afdække

omfanget af afsavn blandt henholdsvis økonomisk fattige og ikke-fattige ud fra den daværende definition af økonomisk fattigdom. For et spørgsmål om, hvorvidt man inden for de seneste tre måneder havde undladt at spise tre måltider om dagen af økonomiske grunde, fandt man, at dette var tilfældet for 16 % af de økonomisk fattige voksne og 3 % blandt de økonomisk ikke-fattige voksne, mens denne andel som tidligere nævnt er 29 % – og dermed væsentligt højere – blandt de voksne i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud. For spørgsmålet om, hvorvidt man har måttet undlade at købe nødvendigt tøj eller fodtøj, var denne andel 32 % blandt de økonomisk fattige og 8 % blandt de økonomisk ikke-fattige voksne, mens denne andel er 59 % blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud. For spørgsmålet, om man har undladt at have familie eller venner til middag, var andelen 10 % blandt de økonomisk fattige og 2 % blandt de økonomisk ikke-fattige voksne mod 58 % blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud. For spørgsmålet, om man har undladt at købe lægeordineret medicin, var der en andel på 15 % blandt de økonomisk fattige og 3 % blandt de økonomisk ikke-fattige voksne mod 29 % blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud.

For nogle af spørgsmålene indeholdt den tidligere undersøgelse dog også en særskilt opgørelse af afsavnene blandt respondenter på kontanthjælp i gruppen af økonomisk fattige. Her er der i højere grad tale om ensartede niveauer. Således var det 34 % af de økonomisk fattige kontanthjælpsmodtagere, der havde måttet undlade at spise tre måltider om dagen på grund af økonomi, 19 % havde ikke haft familie eller venner til middag, og 26 % havde undladt at købe lægeordineret medicin. Der var ikke foretaget en tilsvarende opgørelse for spørgsmålet om, hvorvidt man havde måttet undlade at købe nødvendigt tøj eller fodtøj.

Det skal generelt anføres, at i den tidligere afsavnsundersøgelse blev der for disse spørgsmål spurgt til en kortere tidsperiode på tre måneder, mens der i indeværende undersøgelse er spurgt til afsavn inden for det seneste år. En længere tidsperiode til at have oplevet afsavnene må generelt forventes at resultere i et højere niveau af afsavn, da der er længere tid, til at afsavnet kan optræde. Det er dog næppe tilstrækkeligt til at forklare hele forskellen på omfanget af afsavnene i de to undersøgelser. Det er således en indikation på, at omfanget af disse basale afsavn blandt de voksne i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, er betydeligt højere end blandt de økonomisk fattige, der blev målt i den tidligere afsavnsundersøgelse, men var af nogenlunde samme størrelsesorden blandt kontanthjælpsmodtagerne i den tidligere undersøgelse.

Det har også været muligt at sammenligne afsavnene blandt de voksne i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, med resultaterne fra undersøgelsen om konsekvenserne af de laveste ydelser (Hansen & Hussain, 2009), der som tidligere nævnt sammenlignede niveauet af afsavn blandt modtagerne af introduktionsydelse/starthjælp og nedsat kontanthjælp med gruppen af øvrige kontanthjælpsmodtagere, dagpenge-modtagere og den øvrige befolkning. Blandt andet indgik i denne undersøgelse spørgsmålet om, hvorvidt respondenterne måtte undlade at spise tre måltider om dagen. Det var tilfældet for 33 % af respondenterne på introduktionsydelse/starthjælp og 28 % af dem på nedsat kontanthjælp, mens denne andel var 14 % blandt øvrige kontanthjælpsmodtagere uden nedsatte ydelser (ibid., s. 44). Det er således på samme niveau som blandt de voksne i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, hvor denne andel er 29 %. 46 % af dem på introduktionsydelse/starthjælp og 40 % af dem på nedsat

kontanthjælp havde undladt at invitere gæster hjem, mens denne andel var 27 % blandt kontanthjælpsmodtagere uden nedsat ydelse. Blandt de voksne i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, er der på et lignende spørgsmål 58 %, der har svaret, at de ikke har haft familie og venner til middag, fordi de ikke havde råd. Dermed ligger andelen med dette afsavn blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud tættere på modtagerne af de laveste ydelser i undersøgelsen fra 2009. 67 % af dem på introduktionsydelse/starthjælp og 63 % af dem på nedsat kontanthjælp havde ikke råd til at købe nyt fodtøj, tøj og overtøj, når det man har, er gået i stykker eller opbrugt. Det er dermed også på nogenlunde samme niveau som de 59 % af de voksne i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, der svarer, at de har måttet undlade at købe nødvendigt tøj eller fodtøj, fordi de ikke har råd. Ser vi endelig på andelen, som har undladt at købe medicin ordineret af lægen, så var der 25 % af dem på starthjælp/introduktionsydelse og 32 % af dem på nedsat kontanthjælp, som havde undladt dette, hvilket ligeledes er på cirka samme niveau som de 29 % blandt de voksne i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud. Der er således generelt en tendens til, at niveauet af afsavn blandt de voksne i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, ligger på nogenlunde samme niveau som afsavnene blandt modtagerne af de laveste ydelser som opgjort i undersøgelse fra 2009 (Hansen & Hussain, 2009).

5.5 Opsamling

I dette kapitel har vi set på afsavnene blandt de voksne i familien. Af hensyn til prioriteringen om særligt at måle børnenes afsavn i spørgeskemaet er målingen af afsavn blandt de voksne baseret på nogle få spørgsmål, der belyser basale afsavn blandt de voksne i form af at måtte undlade at spise tre måltider om dagen, undlade at købe nødvendigt tøj og fodtøj, undlade at have familie og venner til middag, og at undlade at købe lægeordineret medicin. Omfanget af disse afsavn er generelt forholdsvis højt blandt de voksne i familierne. Særligt kan det fremhæves, at 29 % af respondenterne melder om, at de voksne i familien har måttet undlade at spise tre måltider om dagen, fordi de ikke har haft råd, ligesom der også er 29 %, som har måttet undlade at købe lægeordineret medicin. Omfanget af afsavn blandt de voksne er generelt forholdsvis højt uanset ydelses- og familietype. De højeste andele, der har måttet undlade at spise tre måltider om dagen eller at købe lægeordineret medicin, findes blandt enlige forsørgere på henholdsvis kontanthjælp og uddannelseshjælp. Niveauet af afsavn blandt de voksne i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, er generelt højere end blandt de voksne i de økonomisk fattige familier i den tidligere afsavnsundersøgelse fra 2016, men ligger i højere grad på niveau med kontanthjælpsmodtagerne inden for gruppen af økonomisk fattige. Samtidig ligger niveauet af afsavn blandt de voksne i familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud, i høj grad på niveau med afsavnene blandt modtagerne af de laveste ydelser i undersøgelsen af konsekvenserne af de laveste ydelser fra 2009.

6 Familiernes økonomiske situation og det midlertidige børnetilskuds betydning

I dette kapitel belyses familiernes generelle økonomiske situation, herunder familiernes vurdering af, om deres økonomiske situation har ændret sig gennem de seneste år hen over den periode, hvor de har modtaget det midlertidige børnetilskud. Der ses også på familiernes vurdering af, hvilken betydning det midlertidige børnetilskud specifikt har haft for deres økonomiske situation.

6.1 Økonomiske udfordringer i familierne

Familiernes aktuelle økonomiske situation er belyst gennem spørgsmål om, hvorvidt familierne har udfordringer i forhold til at dække væsentlige udgifter i husholdningen, nemlig om familierne mangler penge til indkøb af nødvendige dagligvarer som fx fødevarer og husholdningsartikler i slutningen af måneden, og om de inden for det seneste år har måttet undlade at betale faste udgifter til boligen som fx husleje, el og varme, fordi de ikke havde råd (Tabel 6.1). Tabel 6.1 viser, at det er en forholdsvis høj andel af familierne, der angiver, at de mangler penge til indkøb af nødvendige dagligvarer i slutningen af måneden, med sammenlagt 42 %, der angiver, at det 'altid' eller 'ofte' er tilfældet, og yderligere 29 %, der angiver, at det af og til er tilfældet. 26 % angiver at det 'sjældent' eller 'aldrig' er tilfældet. Noget færre angiver, at de inden for det seneste år har måttet undlade at betale faste udgifter til boligen med sammenlagt 19 %, der svarer, at det 'altid' eller 'ofte' er tilfældet. Sammenlagt er det 50 %, der svarer, at de 'sjældent' eller 'aldrig' inden for det seneste år har måttet undlade at betale faste udgifter til boligen. Det er formentlig udtryk for, at udgifterne til at betale huslejen prioriteres særligt højt i familierne, da konsekvensen af ikke at betale husleje kan være en udsættelse fra boligen.

Tabel 6.1 Udfordringer med at have råd til dagligvarer og boligudgifter. Procent.

	Mangler du penge til indkøb af nødvendige dagligvarer som fx fødevarer og husholdningsartikler i slutningen af måneden?	Har du inden for det seneste år måttet undlade at betale faste udgifter til boligen som fx husleje, el og varme, fordi du ikke havde råd?
Altid	20	8
Ofte	22	11
Af og til	29	25
Sjældent	13	15
Aldrig	13	35
Ved ikke	3	6
Total, procent og antal	100 (2.062)	100 (2.062)

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsenerne.

Familiernes generelle økonomiske situation er også blevet belyst med et spørgsmål om, hvorvidt de ville have mulighed at betale en pludseligt opstået uforudset udgift på 3.000 kr. uden at skulle låne (Tabel 6.2). Det er en meget høj andel på 77 % af respondenterne, der svarer, at de ikke vil have mulighed for at betale en sådan udgift. Kun 11 % svarer 'ja' til spørgsmålet, mens de resterende svarer 'ved ikke'.

Tabel 6.2 Udfordringer med at betale en uforudset udgift. Procent.

Hvis du pludselig fik en uforudset udgift på 3.000 kr., ville du da kunne betale den uden at skulle låne?	
Ja	11
Nej	77
Ved ikke	11
Total	100 (2.062)

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

Sammenligning med tidligere undersøgelse

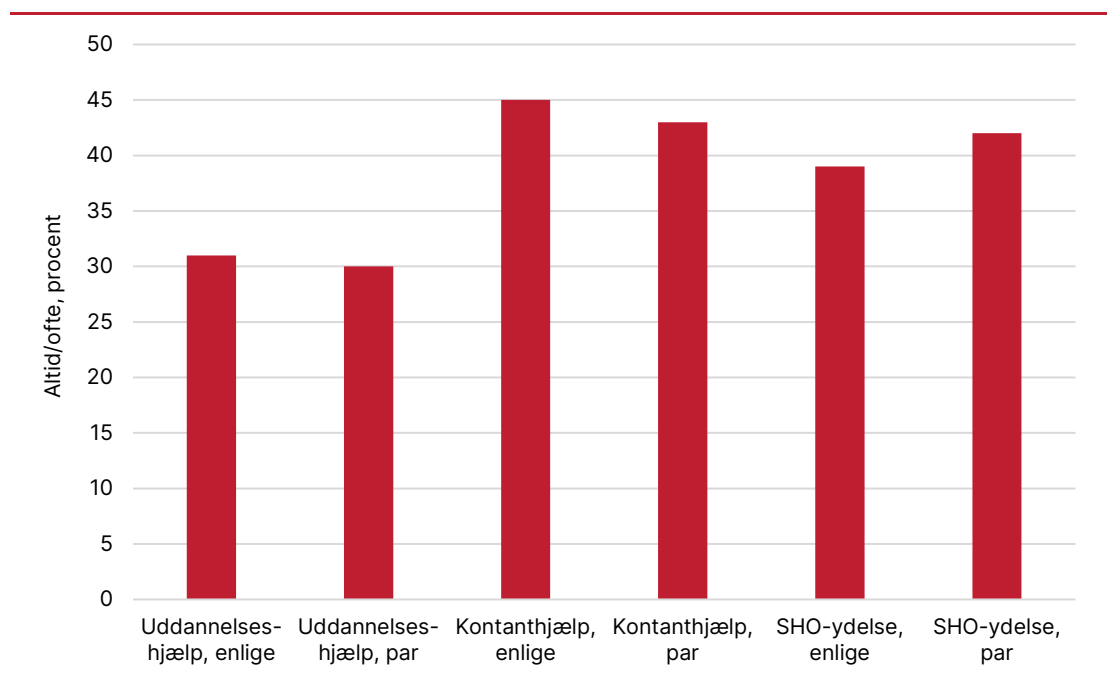
I afsavnsundersøgelsen fra 2016 indgik der lignende spørgsmål om familiernes generelle økonomiske situation. På et spørgsmål om, hvorvidt familierne mangler penge til indkøb af nødvendige dagligvarer sidst på måneden, svarede 24 % af respondenterne i de økonomisk fattige familier, at det altid eller ofte var tilfældet, mens denne andel var 9 % i de økonomisk ikke-fattige familier (Benjaminsen m.fl., 2016, s. 196). Denne andel er som nævnt 42 % blandt familierne, der har modtaget det midlertidige børnetilskud. Med hensyn til boligudgifterne indgik ikke et helt enslydende spørgsmål, men et spørgsmål om, hvorvidt boligudgifterne var en stor byrde. Det var tilfældet for 24 % af de økonomisk fattige familier og 8 % af de økonomisk ikke-fattige familier, mens der i indeværende undersøgelse som nævnt er 19 % af modtagerne af det midlertidige børnetilskud, der altid eller ofte har måttet undlade at betale faste udgifter til boligen. Endelig indgik også et spørgsmål om, hvorvidt man kunne betale en uforudset udgift, hvor beløbsgrænsen i den tidligere undersøgelse dog var sat ved 4.500 kr. 57 % af de økonomisk fattige familier svarede, at de ikke kunne betale en sådan udgift, mens det var 19 % i de økonomisk ikke-fattige familier. Her er det som nævnt 77 % af modtagerne af det midlertidige børnetilskud, der ikke kan betale en sådan udgift, hvor beløbsgrænsen endda var sat lavere ved 3.000 kr.

6.2 Økonomiske udfordringer for ydelses- og familietyper

Vi har også set på, om andelen med de forskellige økonomiske udfordringer varierer mellem de forskellige ydelser og i forhold til familietype. I Figur 6.1 er opgjort den samlede andel, der svarer 'altid' eller 'ofte' til spørgsmålet, om de mangler penge til nødvendige dagligvarer sidst på måneden, særskilt for kombinationer af de tre ydelsestyper (kontanthjælp, uddannelseshjælp og SHO-ydelse) og de to familietyper (enlige forsørgere og parfamilier). Der er en vis forskel mellem ydelsestyperne, da det er blandt kontanthjælpsmodtagere og modtagere af SHO-ydelse, at vi finder de højeste andele, der altid eller ofte mangler penge til indkøb af nødvendige dagligvarer sidst på måneden, mens denne

andel er lidt lavere blandt modtagerne af uddannelseshjælp. Inden for de enkelte ydelsestyper er der ikke nogen væsentlig forskel på denne andel mellem enlige forsørgere og parfamilier. Den højeste andel, der altid eller ofte mangler penge til indkøb af nødvendige dagligvarer sidst på måneden, finder vi blandt enlige forsørgere på kontanthjælp med 45 %, mens den laveste andel på 30 % er blandt parfamilier på uddannelseshjælp.

Figur 6.1 Andel, der altid eller ofte mangler penge til indkøb af nødvendige dagligvarer, særskilt for ydelses- og familietyper. Procent.

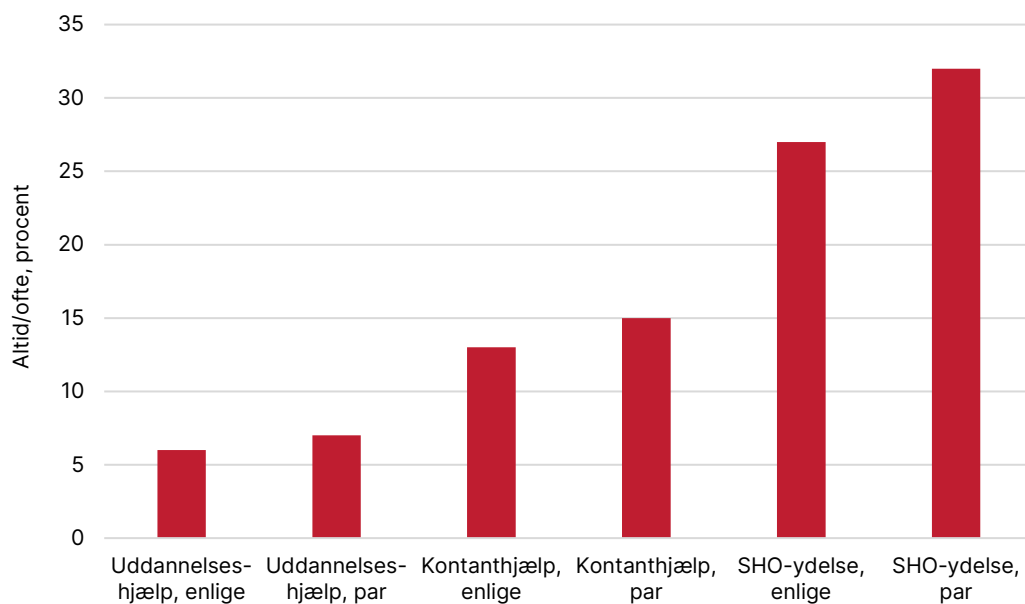
Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. Uddannelseshjælp, enlige: N = 316, Uddannelseshjælp, par: N = 159, Kontanthjælp, enlige: N = 420, Kontanthjælp, par: N = 330, SHO-ydelse, enlige: N = 409, SHO-ydelse, par: N = 428.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsenerne.

I Figur 6.2 er vist andelen, der inden for det seneste år altid eller ofte har måttet undlade at betale faste udgifter til boligen (som fx husleje, el og varme), fordi de ikke havde råd, særskilt for kombinationer af ydelse og familietype. For dette spørgsmål er der en del forskel mellem de forskellige grupper. De højeste andele, der har måttet undlade at betale de faste udgifter til boligen, finder vi blandt modtagere af SHO-ydelse, mens de laveste andele findes blandt modtagere af uddannelseshjælp. Derimod er der ikke en væsentlig forskel på denne andel i forhold til familietype inden for hver enkelt ydelsestype. Den højeste andel, der altid eller ofte har måttet undlade at betale de faste udgifter til boligen, er blandt parfamilier på SHO-ydelse med 32 %, mens den laveste andel findes blandt enlige forsørgere på uddannelseshjælp med 6 %. Spørgeskemaoplysningerne giver ikke i sig selv en forklaring på, hvorfor det er blandt familierne på SHO-ydelse, at vi ser den højeste andel, der har måttet undlade at betale de faste udgifter til boligen. Modtagerne af SHO-ydelse har generelt en lavere ydelse end modtagere af den almindelige kontanthjælp (jf. Bilag 1), hvilket kunne være en mulig forklaring på, at modtagerne af SHO-ydelse har vanskeligere ved at betale boligudgifterne. Det forklarer dog ikke, hvorfor forskellen omvendt ikke viser sig, hvad angår om man mangler penge til nødvendige dagligvarer i slutningen af måneden. En anden mulig forklaring kan være, at familierne

på SHO-ydelse eventuelt har højere boligudgifter, da de fleste af disse familier er forholdsvis nytilkomne til landet, hvor der har skullet findes en bolig til dem. Det kan have betydet, at flere af dem eventuelt har et højere huslejeniveau end familierne på kontanthjælp eller uddannelseshjælp, der måske i højere grad har haft adgang til billigere lejeboliger, fx gennem opskrivning på ventelister. Det har dog ikke været muligt yderligere at undersøge en sådan eventuel sammenhæng.

Figur 6.2 Andel, der inden for de seneste år altid eller ofte har måttet undlade at betale faste udgifter til boligen, særskilt for ydelse og familietype. Procent.

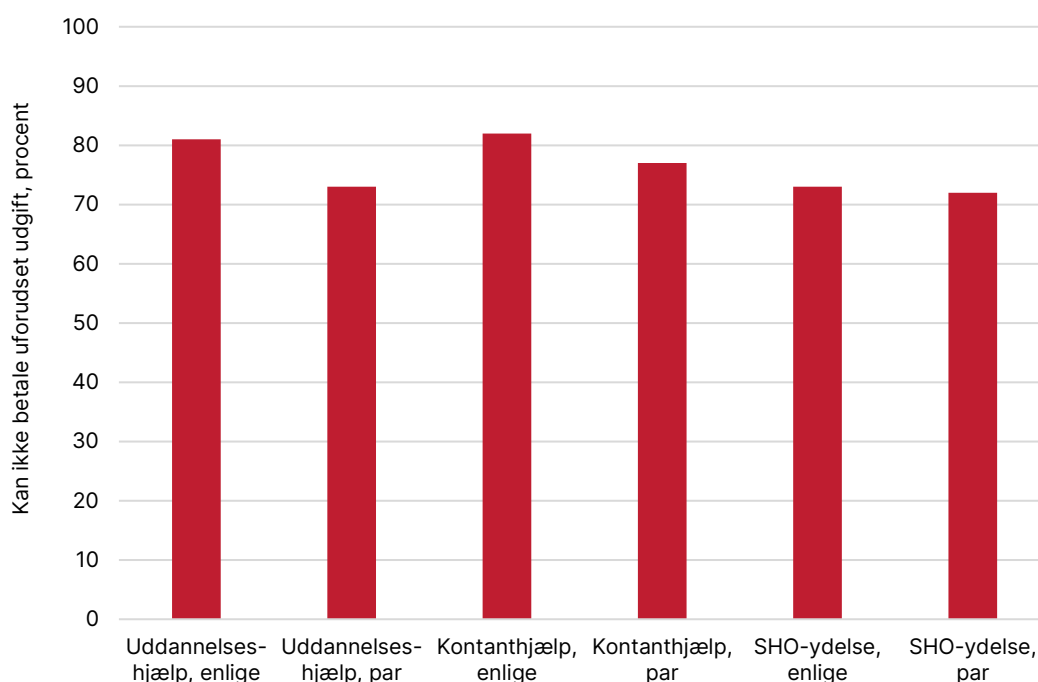
Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. Uddannelseshjælp, enlige: N = 316, Uddannelseshjælp, par: N = 159, Kontanthjælp, enlige: N = 420, Kontanthjælp, par: N = 330, SHO-ydelse, enlige: N = 409, SHO-ydelse, par: N = 428.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

I Figur 6.3 er opgjort andelen, der ikke kan betale en pludseligt opstået uforudset udgift på 3.000 kr. uden at skulle låne, ligeledes særskilt for de enkelte ydelses- og familietyper. Figur 6.3 viser, at der ikke er nogen væsentlig forskel mellem grupperne på denne andel, der generelt er høj i alle grupperne. Den højeste andel, der ikke kan betale en sådan uforudset udgift, finder vi blandt enlige forsørgere på kontanthjælp, hvor denne andel er 82 %, mens den laveste andel er blandt parfamilier på SHO-ydelse med 72 %.

Figur 6.3 Andel, der ikke kan betale en pludselig uforudset udgift på 3.000 kr. uden at skulle låne. Procent.

Anm.: I figuren er opgjort de vægtede procentandele. Uddannelseshjælp, enlige: N = 316, Uddannelseshjælp, par: N = 159, Kontanthjælp, enlige: N = 420, Kontanthjælp, par: N = 330, SHO-ydelse, enlige: N = 409, SHO-ydelse, par: N = 428.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

6.3 Ændringer i familiernes økonomiske situation og muligheder

Som beskrevet i rapportens metodeafsnit har det ikke været muligt at foretage en før-måling af familiernes situation forud for, at de har modtaget det midlertidige børnetilskud. For at afdække forandringer i familiernes økonomi hen over den periode, hvor de har modtaget tilskuddet, har vi spurgt til respondenternes oplevelse af, om der er sket ændringer i deres husstands økonomiske situation sammenlignet med for to år siden. I Tabel 6.3 er opgjort, hvorvidt respondenterne oplever, at deres økonomiske situation er blevet bedre, er uændret, eller er blevet værre i forhold til deres muligheder for at købe de dagligvarer, de har behov for, muligheden for at købe det tøj, børnene har brug for, muligheden for at have råd til, at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter, samt muligheden for at have råd til, at børnene kan deltage i biografture, udflugter o.l. Endelig har vi også spurgt til respondenternes vurdering af, om deres økonomiske situation i dag alt i alt er bedre, uændret eller værre end for to år siden. Tabel 6.3 viser en tendens til, at en lidt større andel oplever, at der har været en forbedring i deres økonomiske situation end andelen, der oplever, at der er sket en forværring. For eksempel er der i alt 39 %, der oplever, at deres muligheder for at købe dagligvarer er blevet 'meget bedre' eller 'bedre' sammenholdt med 19 %, der oplever, at disse muligheder er blevet 'værre' eller 'meget værre'. 27 % oplever, at deres muligheder for, at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter, er blevet meget bedre/bedre, mens 22 % oplever, at deres muligheder for dette er blevet meget værre/værre. For spørgsmålet om mulighederne for, at børnene

kan deltage i biografture, udflugter o.l., er der dog en lige stor andel på 25 %, der oplever henholdsvis en forbedring og en forværring. Ser vi på spørgsmål om ændringer i den økonomiske situation alt i alt, er det 33 %, der har oplevet en forbedring, mens 28 % har oplevet en forværring. Selvom en del har oplevet en forbedring i den økonomiske situation, er der således også en del, der har oplevet en forværring i situationen gennem de seneste to år.

Tabel 6.3 Andelen af respondenter, der har oplevet henholdsvis en forbedring eller en forværring af forskellige aspekter af deres økonomiske situation sammenlignet med for to år siden. Procent.

	Dine muligheder for at købe de dagligvarer, du og din husstand har behov for	Dine muligheder for at købe det tøj, dine børn har behov for	Dine muligheder for at have råd til, at dine børn kan gå til faste fritidsaktiviteter	Dine muligheder for at have råd til, at dine børn kan deltage i biografture, udflugter o.l.	Alt i alt din og din husstands økonomiske situation i dag
Meget bedre	7	7	5	5	5
Bedre	32	28	22	20	28
Uændret	36	41	44	44	33
Værre	14	15	15	18	20
Meget værre	5	5	7	7	8
Ved ikke	6	5	7	7	6
Total	100 (2.062)	100 (2.062)	100 (1.457)	100 (1.457)	100 (2.062)

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Spørgsmålene om mulighederne for, at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter eller deltage i biografture, udflugter o.l., er stillet til respondenter med børn mellem 6 og 16 år.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

Vi har også set på vurderingerne af forandringer i den økonomiske situation i forhold til ydelses- og familietyper. I Tabel 6.4 er opgjort svarfordelingen på de fem spørgsmål om ændringer i den økonomiske situation inden for de seks kombinationer af ydelses- og familietyper. I denne opgørelse har vi af hensyn til datadiskretionering slået henholdsvis kategorierne meget bedre/bedre og kategorierne meget værre/værre sammen.

Tabel 6.4 Respondenternes vurdering af forandringer i den økonomiske situation inden for de seneste to år, særligt for ydelses- og familietyper. Procent.

	Uddannelseshjælp, enlige forsørgere	Uddannelseshjælp, parfamilier	Kontanthjælp, enlige forsørgere	Kontanthjælp, parfamilier	SHO-ydelse, enlige forsørgere	SHO-ydelse, parfamilier
<i>Muligheder for at købe dagligvarer familien har behov for</i>						
Meget bedre/bedre	37	31	39	34	41	43
Uændret	38	46	36	38	36	33
Værre/meget værre	17	16	20	23	17	18
Ved ikke	9	6	4	5	6	6
Total	100 (316)	100 (159)	100 (420)	100 (330)	100 (409)	100 (428)
<i>Muligheder for at købe det tøj, børnene har behov for</i>						
Meget bedre/bedre	35	31	32	29	37	41
Uændret	45	49	45	44	34	34
Værre/meget værre	14	12	18	21	23	20
Ved ikke	7	8	5	5	6	5
Total	100 (316)	100 (159)	100 (420)	100 (330)	100 (409)	100 (428)
<i>Muligheder for, at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter</i>						
Meget bedre/bedre	24	28	24	24	24	35
Uændret	50	35	49	48	44	35
Værre/meget værre	19	24	21	21	23	24
Ved ikke	8	13	6	7	8	7
Total	100 (115)	100 (46)	100 (385)	100 (290)	100 (303)	100 (318)
<i>Muligheder for at børnene kan deltage i biograftere, udflugter o.l.</i>						
Meget bedre/bedre	23	24	25	22	22	28
Uændret	51	40	47	46	42	38
Værre/meget værre	23	25	23	25	26	25
Ved ikke	4	11	5	7	10	9
Total	100 (115)	100 (46)	100 (385)	100 (290)	100 (303)	100 (318)
<i>Økonomiske situation alt i alt</i>						
Meget bedre/bedre	36	37	34	29	33	32
Uændret	33	30	33	35	33	33
Værre/meget værre	25	25	29	32	26	28
Ved ikke	6	7	5	5	8	7
Total	100 (316)	100 (159)	100 (420)	100 (330)	100 (409)	100 (428)

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i tabellens totaler er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

Tabel 6.4 viser, at der generelt ikke er nogen markant forskel mellem de forskellige ydelses- eller familietyper i forhold til andelen, der har fået det bedre eller værre på de forskellige aspekter, der indgår i tabellen. For eksempel er der i alle de seks grupper en større andel, der har oplevet en forbedring i forhold til at kunne købe de dagligvarer, de har behov for, end andelen, der har oplevet en forværring i forhold til dette aspekt. Det samme gælder vurderingen af, om man kan købe det tøj, som børnene har behov for. I forhold til mulighederne for, at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter, er der i de fleste af grupperne kun lidt flere, der har oplevet en forbedring og næsten lige så mange, der

har oplevet en forværring, og for spørgsmålet om muligheden for, at børnene kan deltage i biografture, udflugter o.l., er der nogenlunde lige mange i de forskellige grupper, der har oplevet henholdsvis en forbedring eller en forværring. Ser vi på vurderingen af den økonomiske situation i familierne alt i alt, er der i næsten alle grupperne flere, der har oplevet en forbedring end en forværring med undtagelse af parfamilier på kontanthjælp, hvor 29 % har oplevet en forbedring, mens 32 % har oplevet en forværring.

I forbindelse med opgørelserne i Tabel 6.3 og Tabel 6.4 skal det påpeges, at det ikke er muligt specifikt at vide, om ændringer i den økonomiske situation er relateret til, at de har modtaget det midlertidige børnetilskud, samt i hvilket omfang øvrige forandringer i deres liv kan have påvirket deres økonomiske situation hen over den toårs periode, der spørges til. Det kan fx være, at en forværring i den økonomiske situation kan bestå i, at respondenterne har mistet et job og kommet på en ydelse i stedet. Det kan også være, at en forbedring skyldes, at respondenterne siden er kommet i arbejde og har fået en højere indkomst. Vi har i den sammenhæng vurderet, at det spørgeskemateknisk ville være for kompliceret at bede respondenterne om at beskrive specifikke hændelser, der har kunnet påvirke deres økonomiske situation og samtidig bede dem om at vurdere, om disse ændringer derefter har resulteret i en forbedring eller en forværring. Spørgsmålene har således en generel karakter og belyser dermed generelle ændringer i den økonomiske situation hen over den periode, hvor de også har modtaget det midlertidige børnetilskud. For at tage højde for "udgangssituationen" når vi beder respondenterne vurdere deres nuværende økonomiske situation sammenlignet med for to år siden, har vi dog inddraget registeroplysninger til at opdele respondenterne i forhold til deres forsørgelsesgrundlag to år tidligere. Her har vi opdelt respondenterne ud fra, om de på daværende tidspunkt modtog en af de tre ydelser kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelse, om de modtog andre ydelser, eller om de var selvforsørgende, dvs. at de ikke modtog nogen ydelse. Disse opgørelser er vist i Bilag 4. Opgørelserne viser imidlertid, at der ikke er nogen systematisk forskel på respondenternes oplevelse af, om deres økonomiske situation er forbedret, uændret eller forværret sammenlignet med for to år siden, i forhold til hvilket forsørgelsesgrundlag de var registreret med på daværende tidspunkt. Det er således fx ikke muligt at forklare andelen, der har oplevet en forværring, med, at det særligt gælder dem, der er gået fra at være selvforsørgende til at være ydelsesmodtagere. I stedet finder vi både respondenter, der har oplevet en forbedring og respondenter, der har oplevet en forværring, uanset hvilket forsørgelsesgrundlag der var tale om to år tidligere.

6.4 Det midlertidige børnetilskuds betydning for familiernes økonomi

For at komme nærmere, hvilken betydning det midlertidige børnetilskud har haft for familiernes økonomi og muligheder set i lyset af, at det ikke har været muligt at foretage en før-måling, har vi bedt respondenterne om direkte at vurdere, i hvor høj grad det midlertidige børnetilskud har været med til at forbedre deres økonomiske situation og muligheder på forskellige aspekter. I Tabel 6.5 er opgjort, i hvor høj grad respondenterne vurderer, at det midlertidige børnetilskud generelt har været med til at forbedre deres økonomiske situation, og om tilskuddet har givet dem bedre muligheder for at kunne

købe tøj til deres børn, givet bedre muligheder for, at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter, givet bedre muligheder for, at børnene kan deltage i biografture, udflugter o.l. Tabel 6.5 viser, at en forholdsvis høj andel af respondenterne vurderer, at det midlertidige børnetilskud har forbedret deres økonomiske situation, med 31 %, der svarer, at det 'i høj grad' er tilfældet, og yderligere 39 %, der svarer, at det 'i nogen grad' er tilfældet. 21 % svarer 'i mindre grad', mens kun 5 % svarer 'slet ikke'. Der er også en betydelig del, der vurderer, at det midlertidige børnetilskud har givet dem bedre muligheder for at dække forskellige behov hos børnene. Sammenlagt svarer 71 %, at tilskuddet i høj grad eller i nogen grad har givet dem bedre muligheder for at købe tøj til børnene; 53 % svarer, at tilskuddet i høj grad eller nogen grad har givet bedre muligheder for, at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter, og 51 % vurderer, at tilskuddet i høj grad eller i nogen grad har givet bedre muligheder for, at børnene kan deltage i biografture, udflugter o.l. For de to sidstnævnte spørgsmål er der dog også 18 %, der svarer, at tilskuddet slet ikke har bidraget til at forbedre mulighederne. Selvom der således er respondenter, der ikke oplever, at tilskuddet har haft den ønskede virkning, er det generelle billede, at det midlertidige børnetilskud for en betydelig del af respondenterne ifølge deres egen vurdering har givet en forbedring i deres økonomiske situation og mulighederne for at dække børnenes behov.

Tabel 6.5 Respondenternes vurdering af det midlertidige børnetilskuds betydning for deres økonomiske situation. Procent.

I hvor høj grad oplever du, at det midlertidige børnetilskud har været med til at:	Forbedre din økonomiske situation?	Give dig bedre muligheder for at kunne købe tøj til dine børn?	Give dig bedre muligheder for, at dine børn kan gå til faste fritidsaktiviteter?	Give dig bedre muligheder for, at dine børn kan deltage i biografture, udflugter o.l.
I høj grad	31	31	20	20
I nogen grad	39	40	33	31
I mindre grad	21	16	22	24
Slet ikke	5	9	18	18
Ved ikke	4	4	8	8
Total	100 (2.062)	100 (2.062)	100 (2.062)	100 (2.062)

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsenerne.

Vi har også opgjort respondenternes vurdering af det midlertidige børnetilskuds betydning for kombinationerne af ydelses- og familietyper (Tabel 6.6). Af hensyn til datadiskretionering har vi for hvert spørgsmål opgjort den samlede andel inden for hver gruppe, der vurderer, at tilskuddet 'i høj grad' eller 'i nogen grad' har givet en forbedring. I alle grupperne er det en forholdsvis høj andel, der har svaret i høj grad eller i nogen grad til de forskellige udsagn. De højeste andele, der har oplevet en forbedring, finder vi generelt blandt enlige forsørgere på uddannelseshjælp, men der er ikke en markant forskel mellem grupperne i vurderingerne. Den højeste andel, der vurderer, at tilskuddet i høj grad eller i nogen grad har forbedret deres økonomiske situation, er 84 % i gruppen af enlige forsørgere på uddannelseshjælp, mens den laveste andel er på 65 % i gruppen af familier på SHO-ydelse. Mellem 48 % og 57 % på tværs af grupperne vurderer, at tilskuddet har givet bedre muligheder for, at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter, og mellem

48 % og 62 % vurderer, at tilskuddet har givet bedre muligheder for, at børnene kan deltage i biograftere, udflugter o.l.

Tabel 6.6 Respondenternes vurdering af det midlertidige børnetilskuds betydning, særskilt for ydelses- og familietyper. Andel, der svarer 'i høj grad' eller 'i nogen grad' til de enkelte udsagn. Procent.

Det midlertidige børnetilskuds betydning	Uddannelseshjælp, enlige forsørgere	Uddannelseshjælp, parfamilier	Kontanthjælp, enlige forsørgere	Kontanthjælp, parfamilier	SHO-ydelse, enlige forsørgere	SHO-ydelse, parfamilier
Forbedret den økonomiske situation	84	68	72	67	71	65
Bedre muligheder for at købe tøj til børnene	81	66	71	68	70	70
Bedre mulighed for, at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter	57	50	48	55	57	56
Bedre mulighed for, at børnene kan deltage i biograftere, udflugter o.l.	62	48	48	53	54	50
Beregningsgrundlag	316	159	420	330	409	428

Anm.: I tabellen er opgjøret de vægtede procentandele. Antallet af personer i beregningsgrundlaget er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

6.5 Opsamling

I dette kapitel er familiernes generelle økonomiske situation belyst. Analyserne viser, at der er en forholdsvis stor andel af familierne, som har generelle økonomiske udfordringer, målt ved at de har altid eller ofte mangler penge til nødvendige dagligvarer sidst på måneden, ligesom der også er en betydelig del af familierne, der har måttet undlade at betale udgifter til boligen til tiden, fordi de ikke havde råd. En stor del af familierne vil ikke kunne betale en uforudset udgift på 3.000 kr. uden at skulle låne. I kapitlet er også afdækket, om familierne har oplevet en forbedring eller forværring i deres økonomiske situation gennem de seneste to år, og hvilken betydning familierne vurderer, at det midlertidige børnetilskud har haft for deres økonomiske muligheder. Det er en betydelig del af familierne, der vurderer, at der er sket en forbedring i deres økonomiske situation og muligheder gennem de seneste to år, men der er også en del af familierne, der giver udtryk for, at de har oplevet en forværring. Sådanne forandringer kan dog ikke nødvendigvis specifikt tilskrives betydningen af det midlertidige børnetilskud, da generelle forandringer i den økonomiske situation også kan afspejle, om man fx har mistet jobbet og er kommet på en ydelse, eller omvendt er kommet i arbejde undervejs i perioden. Derfor har der i spørgeskemaet også været stillet specifikke spørgsmål om det midlertidige børnetilskuds betydning for familiernes økonomiske situation og muligheder. Besvareelserne viser, at det er en forholdsvis høj andel af respondenterne, der vurderer, at det midlertidige børnetilskud har forbedret deres økonomiske situation og deres muligheder for at dække børnenes behov, herunder mulighederne for, at børnene kan deltage i fritidsaktiviteter. Der er dog også en gruppe blandt respondenterne, der ikke har oplevet, at det midlertidige børnetilskud har forbedret deres økonomiske situation og muligheder. Resultaterne tyder således på, at selvom en betydelig del af respondenterne vurderer, at

det midlertidige børnetilskud har forbedret deres økonomiske situation, er der stadig en del af respondenterne, som økonomisk set har det vanskeligt og har svært ved at dække de nødvendige udgifter i husholdningen. Det afspejles også i, at der (som belyst i kapitel 4 og 5) fortsat er en del af respondenterne, der oplever afsavn i forhold til både børnene og de voksne i familien.

7 Beskæftigelse og jobsøgning

I dette kapitel ser vi på forhold omkring beskæftigelse og jobsøgning blandt respondenterne, der har deltaget i undersøgelsen. I den forbindelse er et væsentligt spørgsmål, hvilken betydning det midlertidige børnetilskud har haft i forhold til tilskudsmodtagernes beskæftigelseschancer og motivation for at søge arbejde. En mulig konsekvens af tilskuddet kunne være, at tilskuddet ved at øge den samlede overførselsindkomst reducerer tilskyndelsen til at søge arbejde. En alternativ virkning kunne være, at tilskuddet medvirker til at reducere økonomisk pres og stress i familiens hverdag, hvilket kunne give mere overskud til at søge arbejde. Det er generelt ikke muligt ud fra undersøgelsens datagrundlag at afdække konsekvenserne af det midlertidige børnetilskud i effektmæssig forstand, da vi ikke kan vide, hvilken jobsøgningsadfærd og hvilke beskæftigelseschancer tilskudsmodtagerne ville have haft, hvis de ikke havde modtaget tilskuddet. Vi belyser i stedet spørgsmålet om det midlertidige børnetilskuds konsekvenser for jobsøgning og beskæftigelse ved at se på beskæftigelsesmønstret blandt modtagerne af tilskuddet og på respondenternes selvvaluerede jobsøgningsadfærd og deres egen vurdering af deres beskæftigelseschancer på tidspunktet, hvor de har besvaret spørgeskemaet.

Respondenterne er som tidligere nævnt udtrukket til at deltage i undersøgelsen ud fra, at de har modtaget det midlertidige børnetilskud i en periode på mindst seks måneder, siden det blev indført. Stikprøveudtrukket er foretaget i maj 2021, mens dataindsamlingen er gennemført i efteråret 2021. Siden respondenterne modtog det midlertidige børnetilskud kan der dermed være sket ændringer i deres beskæftigelses- og forsørgelses-situation. Respondenterne modtager således ikke nødvendigvis længere det midlertidige børnetilskud på det tidspunkt, hvor de har udfyldt spørgeskemaet i efteråret 2021, ligesom der også vil være respondenter, der ikke længere modtager en af de tre ydelser (uddannelseshjælp, kontanthjælp eller SHO-ydelse) på dette tidspunkt, fx fordi de er kommet i beskæftigelse eller er overgået til andre ydelser som fx SU, førtidspension m.v. Af hensyn til spørgeskemaets enkelthed og forståelighed har vi ikke spurgt til, hvilken ydelse respondenterne modtager på tidspunktet, hvor de udfylder spørgeskemaet, og heller ikke om de fortsat modtager det midlertidige børnetilskud. Vi antager i den forbindelse, at det ikke vil være alle respondenterne i målgruppen, der vil være i stand til at kunne oplyse, præcis hvilke(n) ydelse de modtager. I stedet har vi i spørgeskemaet spurgt, om respondenterne er i beskæftigelse ud fra spørgsmålet: "Er du i lønnet arbejde eller selvstændig erhvervsdrivende?". For at undgå at stille meget detaljerede spørgsmål i spørgeskemaet om respondenternes forsørgelsesgrundlag og karakteren af eventuel beskæftigelse på interviewtidspunktet, har vi suppleret spørgeskemaundersøgelsens datagrundlag ved at inddrage registerdata om beskæftigelse og forsørgelse fra DREAM-registeret til at afdække respondenternes forsørgelsesgrundlag på interviewtidspunktet. I den forbindelse ser vi særligt på, om respondenterne stadig modtager ydelser i kontanthjælpssystemet (kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelse), om de er overgået til andre ydelser, eller om de er registreret som selvforsørgende, dvs. at de ikke modtager offentlige forsørgelsesydelse. Vi ser også på, om respondenterne er registreret med beskæftigelse, hvor vi sonderer mellem beskæftigelse 'inden for' kontanthjælpssystemet, hvor der typisk vil være tale om delvis beskæftigelse, småjobs o.l., mens de

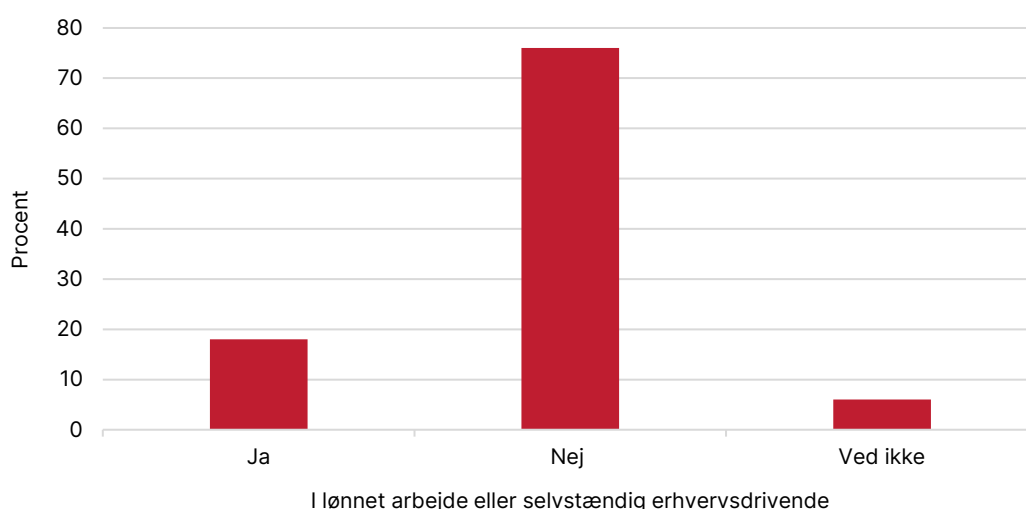
stadig samtidig er i kontanthjælpssystemet, og beskæftigelse 'uden for' kontanthjælpssystemet, dvs. hvor de ikke længere modtager en ydelse i kontanthjælpssystemet.

Ud over at se på beskæftigelseschancerne og jobsøgningsadfærden vil vi også se på sammenhængen mellem, om respondenterne har beskæftigelse på tidspunktet, hvor de udfylder spørgeskemaet, og omfanget af de afsavn vi har afdækket i de tidligere kapitler. At være kommet i beskæftigelse vil formentlig i en del tilfælde også have forbedret familiens økonomiske situation og dermed også muligheden for at undgå de forskellige afsavn, vi har afdækket gennem spørgeskemaet. Derfor vil vi til sidst i kapitlet også se på, om der er forskelle i omfanget af de afsavn, vi har afdækket i de tidligere kapitler, afhængigt af om respondenterne er i beskæftigelse eller ej, når de udfylder spørgeskemaet.

7.1 Beskæftigelse og forsørgelsesgrundlag

I dette afsnit belyser vi forsørgelsesgrundlaget og omfanget af beskæftigelse blandt respondenterne på tidspunktet, hvor de udfylder spørgeskemaet. I Figur 7.1 er opgjort svarfordelingen på spørgsmålet i spørgeskemaet om, hvorvidt respondenterne er 'i lønnet arbejde eller selvstændigt erhvervsdrivende' på interviewtidspunktet. I forbindelse med spørgsmålet er respondenterne blevet bedt om at se bort fra aktivering, erhvervspraktik e.l. Figuren viser, at 18 % svarer, at de er i arbejde eller selvstændigt erhvervsdrivende på tidspunktet, hvor de udfylder spørgeskemaet, mens 76 % svarer nej til spørgsmålet. Der er også 6 % af respondenterne, der svarer 'ved ikke' til dette spørgsmål. Der kan for nogle af respondenterne have været sproglige udfordringer ved at forstå spørgsmålet, men andelen, der svarer 'ved ikke' til, om de har lønnet arbejde, kan eventuelt også dække over respondenter, der på trods af instruktionerne i spørgeskemaet alligevel har været i tvivl om, hvorvidt aktivering, praktik e.l. er et lønnet arbejde. Det kan samtidig ikke udelukkes, at der kan være respondenter, der fx har opfattet virksomhedspraktik e.l. som lønnet beskæftigelse.

Figur 7.1 Andelen af respondenterne, som har lønnet arbejde eller er selvstændigt erhvervsdrivende på tidspunktet, hvor spørgeskemaet udfyldes. Procent.

Anm.: I figuren er afbildet de vægtede procentandele. N = 2.062 personer.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsenerne.

For at foretage mere detaljerede opgørelser omkring forsørgelsesgrundlaget og om respondenterne har opnået lønnet beskæftigelse, har vi som nævnt inddraget registerdata fra DREAM-registeret. Vi benytter disse data til at se på afgang fra kontanthjælpssystemet i perioden efter, at respondenterne har modtaget det midlertidige børnetilskud, herunder både afgang til andre ydelser og til at være selvforsørgende, hvilket i denne sammenhæng vil sige, at personen ikke længere modtager en offentlig forsørgelsesydelse. Vi ser i den forbindelse på den samlede gruppe af respondenter og skelner ikke i forhold til, hvornår personerne har modtaget det midlertidige børnetilskud inden for perioden, eller om de fortsat modtager tilskuddet.

I Tabel 7.1 er vist forsørgelsesgrundlaget blandt respondenterne i uge 35, 2021, som er det tidspunkt, hvor spørgeskemaundersøgelsen blev igangsat. Vi har afgrænset opgørelsen til forsørgelsesgrundlaget i én bestemt uge, da respondenterne over en længere periode kan være registreret med flere forskellige ydelser. Tabel 7.1 viser, at der i uge 35, 2021, var sammenlagt 67 % af respondenterne, der fik kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelse. Her skal det bemærkes, at det midlertidige børnetilskud som tidligere nævnt er knyttet til disse ydelser, og at alle respondenterne således på et tidspunkt i den mellemliggende periode har været omfattet af disse ydelser. Andelene, der modtager andre ydelser eller er selvforsørgende, er således udtryk for en afgang fra kontanthjælpssystemet, siden respondenterne har modtaget det midlertidige børnetilskud. Det ses, at en del af respondenterne er overgået til andre ydelser. Der er således 10 % af respondenterne, der i uge 35, 2021, var registreret som modtagere af SU. Der er også en lille gruppe på 5 %, der er blevet afklaret til førtidspension, fleksjob o.l. Selvom hovedparten af respondenterne i uge 35, 2021, stadig modtager enten kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelse, har der således også været en vis afgang til forskellige andre ydelser. Endelig viser Tabel 7.1 også andelen af selvforsørgede, der var 13 % i uge 35, 2021. Gruppen af selvforsørgede vil for de flestes vedkommende være personer, der har opnået beskæftigelse i et omfang, så de ikke længere modtager en ydelse, men kan også inkludere personer, der af andre grunde ikke længere modtager en ydelse, fx ved at de forsørges af en partner e.l.

Tabel 7.1 Respondenternes forsørgelsesgrundlag uge 35, 2021. Procent.

Forsørgelsesgrundlag	Uge 35, 2021
Kontanthjælp	37
SHO-ydelse	23
Uddannelseshjælp	7
SU	10
Førtidspension	3
Fleksjob, ledighedsydelse o.l.	2
Dagpenge	<1
Anden ydelse	5
Selvforsørgelse (ingen ydelse)	13
Total	100 (2.058)

Anm.: I tabellen er opgjøret forsørgelsesgrundlaget blandt respondenterne i uge 35, 2021. På grund af afrunding summerer de enkelte procenttal ikke til 100.

Kilde: Registerdata fra DREAM-registeret.

Vi har også set på, hvor stor en del af respondenterne der er registreret med lønnet beskæftigelse. Her har vi anvendt DREAM-registerets oplysninger om beskæftigelsesgraden. Beskæftigelsesgraden er opgjort på månedsbasis og er beregnet ud fra andelen af timer, der er betalt arbejdsmarkedsbidrag i den enkelte måned. Da selvstændige ikke betaler arbejdsmarkedsbidrag, tæller beskæftigelse som selvstændige således ikke med i beskæftigelsesgraden. Vi antager dog, at for langt de fleste i målgruppen af ydelsesmodtagere, der opnår beskæftigelse, vil der være tale om lønnet arbejde. I Tabel 7.2 er foretaget en opgørelse, hvor der inden for de enkelte forsørgelsesgrupper yderligere er skelnet mellem, om respondenterne er registreret med beskæftigelse eller ej i september 2021. I den forbindelse har vi kombineret oplysningerne for lønnet beskæftigelse i september 2021 med oplysninger om modtagelse af ydelser i uge 35, 2021, dvs. den første uge i september.⁴ I forhold til forsørgelsesgrupperne har vi slået nogle ydelser sammen og skelnet mellem ydelser inden for kontanthjælpssystemet (kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse), øvrige ydelser, eller om respondenterne er registreret som selvforsørgende i DREAM-registeret. Derved kan vi også afgrænse forskellige beskæftigelsesgrupper, nemlig dem, der har beskæftigelse 'inden for' kontanthjælpssystemet, dvs. sammen med en ydelse i kontanthjælpssystemet, og beskæftigelse 'uden for' kontanthjælpssystemet, hvor respondenterne enten har beskæftigelse sammen med øvrige ydelser (fx ved siden af SU) eller er registreret som selvforsørgende og dermed ikke modtager en offentlig forsørgelsesydelse. Tabel 7.2 viser, at 8 % af respondenterne er registreret med beskæftigelse, samtidig med at de modtager en ydelse i kontanthjælpssystemet (kontanthjælp, uddannelseshjælp og SHO-ydelse). Her vil der typisk være tale om beskæftigelse i form af ordinære lønnede timer i et vist omfang, der dog ikke er tilstrækkeligt til, at personerne er fuldt selvforsørgende. Der er også 4 % af respondenter, der er registreret med lønnet beskæftigelse, samtidig med at de modtager andre ydelser. Det kan fx være personer, der har lønnet beskæftigelse, samtidig med at de modtager SU. Der er 10 % af respondenterne, der er registreret med beskæftigelse og samtidig er registreret som selvforsørgende, dvs. at de ikke modtager en offentlig forsørgelsesydelse. Sammenlagt er der dermed 22 %, der er registreret med lønnet beskæftigelse, hvor der således for nogles vedkommende (8 %) er tale om beskæftigelse inden for kontanthjælpssystemet (sammen med en ydelse i kontanthjælpssystemet), mens der for andre (14 %) er tale om beskæftigelse uden for kontanthjælpssystemet – enten som selvforsørgende eller i forbindelse med øvrige ydelser. Endelig kan det bemærkes, at der er 4 %, der er registreret som selvforsørgende og dermed ikke modtager en ydelse, men som samtidig ikke er registreret med lønnet beskæftigelse. Her skal det påpeges, at DREAM-registerets oplysning om beskæftigelsesgraden, som ligger til grund for beregningen, som nævnt ikke medregner personer, som har erhvervsindkomst fra andre kilder end lønnet beskæftigelse og dermed ikke medregner personer, som er selvstændigt erhvervsdrivende. Der kan dog også være tale om personer, der fx forsørges af en partner, eller personer, der er uden indkomst.

---

⁴ Oplysninger om ydelser er opgjort på ugebasis, og brugen af oplysninger af ydelser for en enkelt uge skyldes et hensyn til, at personerne derved kun er placeret i én kategori af ydelser i opgørelsen frem for i flere forskellige kategorier i løbet af en måned. Der kan dermed være personer, der fx sidst på måneden har forladt ydelsessystemet, fx fordi de har opnået beskæftigelse i et større omfang.

Tabel 7.2 Respondenternes forsørgelsesgrundlag i uge 35, 2021, opdelt på beskæftigelse og ikke-beskæftigelse inden for hver ydelsesgruppe. Procent.

Kombinationer af forsørgelsesgrundlag/ydelsestyper og beskæftigelse vs. ikke-beskæftigelse	Procent
Kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelse uden lønnet beskæftigelse	58
Kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelse med lønnet beskæftigelse	8
Øvrige ydelser uden lønnet beskæftigelse	17
Øvrige ydelser med lønnet beskæftigelse	4
Selvforsørgende uden lønnet beskæftigelse	4
Selvforsørgende med lønnet beskæftigelse	10
Total	100 (2.058)

Anm.: Procenttallene er baseret på de vægtede fordelinger.

Kilde: Registerdata fra DREAM-registreret.

I forbindelse med analyserne af beskæftigelsen blandt tilskudsmodtagerne er det vigtigt at understrege, at det ikke er muligt ud fra analyserne at konkludere, om det midlertidige børnetilskud har øget eller mindsket beskæftigelsen blandt respondenterne, da det ikke er muligt at vide, hvilket omfang beskæftigelsen ville have haft, såfremt de ikke havde modtaget ydelsen. Ovenstående opgørelser skal således ses som analyser af afgang fra ydelsessystemet og afgang til beskæftigelse blandt tilskudsmodtagerne, efter at de har modtaget det midlertidige børnetilskud i en periode, mens opgørelserne således ikke har karakter af en effektmåling af konsekvenserne af det midlertidige børnetilskud for modtagernes beskæftigelseschancer.

7.2 Jobsøgningsadfærd

For at belyse den mulige indvirkning af det midlertidige børnetilskud på tilskudsmodtagernes arbejdsmarkedstilknytning har vi i spørgeskemaet også stillet spørgsmål om respondenternes jobsøgningsadfærd. Der kunne antages at være flere mulige virkninger af det midlertidige børnetilskud på jobsøgningsadfærden. Når respondenterne får flere penge til rådighed, kunne det resultere i et mindre incitament til at søge et arbejde, fordi afstanden mellem en mulig lønindkomst og beløbet, de får i overførselsindkomst, bliver lavere, og gevinsten ved at komme i beskæftigelse derved bliver mindre. Omvendt kan det midlertidige børnetilskud også være med til at reducere økonomisk pres og stress i familien, hvilket kan betyde, at de voksne får bedre tid og overskud til at søge arbejde. Vi har ikke mulighed for ud fra spørgeskemaet at afgøre, hvilke specifikke mekanismer der måtte gøre sig gældende, men vi har i spørgeskemaet spurgt til den faktiske jobsøgningsadfærd og til respondenternes egen vurdering af det midlertidige børnetilskuds betydning for deres jobsøgningsadfærd. I Tabel 7.3 er opgjort andelen af respondenterne, der angiver at have søgt arbejde i løbet af de sidste tre måneder, særskilt i forhold til om man samtidig angiver at være i beskæftigelse (i form af lønnet arbejde eller som selvstændigt erhvervsdrivende) eller ej på tidspunktet, hvor de udfylder spørgeskemaet. Tabel 7.3 viser, at både en del af dem, der allerede er i kommet i beskæftigelse, og en del af dem, der ikke er i beskæftigelse, angiver, at de har søgt arbejde i løbet af de seneste tre måneder. Blandt dem, der er i beskæftigelse, oplyser 49 %, at de har søgt arbejde

inden for de seneste tre måneder. Spørgeskemaet indeholder ikke yderligere oplysninger om, hvilke job de pågældende har søgt, men der kan fx være tale om, at de inden for de seneste tre måneder har søgt det job, de nu har, eller der kan være tale om, at de har søgt et andet job, selvom de allerede har et job. Endvidere skal personer med delvis beskæftigelse (fx småjobs), som fortsat modtager kontanthjælp, fortsat stå til rådighed og forsøge at blive selvforsørgende, herunder gennem at søge job. Blandt dem, der ikke angiver at være i beskæftigelse på interviewtidspunktet, er der lidt færre, der har søgt et arbejde inden for de seneste tre måneder, hvilket gælder 37 %. En yderligere opgørelse (ikke afbildet i tabel) viser, at blandt dem, der har svaret, at de ikke har søgt arbejde inden for de seneste tre måneder, og som ikke allerede er i beskæftigelse, angiver 80 %, at de enten er sygemeldt, i jobafklaring, under uddannelse eller er kommet på førtidspension. For langt hovedparten af dem, der ikke har søgt et arbejde, er der således omstændigheder til stede, der betyder, at det ikke er forventeligt, at de har søgt et arbejde.

Tabel 7.3 Andel, der har søgt arbejde i løbet af de seneste tre måneder, særskilt for om man er i beskæftigelse eller ej på tidspunktet, hvor spørgeskemaet udfyldes. Procent.

	I beskæftigelse	Ikke i beskæftigelse	Ved ikke
Har søgt arbejde i løbet af de seneste tre måneder	49	37	41
Har ikke søgt arbejde i løbet af de seneste tre måneder	50	60	35
Ved ikke	1	3	23
Total	100 (358)	100 (1.569)	100 (135)

Anm.: I tabellen er opgjort svarfordelingen for, om respondenterne har søgt arbejde i løbet af de seneste tre måneder, særskilt for om personerne er i beskæftigelse eller ej på tidspunktet, hvor spørgeskemaet udfyldes. Beskæftigelse er opgjort ud fra spørgsmålet om, hvorvidt respondenterne har lønnet arbejdet eller er selvstændigt erhvervsdrivende på interviewtidspunktet.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

For at belyse jobsøgningsadfærden nærmere har vi stillet yderligere spørgsmål til dem, der angiver, at de har søgt et arbejde i løbet af de seneste tre måneder, samt til den femtedel af dem, der ikke har søgt arbejde, som ikke samtidig har oplyst at være sygemeldt, i jobafklaring, under uddannelse eller er kommet på førtidspension. Gruppen, der angiver at have lønnet arbejde eller at være selvstændigt erhvervsdrivende på tidspunktet, hvor spørgeskemaet udfyldes, men som samtidig har oplyst, at de har søgt arbejde inden for de seneste tre måneder, indgår også i disse opgørelser. Det første spørgsmål handler om, hvor meget tid respondenterne selv vurderer, at de bruger på at søge arbejde (Tabel 7.4). Sammenlagt er der 43 %, der angiver, at de bruger meget tid eller en del tid på at søge arbejde, mens 20 % en gang imellem bruger tid på at søge arbejde. 6 % angiver, at de sjældent bruger tid på at søge arbejde, og der er ligeledes 6 %, der aldrig bruger tid på at søge arbejde. 16 % svarer, at de ikke ved, hvor meget tid de bruger på at søge arbejde.

Tabel 7.4 Respondenternes vurdering af, hvor meget tid de bruger på at søge arbejde. Procent.

Hvilket af følgende udsagn oplever du bedst beskriver, hvor meget tid du bruger på at søge arbejde, fx ved at søge efter ledige jobs, sende ansøgninger eller gå til jobsamtaler?	
Bruger meget tid på at søge arbejde	22
Bruger en del tid på at søge arbejde	23
Bruger en gang i mellem tid på at søge arbejde	20
Bruger sjældent tid på at søge arbejde	6
Søger aldrig arbejde	6
Er i arbejde	7
Ved ikke	16
Total	100 (1.091)

Anm.: Spørgsmålet er stillet til de respondenter, der ikke har et lønnet arbejde eller er selvstændigt erhvervsdrivende på interviewtidspunktet, og som samtidig ikke har angivet at være sygemeldt, i jobafklaring, under uddannelse eller på førtidspension. Desuden er spørgsmålet også stillet til de respondenter, der har et lønnet arbejde eller er selvstændigt erhvervsdrivende på interviewtidspunktet og samtidig har angivet, at de har søgt et arbejde inden for de seneste tre måneder.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsenerne.

Vi har også bedt respondenterne om at vurdere, hvor meget tid de bruger på at søge arbejde i dag sammenlignet med for to år siden (Tabel 7.5). 33 % angiver at bruge mere tid på at søge arbejde i dag sammenlignet med for to år siden, mens 12 % bruger mindre tid. 28 % oplever, at de bruger uændret med tid på at søge arbejde i dag sammenlignet med for to år siden, mens 20 % ikke er i stand til at vurdere, om de bruger mere eller mindre tid på at søge arbejde. Der er således en væsentligt større andel, der bruger mere tid på at søge arbejde i dag sammenholdt med dem, der bruger mindre tid, men der er også en del, der ikke oplever ændringer i omfanget af deres jobsøgning. Det er dog ikke muligt specifikt at tilskrive ændringerne i, hvor meget tid respondenterne bruger på at søge arbejde, til det forhold, at de i perioden har modtaget det midlertidige børnetilskud. For at komme dette spørgsmål nærmere har vi også spurgt respondenterne, om de oplever, at det midlertidige børnetilskud har betydet, at de bruger mere tid, uændret tid eller mindre tid på at søge arbejde i dag, end før de fik tilskuddet. Denne fordeling er ligeledes vist i Tabel 7.5. Det er kun en forholdsvis lille del af respondenterne, der oplever, at det midlertidige børnetilskud har haft betydning for, hvor meget tid de bruger på at søge arbejde. 14 % oplever, at tilskuddet har betydet, at de bruger mere tid på at søge arbejde, mens 6 % oplever, at tilskuddet har betydet, at de bruger mindre tid på at søge arbejde. Langt flere, 42 %, oplever, at det midlertidige børnetilskud ikke har betydet noget for den tid, de bruger på at søge arbejde ('uændret tid'), ligesom der også er en forholdsvis stor del, 32 %, der angiver, at de ikke ved, hvad det midlertidige børnetilskud har betydet for den tid, de bruger på at søge arbejde. Den forholdsvis høje andel, der svarer 'uændret tid' eller 'ved ikke', tyder på, at respondenterne ikke selv forbinder tiden, de bruger på at søge arbejde, med at de har modtaget det midlertidige børnetilskud. Der skal her generelt gøres opmærksom på, at der er tale om selv vurderede opfattelser retrospekt, og at der kan være virkninger på jobsøgningsadfærden, der ikke opfanges gennem respondenternes egne vurderinger heraf.

Tabel 7.5 Respondenternes vurdering af, hvor meget tid de bruger på at søge arbejde i dag sammenlignet med for to år siden, samt det midlertidige børnetilskuds betydning for, hvor meget tid de bruger på at søge arbejde. Procent.

	Sammenlignet med for to år siden, hvor meget tid oplever du da, at du bruger på at søge arbejde i dag?	Oplever du, at det midlertidige børnetilskud har betydet, at du bruger mere tid, uændret tid eller mindre tid på at søge arbejde i dag, end før du fik dette tilskud?
Mere tid	33	14
Uændret tid	28	42
Mindre tid	12	6
Ved ikke	20	32
Er i arbejde	7	6
Total	100 (1.091)	100 (1.091)

Anm.: Spørgsmålet er stillet til de respondenter, der ikke har et lønnet arbejde eller er selvstændigt erhvervsdrivende på interviewtidspunktet, og som samtidig ikke har angivet at være sygemeldt, i jobafklaring, under uddannelse eller på førtidspension. Desuden er spørgsmålet også stillet til de respondenter, der har et lønnet arbejde eller er selvstændigt erhvervsdrivende og samtidig har angivet, at de har søgt et arbejde inden for de seneste tre måneder.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

Vi har også spurgt til respondenternes tro på at få et arbejde sammenlignet med for to år siden (Tabel 7.6). 28 % af respondenterne har angivet, at deres tro på at få et arbejde er blevet bedre inden for de seneste to år, mens der omvendt er 15 %, der angiver, at deres tro på at få et arbejde er blevet dårligere. Der er således forholdsvis flere, der har fået en bedre tro på at få et arbejde sammenholdt med dem, der angiver, at deres tro på at få et arbejde er blevet dårligere. Der er dog også 30 %, der svarer, at deres tro på at få et arbejde er uændret, mens 22 % har svaret 'ved ikke' til spørgsmålet. Det er generelt ikke muligt at tilskrive ændringerne i respondenternes tro på at få et arbejde specifikt til, at de har modtaget det midlertidige børnetilskud. I den forbindelse skal det også fremhæves, at den gunstige konjunktursituation i 2021 kan have haft en positiv indvirkning på respondenternes tro på at kunne få et arbejde.

Tabel 7.6 Respondenternes oplevelse af deres tro på at få et arbejde sammenlignet med for to år siden. Procent.

Sammenlignet med for to år siden, synes du at din tro på at få et arbejde er blevet bedre, er uændret eller er blevet dårligere?	Procent
Bedre	28
Uændret	30
Dårligere	15
Er i arbejde	6
Ved ikke	22
Total, procent og antal	100 (1.090)

Anm.: Spørgsmålet er stillet til de respondenter, der ikke har et arbejde på interviewtidspunktet, og som samtidig ikke har angivet at være sygemeldt, i jobafklaring, under uddannelse eller på førtidspension. Desuden er spørgsmålet også stillet til de respondenter, der har et arbejde og samtidig har angivet, at de har søgt et arbejde inden for de seneste tre måneder.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

Samlet set viser analyserne af jobsøgningsadfærden blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud, at ud af dem, som ikke har særlige grunde til ikke at være jobsøgende (fx sygdom), har de fleste tegn på en aktiv jobsøgningsadfærd, ved at de angiver at bruge meget/en del tid på at søge arbejde. Der er relativt flere, der angiver, at de bruger mere tid snarere end mindre tid på at søge arbejde sammenlignet med for to år siden. Det er dog forholdsvis få, der selv forbinder ændringer i deres jobsøgningsadfærd med, at de har modtaget det midlertidige børnetilskud. Der er også relativt flere, der oplever, at deres tro på at få et arbejde er blevet bedre snarere end værre inden for de seneste par år, dvs. hen over den periode, hvor de har modtaget midlertidige børnetilskud. Her skal det dog understreges, at også andre forhold som fx den generelle konjunktursituation kan have indvirkning på selvvurderingen af mulighederne for at få et arbejde.

7.3 Beskæftigelse og afsavn

Ændringer i beskæftigelsessituationen og forsørgelsesgrundlaget kan generelt have indvirkning på respondenternes økonomiske situation og muligheder. I dette afsnit ser vi på, om der er forskelle i omfanget af de afsavn, vi har set på i de tidligere afsnit, blandt de respondenter, der er har angivet at have beskæftigelse på interviewtidspunktet sammenlignet med dem, der ikke har beskæftigelse. Som tidligere nævnt angiver 18 % af respondenterne i spørgeskemaet at have lønnet beskæftigelse eller at være selvstændigt erhvervsdrivende på interviewtidspunktet, selvom de dog ikke alle er fuldt selvforsørgende. Ændringer i forsørgelsesgrundlaget kan have betydning for deres muligheder for at dække udgifter til de forskellige fornødenheder, der er spurgt til i spørgeskemaet. Navnlig dem som er kommet i fuld beskæftigelse, har formentlig fået en højere indkomst, end da de var ydelsesmodtagere. For dem, som har delvis beskæftigelse (fx småjobs), samtidig med at de fortsat modtager en ydelse i kontanthjælpssystemet, vil der dog være et betydeligt element af modregning i ydelsen. Såfremt en del af dem, der har opnået beskæftigelse, har en højere indkomst end gruppen af ydelsesmodtagere, kan opgørelserne for den samlede gruppe af respondenter (kapitel 4, 5 og 6) generelt undervurdere omfanget af afsavn blandt ydelsesmodtagerne, da disse opgørelser også inkluderer gruppen, der har beskæftigelse på interviewtidspunktet. Derfor har vi i de følgende figurer og tabeller opgjørt fordelingerne på de forskellige afsavnsindikatorer i forhold til, om respondenterne er i beskæftigelse eller ikke er i beskæftigelse på interviewtidspunktet. Vi benytter således i disse opgørelser oplysningen om, at interviewpersonerne angiver at have beskæftigelse på interviewtidspunktet som en indikator for et lidt højere indkomstniveau. I disse opgørelser har vi generelt udeladt den lille gruppe, der har svaret 'ved ikke' til, om de er beskæftigelse. For en del af afsavnsmålene viser disse opgørelser den forventede tendens, nemlig at andelen med afsavn er lidt lavere blandt dem, som har angivet at have lønnet beskæftigelse/være selvstændigt erhvervsdrivende på interviewtidspunktet. Det betyder også, at afsavnene i den resterende gruppe, der ikke er i beskæftigelse, dermed er lidt højere end for svargruppen som helhed.

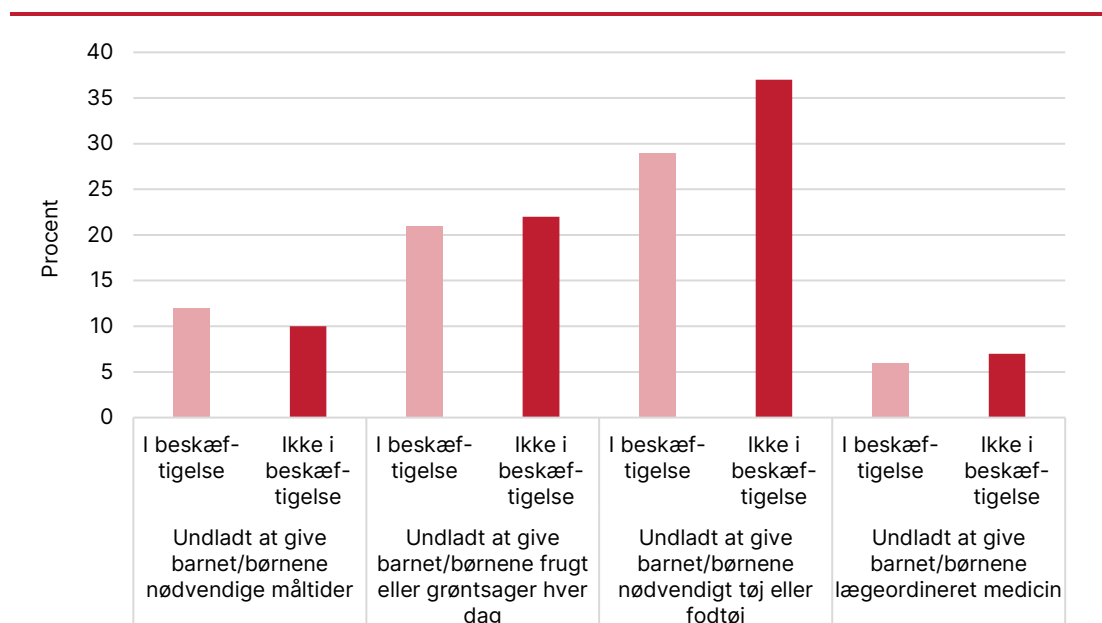
Som tidligere nævnt har registeroplysningerne vist, at mens nogle respondenter er blevet fuldt selvforsørgende, er der også nogle, der har delvis beskæftigelse, mens de stadig oppebærer en ydelse, ligesom der også er nogle respondenter, der er overgået til andre ydelser. Som supplement til de følgende opgørelser har vi derfor også foretaget

tilsvarende opgørelser, men hvor respondenterne er opdelt efter, om de fortsat modtager kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelse, om de modtager andre ydelser, eller om de er fuldt selvforsørgede omkring tidspunktet, hvor de har besvaret spørgeskemaet. Gruppen, der fortsat modtager ydelser i kontanthjælpssystemet, er endvidere yderligere opdelt efter, om de samtidig er registreret med beskæftigelse i DREAM-regi-steret eller ej (målt i september 2021), dvs. at gruppen, der har beskæftigelse 'inden for' kontanthjælpssystemet, indgår som en selvstændig kategori. Disse opgørelser er vist i Bilag 5. Disse opgørelser viser generelt samme tendens, nemlig at afsavnene i de fleste tilfælde er lavere blandt dem, der er selvforsørgende, og samtidig i de fleste tilfælde er lidt højere blandt dem, der fortsat er på kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelser end for svargruppen som helhed.

I Figur 7.2 ser vi på, om der er forskel på andelen med basale afsavn blandt børnene mellem de, der har beskæftigelse på interviewtidspunktet, og de der ikke har beskæftigelse. Som tidligere nævnt skal det ved denne og de følgende opgørelser anføres, at der for nogle af dem, som har angivet at have beskæftigelse, vil være tale om delvis beskæftigelse. Der skal endvidere også gøres opmærksom på, at der spørges til afsavn inden for det seneste år, hvorved afsavnet også kan have forekommet, før personerne kom i beskæftigelse. Blandt de, der ikke har beskæftigelse, er der en højere andel, der har undladt at give børnene nødvendigt tøj eller fodtøj (39 %) end blandt de beskæftigede (27 %). For de øvrige basale afsavn blandt børnene er der derimod ikke en væsentlig forskel mellem de to grupper. Andelen, der inden for det seneste år har måttet undlade at give børnene nødvendige måltider, er lidt højere, 12 %, blandt dem, der har beskæftigelse på interviewtidspunktet, end blandt dem, der ikke har beskæftigelse, hvor denne andel er 10 %. Det er således en af de få indikatorer, hvor andelen med afsavn er lidt højere blandt dem med beskæftigelse end blandt dem uden beskæftigelse.

Figur 7.2 Andelen med basale afsavn blandt børnene, særskilt for de beskæftigede og ikke-beskæftigede på interviewtidspunktet. Procent.

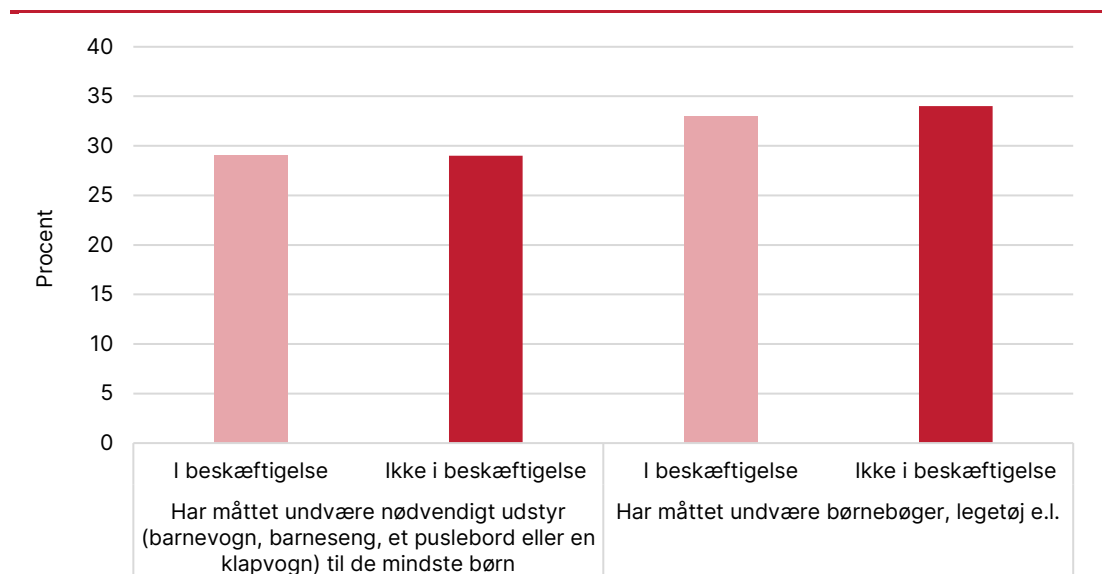

Anm.: Disse spørgsmål er stillet til alle respondenterne, dvs. respondenter med børn i 0-16-års-alderen. I figuren er afbildet de vægtede procentandele. I beskæftigelse: N = 358, Ikke i beskæftigelse: N = 1.569.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

I Figur 7.3 er vist andelen, der har måttet undvære nødvendigt udstyr eller børnebøger, legetøj o.l. til de mindste børn, sæskilt for dem med og uden beskæftigelse. Figuren viser, at der for disse indikatorer ikke er nogen forskel mellem de to grupper på andelen med disse afsavn.

Figur 7.3 Andelen, der har måttet undvære ting til de mindste børn, sæskilt for de beskæftigende og ikke-beskæftigede på interviewtidspunktet. Procent.

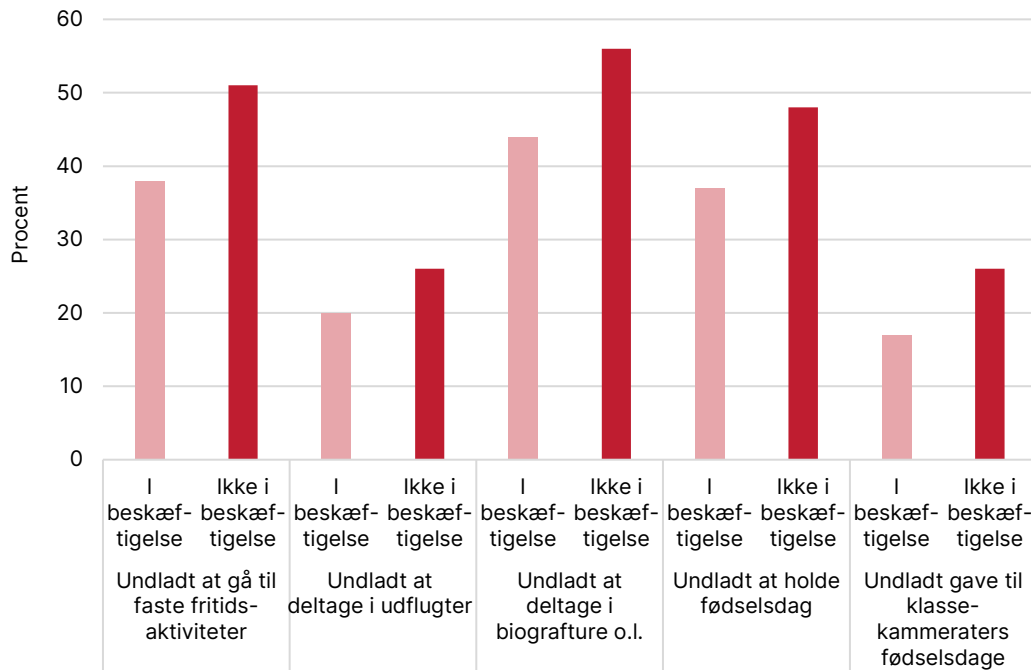

Anm.: I figuren er afbildet de vægtede procentandele. Disse spørgsmål er stillet til respondenter med børn i 0-5-års-alderen. I beskæftigelse: N = 205, Ikke i beskæftigelse: N = 887.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

Figur 7.4 viser andelen, der angiver afsavn i forhold til børnenes (6-16-åriges) sociale deltagelsesmuligheder for henholdsvis respondenter med og uden beskæftigelse på interviewtidspunktet. For disse indikatorer er andelen generelt lavere blandt dem med beskæftigelse end blandt dem uden beskæftigelse. For eksempel angiver 38 % af de respondenter, der har beskæftigelse på interviewtidspunktet, at børnene har måttet undlade at gå til faste fritidsaktiviteter inden for det seneste år, fordi forældrene ikke havde råd, mens denne andel er 51 % blandt dem uden beskæftigelse. Dermed er andelen, der har angivet dette afsavn, lidt højere blandt dem uden beskæftigelse end for alle respondenterne med børn i denne alder, hvor denne andel er 48 % (kapitel 4, Figur 4.4).

Figur 7.4 Andelen med afsavn vedrørende børnenes sociale deltagelsesmuligheder, særligt for de beskæftigede og ikke-beskæftigede på interviewtidspunktet. Procent.

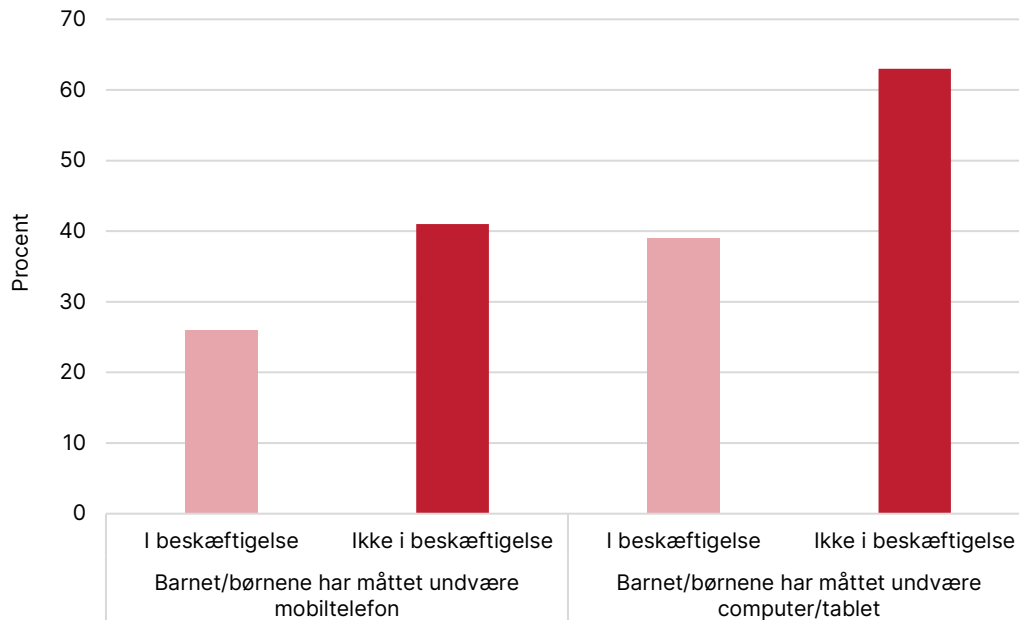

Anm.: I figuren er afbildet de vægtede procentandele. Disse spørgsmål er stillet til respondenter med børn i 6-16-års-alderen. I beskæftigelse: N = 266, Ikke i beskæftigelse: N = 1.096.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

Vi har også opgjort andelen, der har måttet undvære mobiltelefon og computer til de større børn, særligt for respondenter med og uden beskæftigelse på interviewtidspunktet (Figur 7.5). For disse indikatorer er andelen væsentligt lavere blandt de respondenter, der havde beskæftigelse på interviewtidspunktet, hvilket kan indikere, at en del har fået bedre råd til at give børnene disse goder. Derved undervurderes andelen med disse afsavn blandt ydelsesmodtagerne lidt i opgørelserne for hele respondentgruppen (kapitel 4, Figur 4.6).

Figur 7.5 Andelen med afsavn af mobiltelefon og computer for de større børn, særskilt for de beskæftigede og ikke-beskæftigede på interviewtidspunktet. Procent.

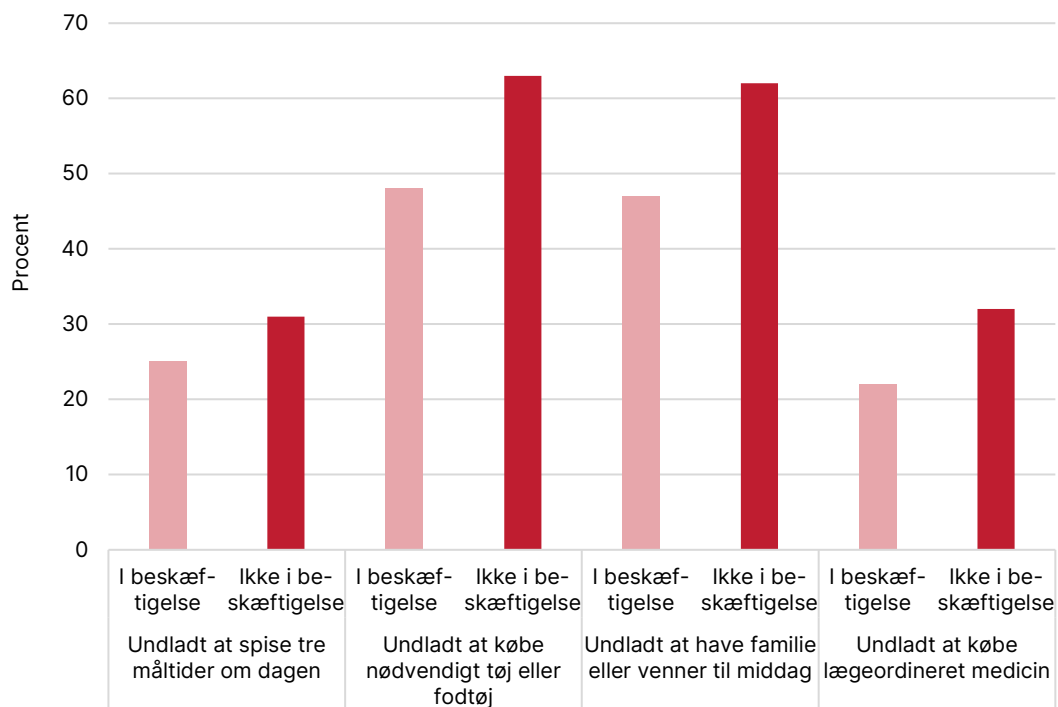

Anm.: I figuren er afbildet de vægtede procentandele. Disse spørgsmål er stillet til respondenter med børn i 10-16-års-alderen. I beskæftigelse: N = 178, Ikke i beskæftigelse: N = 768.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

Vi har også opgjort afsavnene blandt de voksne i familien særskilt for, om respondenterne har beskæftigelse eller ikke har beskæftigelse på interviewtidspunktet (Figur 7.6). Også for disse indikatorer, er der en tendens til, at andelen med afsavn er lavere blandt respondenterne med beskæftigelse. Eksempelvis er der 25 % af respondenterne med beskæftigelse, der har måttet undlade at spise tre måltider om dagen, mens det gælder 31 % af de respondenter, der ikke har beskæftigelse på interviewtidspunktet. Dermed er den sidstnævnte andel lidt højere end for svargruppen af respondenter som helhed, hvor denne andel er 29 % (kapitel 5, Figur 5.1).

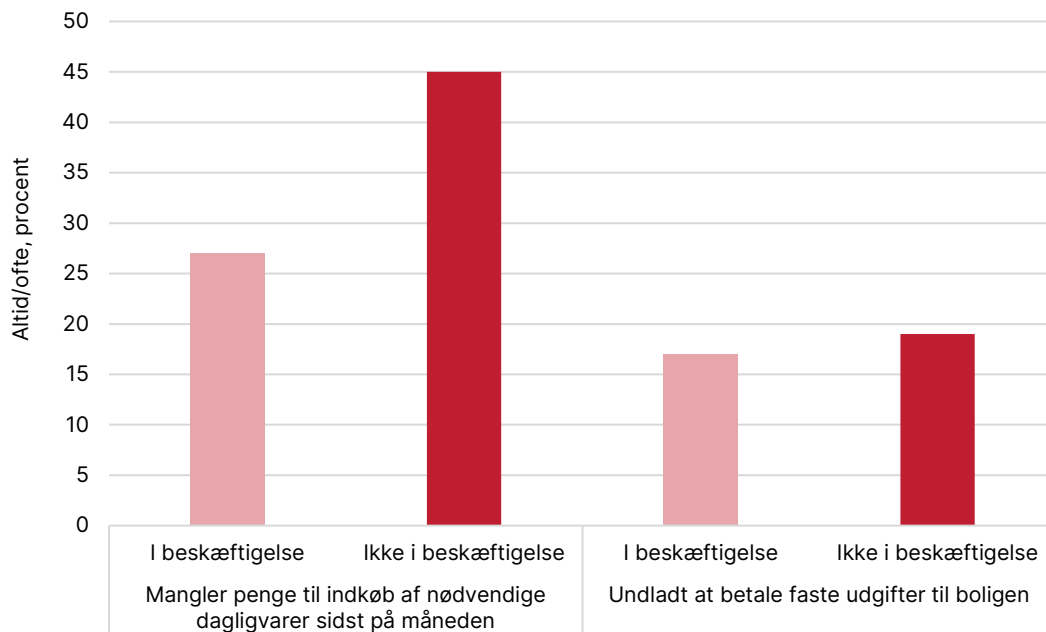
Figur 7.6 Andelen med afsavn blandt de voksne i familien, særskilt for de beskæftigede og ikke beskæftigede på interviewtidspunktet. Procent.

Anm.: I figuren er afbildet de vægtede procentandele. I beskæftigelse: N = 358, Ikke i beskæftigelse: N = 1.569.
Kilde: Spørgeskemabesvareelserne.

Endelig har vi også opgjort indikatorerne for familiens generelle økonomiske situation, særskilt for om respondenterne har angivet at have beskæftigelse på interviewtidspunktet. I Figur 7.7 er opgjort andelen, der altid eller ofte ikke har haft penge til nødvendige dagligvarer sidst på måneden, eller som altid eller ofte har måttet undlade at betale udgifter til boligen. Figur 7.7 viser, at andelen der ikke har penge til nødvendige dagligvarer sidst på måneden, er væsentligt lavere, 27 %, blandt dem, der har beskæftigelse på interviewtidspunktet, mens den er 45 % blandt dem, der ikke er i beskæftigelse. Dermed er andelen i den sidstnævnte gruppe lidt højere end de 42 % for gruppen af respondenter som helhed (Tabel 6.1), og der er således tegn på, at denne andel undervurderes lidt, når den beregnes for den samlede gruppe af respondenter. For spørgsmålet, om man har måttet undlade at betale udgifter til boligen, ser vi dog ikke samme forskel med henholdsvis 17 % og 19 % i de to grupper.

Figur 7.7 Andelen, der mangler penge til nødvendige dagligvarer sidst på måneden eller har måttet undlade at betale udgifter til boligen, særskilt for de beskæftigede og ikke-beskæftigede på interviewtidspunktet. Procent.

Anm.: I figuren er afbildet de vægtede procentandele. I beskæftigelse: N = 358, Ikke i beskæftigelse: N = 1.569.
Kilde: Spørgeskemabesvarelserne.

En yderligere opgørelse (ikke afbildet i figur/tabel) viser, at i gruppen, der har beskæftigelse på interviewtidspunktet, vurderer flere, 21 %, at de er i stand til at kunne betale en uforudset udgift, mod 9 % blandt dem, der ikke har beskæftigelse på interviewtidspunktet. Blandt dem der har beskæftigelse, er der dog stadig 67 %, der svarer, at de ikke vil kunne betale en sådan udgift (mod 81 % blandt dem, der ikke har beskæftigelse). Det understreger, at økonomien fortsat er stram – også blandt mange af dem, der har beskæftigelse. Det kan afspejle, at der for en dels vedkommende formentlig er tale om forholdsvist lavtlønnede jobs, ligesom der for en dels vedkommende vil være tale om delvis beskæftigelse.

Ser vi på respondenternes vurdering af, om der er sket en forbedring af den økonomiske situation gennem de seneste to år, er der også en tendens til, at flere har oplevet en forbedring blandt dem, der har beskæftigelse, end blandt dem, der ikke har beskæftigelse på interviewtidspunktet (Tabel 7.7). Eksempelvis er der 36 % af dem, der har beskæftigelse, der vurderer, at mulighederne for, at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter, er blevet meget bedre/bedre, mens det samme er tilfældet for 25 % af dem, der ikke er i beskæftigelse. Ser vi på respondenternes vurdering af deres økonomiske situation alt i alt, vurderer 46 % af dem, der har beskæftigelse, at den er meget bedre/bedre sammenlignet med 30 % blandt dem, der ikke er i beskæftigelse på interviewtidspunktet.

Tabel 7.7 Respondenternes vurdering af forandringer i den økonomiske situation inden for de seneste to år, særskilt for om de er i beskæftigelse eller ikke i beskæftigelse på interviewtidspunktet. Procent.

	I beskæftigelse	Ikke i beskæftigelse
<i>Muligheder for at købe dagligvarer familien har behov for</i>		
Meget bedre/bedre	46	38
Uændret	37	36
Værre/meget værre	14	21
Ved ikke	3	5
Total	100 (361)	100 (1.570)
<i>Muligheder for at købe det tøj, børnene har behov for</i>		
Meget bedre/bedre	46	32
Uændret	40	42
Værre/meget værre	12	21
Ved ikke	2	4
Total	100 (361)	100 (1.570)
<i>Muligheder for, at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter</i>		
Meget bedre/bedre	36	25
Uændret	45	44
Værre/meget værre	9	14
Ved ikke	5	6
Total	100 (264)	100 (1.099)
<i>Muligheder for at børnene kan deltage i biografture, udflugter o.l.</i>		
Meget bedre/bedre	35	23
Uændret	46	44
Værre/meget værre	16	27
Ved ikke	4	6
Total	100 (264)	100 (1.099)
<i>Økonomisk situation alt i alt</i>		
Meget bedre/bedre	46	30
Uændret	30	34
Værre/meget værre	21	31
Ved ikke	4	5
Total	100 (361)	100 (1.570)

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i tabellens totaler er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvarelserne.

7.4 Opsamling

I dette kapitel har vi belyst forhold omkring respondenternes beskæftigelse og jobsøgningsadfærd. Respondenterne er generelt udtrukket til at deltage i undersøgelsen ud fra, at de har modtaget det midlertidige børnetilskud i en periode på mindst seks måneder, fra det blev indført. Stikprøveudtrækket er foretaget i maj 2021, mens interviewene er gennemført i efteråret 2021. Analyserne har vist, at siden respondenterne modtog det midlertidige børnetilskud, har nogle af dem opnået beskæftigelse i større eller mindre omfang. I spørgeskemaet har 18 % af respondenterne angivet, at de er i lønnet arbejde eller er selvstændigt erhvervsdrivende på interviewtidspunktet. Gennem tilkoblingen af registeroplys-

ninger fra DREAM-registeret om forsørgelsesgrundlag og beskæftigelse har vi mere detaljeret kunnet opgøre forsørgelsesgrundlaget og omfanget af beskæftigelse blandt respondenterne på interviewtidspunktet. Disse analyser har vist, at den største gruppe blandt respondenterne fortsat modtager enten kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelse, hvilket gælder 67 % af respondenterne på interviewtidspunktet. Heri er iberegnet en gruppe på 8 %, der har delvis beskæftigelse samtidig med, at de fortsat modtager en ydelse i kontanthjælpssystemet. Der er dog også nogle, som helt har forladt kontanthjælpssystemet og er blevet selvforsørgende, hvilket gælder 13 % af respondenterne. Endelig er der også 20 % af respondenterne, der er overgået til andre ydelser som fx SU eller førtidspension.

Kapitlet har også belyst jobsøgningsadfærden blandt modtagerne af det midlertidige børnetilskud. Svarfordelingerne tyder generelt ikke på, at det midlertidige børnetilskud har haft negativ indvirkning på respondenternes jobsøgning set ud fra en gennemsnitsbetragtning. Der er således forholdsvist flere, der vurderer, at sammenlignet med for to år siden bruger de nu mere tid frem for mindre tid på jobsøgning, og adspurgt direkte om tilskuddets betydning vurderer lidt flere, at tilskuddet har betydet, at de bruger mere tid snarere end mindre tid på jobsøgning. Vi har dog omvendt ikke belæg for at konkludere, at tilskuddet i væsentligt omfang har styrket respondenternes jobsøgning. I den sammenhæng forbinder de fleste af respondenterne ikke selv modtagelsen af tilskuddet med ændringer i omfanget af deres jobsøgning, hvor det dog skal understreges, at der er tale om selvvaluerede angivelser i retrospekt.

At nogle af respondenterne har fået beskæftigelse, kan også have betydning for opgørelsen af de forskellige afsavnsmaal, der indgår i undersøgelsen, eftersom en del af dem, som har beskæftigelse på interviewtidspunktet, formentlig har fået en højere indkomst. Kapitlets analyser har vist, at for de fleste af afsavnsmålene er der en tendens til, at færre melder om de forskellige afsavn blandt dem, som angiver at have beskæftigelse på interviewtidspunktet end blandt dem, som ikke har beskæftigelse. Det betyder også, at andelen med afsavn blandt de ikke-beskæftigede formentlig er mere retvisende for omfanget af disse afsavn i målgruppen for det midlertidige børnetilskud, da hovedparten af disse respondenter kan forventes stadig at modtage ydelsen på interviewtidspunktet. Det skal dog også anføres, at da respondenterne, der var i beskæftigelse på interviewtidspunktet, kun udgør en mindre del af den samlede gruppe af respondenter, er forskellen på andelen med afsavn blandt de ikke-beskæftigede og andelen med afsavn i den samlede gruppe af respondenter, der er opgjort i de forudgående kapitler, forholdsvis lille.

Litteratur

- Benjaminsen, L., Enemark, M.H. & Birkelund, J.F. (2016): *Fattigdom og afsavn: Om materielle og sociale afsavn blandt økonomisk fattige og ikke-fattige*. København: SFI.
- Ekspertudvalg om Fattigdom (2013): *En dansk fattigdomsgrænse: Analyser og forslag til opgørelsesmetoder*. København: Ekspertudvalg om Fattigdom.
- Halleröd, B., Larsson, D., Gordon, D. & Ritakallio, V. (2006): Relative deprivation: a comparative analysis of Britain, Finland and Sweden. *Journal of European Social Policy*, 16(4), 328-345.
- Hansen, F.K. & Hussain, M.A. (2009): *Konsekvenser af de laveste sociale ydelser – Forsørgelsesgrundlag og afsavn*. København: CASA.
- Larsen, J.E. (2004): *Fattigdom og social eksklusion: Tendenser i Danmark over et kvart århundrede*. København: Socialforskningsinstituttet.
- PSE UK (2013): *The Impoverishment of the UK. PSE UK first results: Living Standards*. Bristol: Poverty and Social Exclusion.
- Townsend, P. (1979): *Poverty in the United Kingdom: A Survey of Household Resources and Standards of Living*. Middlesex: Penquin Books.
- Whelan, C.T., Layte, R. & Maître, B. (2002): Multiple deprivation and persistent poverty in the European Union. *Journal of European Social Policy*, 12(2), 91-105.
- Whelan, C.T., Layte, R., Maître, B. & Nolan, B. (2001): Income, Deprivation and Economic Strain. *European Sociological Review*, 17(4), 357-372.

Bilag 1 Oversigt over ydelsesniveauer af det midlertidige børnetilskud

I de følgende tabeller er vist rådighedsbeløb, indkomst og ydelser, herunder det midlertidige børnetilskud, ved gældende regler for familier i kontanthjælpssystemet. Opgørelserne er vist for seks kombinationer af ydelses- og familietyper. De tre ydelser er kontanthjælp, uddannelseshjælp og SHO-ydelse, mens de to familietyper er henholdsvis parfamilier og enlige forsørgere. Opgørelserne er udarbejdet af Beskæftigelsesministeriet i et svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg.⁵

Bilagstabel 1.1 Rådighedsbeløb, indkomst og ydelser for enlige modtagere af kontanthjælp over 30 år. Gældende regler. 2021, kroner pr. måned.

	0 børn	1 barn	2 børn	3 børn	4 børn
Kontanthjælp	11.700	15.500	15.500	15.500	15.500
+ Særlig støtte	1.000	0	0	0	0
+ Boligstøtte	600	700	1.000	1.000	1.000
+ Børne- og ungeydelse	0	1.000	1.900	2.900	3.900
+ Børnetilskud (ordinært og ekstra)	0	1.000	1.500	2.000	2.500
+ Midlertidigt børnetilskud	0	1.300	1.900	2.500	3.100
= Offentlige ydelser før skat	13.300	19.500	21.900	24.000	26.100
- Skat mv.	-2.900	-4.400	-4.400	-4.400	-4.400
= Offentlige ydelser efter skat	10.400	15.100	17.500	19.600	21.700
+ Børnebidrag (fra den anden forælder)	0	1.400	2.900	4.300	5.800
= Indkomst efter skat	10.400	16.500	20.400	23.900	27.500
- Udgifter til daginstitution	0	-1.700	-3.300	-5.000	-6.600
+ Tilskud til daginstitution (friplads og søskenderabat)	0	1.700	3.300	5.000	6.600
= Rådighedsbeløb før boligudgifter	10.400	16.500	20.400	23.900	27.500
- Udgifter til husleje, el og varme	-4.800	-6.600	-7.100	-7.200	-7.700
= Rådighedsbeløb efter boligudgifter	5.600	9.900	13.300	16.800	19.700
Offentlige ydelser før skat + tilskud til daginstitution	13.300	21.100	25.200	28.900	32.700

Anm.: Der tages udgangspunkt i personer, der ikke berøres af 225-timersreglen. Alle børn antages at være 7-14 år. Børnebidraget forudsættes at svare til normalbidraget, der udgør 1.443 kr. pr. barn pr. måned. Der er forudsat en månedlig husleje svarende til medianhuslejen for kontanthjælpsmodtagere, afrundet til nærmeste 500 kr., samt udgifter til el, vand og varme på mellem 784 og 1.337 kr. pr. måned. Tallene er afrundede.

Kilde: Finansministeriets familietypermodel fra december 2020 og Beskæftigelsesministeriets beregninger.

⁵ <https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/beu/spm/487/svar/1805852/2440241/index.htm>

Bilagstabel 1.2 Rådighedsbeløb, indkomst og ydelser for par på kontanthjælp over 30 år. Gældende regler. 2021, kroner pr. måned.

	0 børn	1 barn	2 børn	3 børn	4 børn
Kontanthjælp	23.400	31.100	31.100	31.100	31.100
+ Særlig støtte	0	0	0	0	0
+ Boligstøtte	0	0	0	0	0
+ Børne- og ungeydelse	0	1.000	1.900	2.900	3.900
+ Børnetilskud (ordinært og ekstra)	0	0	0	0	0
+ Midlertidigt børnetilskud	0	0	800	1.500	2.300
= Offentlige ydelser før skat	23.400	32.100	33.900	35.500	37.200
- Skat mv.	-5.800	-8.700	-8.700	-8.700	-8.700
= Offentlige ydelser efter skat	17.600	23.400	25.200	26.800	28.500
+ Børnebidrag (fra den anden forælder)	0	0	0	0	0
= Indkomst efter skat	17.600	23.400	25.200	26.800	28.500
- Udgifter til daginstitution	0	-1.700	-3.300	-5.000	-6.600
+ Tilskud til daginstitution (friplads og søskenderabat)	0	800	2.100	3.400	4.800
= Rådighedsbeløb før boligudgifter	17.600	22.600	24.000	25.300	26.700
- Udgifter til husleje, el og varme	-6.100	-6.700	-7.200	-7.300	-7.300
= Rådighedsbeløb efter boligudgifter	11.500	15.800	16.800	18.000	19.400
Offentlige ydelser før skat + tilskud til daginstitution	23.400	32.900	36.000	38.900	42.000

Anm.: Der tages udgangspunkt i personer, der ikke berøres af 225-timersreglen. Alle børn antages at være 7-14 år. Børnebidraget forudsættes at svare til normalbidraget, der udgør 1.443 kr. pr. barn pr. måned. Der er forudsat en månedlig husleje svarende til medianhuslejen for kontanthjælpsmodtagere, afrundet til nærmeste 500 kr., samt udgifter til el, vand og varme på mellem 784 og 1.337 kr. pr. måned. Tallene er afrundede.

Kilde: Finansministeriets familietypermodel fra december 2020 og Beskæftigelsesministeriets beregninger.

Bilagstabel 1.3 Rådighedsbeløb, indkomst og ydelser for enlige modtagere af uddannelseshjælp. Gældende regler. 2021, kroner pr. måned.

	0 børn	1 barn	2 børn	3 børn	4 børn
Uddannelseshjælp	6.400	12.800	12.800	12.800	12.800
+ Særlig støtte	1.000	0	0	0	0
+ Boligstøtte	600	2.300	2.700	2.700	2.700
+ Børne- og ungeydelse	0	1.000	1.900	2.900	3.900
+ Børnetilskud (ordinært og ekstra)	0	1.000	1.500	2.000	2.500
+ Midlertidigt børnetilskud	0	900	900	1.600	3.000
= Offentlige ydelser før skat	8.000	18.000	19.900	22.000	24.900
- Skat mv.	-900	-3.300	-3.300	-3.300	-3.300
= Offentlige ydelser efter skat	7.200	14.700	16.600	18.700	21.600
+ Børnebidrag (fra den anden forælder)	0	1.400	2.900	4.300	5.800
= Indkomst efter skat	7.200	16.100	19.400	23.000	27.300
- Udgifter til daginstitution	0	-1.700	-3.300	-5.000	-6.600
+ Tilskud til daginstitution (friplads og søskenderabat)	0	1.700	3.300	5.000	6.600
= Rådighedsbeløb før boligudgifter	7.200	16.100	19.400	23.000	27.300
- Udgifter til husleje, el og varme	-4.800	-6.600	-7.100	-7.200	-7.700
= Rådighedsbeløb efter boligudgifter	2.400	9.500	12.300	15.800	19.600
Offentlige ydelser før skat + tilskud til daginstitution	8.000	19.600	23.200	26.900	31.500

Anm.: Der tages udgangspunkt i personer, der ikke berøres af 225-timersreglen. Alle børn antages at være 7-14 år. Børnebidraget forudsættes at svare til normalbidraget, der udgør 1.443 kr. pr. barn pr. måned. Der er forudsat en månedlig husleje svarende til medianhuslejen for kontanthjælpsmodtagere, afrundet til nærmeste 500 kr., samt udgifter til el, vand og varme på mellem 784 og 1.337 kr. pr. måned. Tallene er afrundede.

Kilde: Finansministeriets familietypermodel fra december 2020 og Beskæftigelsesministeriets beregninger.

Bilagstabel 1.4 Rådighedsbeløb, indkomst og ydelser for par på uddannelseshjælp. Gældende regler. 2021, kroner pr. måned.

	0 børn	1 barn	2 børn	3 børn	4 børn
Uddannelseshjælp	12.800	17.900	17.900	17.900	17.900
+ Særlig støtte	0	0	0	0	0
+ Boligstøtte	800	2.900	3.600	3.600	3.600
+ Børne- og ungeydelse	0	1.000	1.900	2.900	3.900
+ Børnetilskud (ordinært og ekstra)	0	0	0	0	0
+ Midlertidigt børnetilskud	0	0	0	0	0
= Offentlige ydelser før skat	13.600	21.800	23.500	24.400	25.400
- Skat mv.	-1.800	-3.700	-3.700	-3.700	-3.700
= Offentlige ydelser efter skat	11.800	18.100	19.800	20.800	21.700
+ Børnebidrag (fra den anden forælder)	0	0	0	0	0
= Indkomst efter skat	11.800	18.100	19.800	20.800	21.700
- Udgifter til daginstitution	0	-1.700	-3.300	-5.000	-6.600
+ Tilskud til daginstitution (friplads og søskenderabat)	0	1.500	3.100	4.700	6.300
= Rådighedsbeløb før boligudgifter	11.800	17.900	19.600	20.500	21.500
- Udgifter til husleje, el og varme	-6.100	-6.700	-7.200	-7.300	-7.300
= Rådighedsbeløb efter boligudgifter	5.700	11.200	12.400	13.200	14.100
Offentlige ydelser før skat + tilskud til daginstitution	13.600	23.200	26.500	29.100	31.700

Anm.: Der tages udgangspunkt i personer, der ikke berøres af 225-timersreglen. Alle børn antages at være 7-14 år. Børnebidraget forudsættes at svare til normalbidraget, der udgør 1.443 kr. pr. barn pr. måned. Der er forudsat en månedlig husleje svarende til medianhuslejen for kontanthjælpsmodtagere, afrundet til nærmeste 500 kr., samt udgifter til el, vand og varme på mellem 784 og 1.337 kr. pr. måned. Tallene er afrundede.

Kilde: Finansministeriets familietypermodel fra december 2020 og Beskæftigelsesministeriets beregninger.

Bilagstabel 1.5 Rådighedsbeløb, indkomst og ydelser for enlige modtagere af SHO-ydelse over 30 år. Gældende regler. 2021, kroner pr. måned.

	0 børn	1 barn	2 børn	3 børn	4 børn
SHO-ydelse	6.200	12.400	12.400	12.400	12.400
+ Særlig støtte	1.000	0	0	0	0
+ Boligstøtte	600	2.300	2.700	2.700	2.700
+ Børne- og ungeydelse	0	1.000	1.900	2.900	3.900
+ Børnetilskud (ordinært og ekstra)	0	1.000	1.500	2.000	2.500
+ Midlertidigt børnetilskud	0	1.400	2.100	2.800	3.500
= Offentlige ydelser før skat	7.900	18.100	20.600	22.800	25.000
- Skat mv.	-800	-3.200	-3.200	-3.200	-3.200
= Offentlige ydelser efter skat	7.000	14.900	17.500	19.700	21.900
+ Børnebidrag (fra den anden forælder)	0	1.400	2.900	4.300	5.800
= Indkomst efter skat	7.000	16.400	20.400	24.000	27.600
- Udgifter til daginstitution	0	-1.700	-3.300	-5.000	-6.600
+ Tilskud til daginstitution (friplads og søskenderabat)	0	1.700	3.300	5.000	6.600
= Rådighedsbeløb før boligudgifter	7.000	16.400	20.400	24.000	27.600
- Udgifter til husleje, el og varme	-4.800	-6.600	-7.100	-7.200	-7.700
= Rådighedsbeløb efter boligudgifter	2.300	9.800	13.300	16.800	19.900
Offentlige ydelser før skat + tilskud til daginstitution	7.900	19.700	23.900	27.800	31.600

Anm.: Der tages udgangspunkt i personer, der ikke berøres af 225-timersreglen. Alle børn antages at være 7-14 år. Børnebidraget forudsættes at svare til normalbidraget, der udgør 1.443 kr. pr. barn pr. måned. Der er forudsat en månedlig husleje svarende til medianhuslejen for kontanthjælpsmodtagere, afrundet til nærmeste 500 kr., samt udgifter til el, vand og varme på mellem 784 og 1.337 kr. pr. måned. Tallene er afrundede. Forsørgere forudsættes at have optjent ret til fuld børne- og ungeydelse samt børnetilskud, mens der ses bort fra eventuel danskbonus.

Kilde: Finansministeriets familietypermodel fra december 2020 og Beskæftigelsesministeriets beregninger.

Bilagstabel 1.6 Rådighedsbeløb, indkomst og ydelser for par på SHO-ydelse over 30 år. Gældende regler. 2021, kroner pr. måned.

	0 børn	1 barn	2 børn	3 børn	4 børn
SHO-ydelse	12.400	17.400	17.400	17.400	17.400
+ Særlig støtte	0	0	0	0	0
+ Boligstøtte	800	2.400	3.300	3.600	3.600
+ Børne- og ungeydelse	0	1.000	1.900	2.900	3.900
+ Børnetilskud (ordinært og ekstra)	0	0	0	0	0
+ Midlertidigt børnetilskud	0	700	1.400	2.200	2.900
= Offentlige ydelser før skat	13.200	21.500	24.00	26.000	27.700
- Skat mv.	-1.600	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500
= Offentlige ydelser efter skat	11.600	18.000	20.600	22.600	24.300
+ Børnebidrag (fra den anden forælder)	0	0	0	0	0
= Indkomst efter skat	11.600	18.000	20.600	22.600	24.300
- Udgifter til daginstitution	0	-1.700	-3.300	-5.000	-6.600
+ Tilskud til daginstitution (friplads og søskenderabat)	0	1.500	3.100	4.700	6.400
= Rådighedsbeløb før boligudgifter	11.600	17.800	20.400	22.400	24.100
- Udgifter til husleje, el og varme	-6.100	-6.700	-7.200	-7.300	-7.300
= Rådighedsbeløb efter boligudgifter	5.500	11.100	13.200	15.100	16.700
Offentlige ydelser før skat + tilskud til daginstitution	13.200	23.000	27.100	30.800	34.100

Anm.: Der tages udgangspunkt i personer, der ikke berøres af 225-timersreglen. Alle børn antages at være 7-14 år. Børnebidraget forudsættes at svare til normalbidraget, der udgør 1.443 kr. pr. barn pr. måned. Der er forudsat en månedlig husleje svarende til medianhuslejen for kontanthjælpsmodtagere, afrundet til nærmeste 500 kr., samt udgifter til el, vand og varme på mellem 784 og 1.337 kr. pr. måned. Tallene er afrundede. Forsørgere forudsættes at have optjent ret til fuld børne- og ungeydelse samt børnetilskud, mens der ses bort fra eventuel danskbonus.

Kilde: Finansministeriets familietypermodel fra december 2020 og Beskæftigelsesministeriets beregninger.

Bilag 2 Stikprøveudtræk og bortfaldsanalyse

Bilagstabel 2.1 Population og stikprøve fordelt på strata og registervariable, antal og procent.

	Popula- tion	Brutto- stikprøve	Netto- stikprøve	Popula- tion	Brutto- stikprøve	Netto- stikprøve
	Antal			Procent		
<i>Strata</i>						
Uddannelseshjælpsmodtagere – enlige	1.420	1.200	1.057	9	20	19
Uddannelseshjælpsmodtagere – par	555	554	530	3	9	9
Kontanthjælpsmodtagere – enlige	5.913	1.121	1.053	36	19	19
Kontanthjælpsmodtagere – par	2.257	1.025	985	14	17	18
SHO-ydelsesmodtagere – enlige	1.842	1.075	1.011	11	18	18
SHO-ydelsesmodtagere – par	4.432	1.000	988	27	17	18
<i>Køn</i>						
Mænd	2.241	806	770	14	14	14
Kvinder	14.178	5.169	4.854	86	87	86
<i>Alder</i>						
18-29 år	3.511	2.199	2.025	21	37	36
30-35 år	4.141	1.270	1.191	25	21	21
36-41 år	4.014	1.153	1.096	24	19	20
42+ år	4.753	1.353	1.312	29	23	23
<i>Bopælsregion</i>						
Region Nordjylland	1.679	584	556	10	10	10
Region Midtjylland	3.837	1.435	1.355	23	24	24
Region Syddanmark	4.021	1.513	1.431	25	25	25
Region Hovedstaden	4.284	1.500	1.415	26	25	25
Region Sjælland	2.598	943	867	16	16	15
<i>Oprindelsesland</i>						
Danmark	6.515	2.610	2.383	40	44	42
Vestlige lande	392	138	133	2	2	2
Ikke-vestlige lande	9.512	3.227	3.108	58	54	55
<i>Herkomst</i>						
Dansk	6.515	2.610	2.383	40	44	42
Indvandrere/efterkommer	9.904	3.365	3.241	60	56	58
<i>Højeste fuldførte uddannelse</i>						
Grundskole eller uoplyst	11.381	4.425	4.146	69	74	74
Gymnasial, Erhvervsfaglig (EUD), kort videregående uddannelse	3.905	1.211	1.151	24	20	21
Mellemlang, lang videregående uddannelse og ph.d.	1.133	339	327	7	6	6
<i>Ækvivaleret disponibel indkomst for familien</i>						
1-150.000 kr.	14.487	5.285	4.968	88	89	88
150.000-250.000 kr.	1.902	678	645	12	11	12
Over 250.000 kr.	30	12	11	0	0	0
<i>Socioøkonomisk status</i>						
Beskæftigede	1.059	327	306	6	6	5
Arbejdsløse og uden for arbejdsstyrken	15.360	5.648	5.318	94	95	95
I alt	16.419	5.975	5.624	100	100	100

Anm.: Ækvivaleret disponibel indkomst: Alle personer, der tilhører den samme familie pr. 31. december i indkomståret, inkl. hjemmeboende børn under 25 år, tildeles familiens vægtede indkomst.

Kilde: DST Survey på baggrund af Danmarks Statistiks registre (Befolkningsregister, Uddannelsesregister og indkomststatistik).

Bilagstabel 2.2 Oversigt over stikprøven fordelt svar og bortfald i procent.

	Svar	Bortfald
	Procent	
<i>Strata</i>		
Uddannelseshjælpsmodtagere – enlige	26	74
Uddannelseshjælpsmodtagere – par	29	71
Kontanthjælpsmodtagere – enlige	38	62
Kontanthjælpsmodtagere – par	33	67
SHO-ydelsesmodtagere – enlige	40	60
SHO-ydelsesmodtagere – par	44	56
<i>Køn</i>		
Mænd	38	62
Kvinder	35	65
<i>Alder</i>		
18-29 år	30	70
30-35 år	34	66
36-41 år	40	60
42+ år	40	60
<i>Bopælsregion</i>		
Region Nordjylland	38	62
Region Midtjylland	35	65
Region Syddanmark	38	62
Region Hovedstaden	32	68
Region Sjælland	35	65
<i>Oprindelsesland</i>		
Danmark	33	67
Vestlige lande	36	64
Ikke-vestlige lande	37	63
<i>Herkomst</i>		
Dansk	33	67
Indvandrere/efterkommer	37	63
<i>Højeste fuldførte uddannelse</i>		
Grundskole eller uoplyst	33	67
Gymnasial, Erhvervsfaglig (EUD), kort videregående uddannelse	40	60
Mellemlang, lang videregående uddannelse og ph.d.	54	46
<i>Ækvivaleret disponibel indkomst for familien</i>		
1-150.000 kr.	35	65
150.000-250.000 kr.	36	64
Over 250.000 kr.	50	50
<i>Socioøkonomisk status</i>		
Beskæftigede	40	60
Arbejdsløse og uden for arbejdsstyrken	35	65

Kilde: DST Survey på baggrund af Danmarks Statistiks registre (Befolkningsregister, Uddannelsesregister og indkomststatistik).

Bilag 3 Spørgeskemaet

Spørgeskemaundersøgelsen har været en web- og telefonundersøgelse, og spørgeskemaet findes derfor kun i elektronisk form og ikke som et traditionelt opsat spørgeskema. I det følgende er vist en oversigt over de spørgsmål med tilhørende svarkategorier, som er stillet til respondenterne.

Spørgsmål og svarkategorier	
Husstand og demografi	
Hvad er din alder?	År
Hvor mange personer på 18 år og derover bor der i din husstand ud over dig selv?	Antal
Bor du sammen med en ægtefælle, samlever eller partner?	Ja/Nej
Hvor mange børn under 17 år har du?	Antal
Hvor gamle er børnene?	År
Generel økonomisk situation	
Har du inden for det seneste år måttet undlade at betale faste udgifter til boligen, som fx husleje, el og varme fordi du ikke havde råd:	Altid Oft Af og til Sjældent Aldrig Ved ikke
Mangler du penge til indkøb af nødvendige dagligvarer som fx fødevarer og husholdningsartikler i slutningen af måneden?	
Hvis du pludselig fik en uforudset udgift på 3.000 kr., ville du da kunne betale den uden at skulle låne?	Ja/Nej/Ved ikke
Udstyr og ting til de mindste børn	
Har du inden for det seneste år måttet undvære følgende ting til de mindste børn mellem 0 og 5 år, fordi du ikke havde råd:	Ja, har måttet undvære Nej, har ikke måttet undvære Ved ikke
Nødvendigt udstyr til de mindste børn såsom en barnevogn, barneseng, et puslebord eller en klapvogn?	
Børnebøger, legetøj eller lignende?	

Basale afsavn blandt børn

Har du inden for det seneste år måttet undlade at give dit barn/dine børn under 17 år følgende, fordi du ikke havde råd:

Ja, har undladt
Nej, har ikke undladt
Ved ikke

Nødvendigt tøj eller fodtøj, som de havde brug for?

Nødvendige måltider?

Frugt eller grøntsager hver dag?

Har du inden for det seneste år måttet undlade at give dit barn/dine børn under 17 år lægeordineret medicin, fordi du ikke havde råd?

Ja, har undladt
Nej, har ikke undladt
Nej, har ikke haft behov for medicin
Ved ikke

Børns sociale deltagelsesmuligheder

Har dit barn/dine børn i alderen 6-16 år inden for det seneste år måttet undlade nogle af følgende aktiviteter, fordi du ikke har haft råd:

(Se gerne bort fra coronasituationen og de restriktioner, som det har medført, når du svarer på spørgsmålene)

Gå til faste fritidsaktiviteter, fx svømning, gymnastik, fodbold?

Ja, har undladt
Nej, har ikke undladt
Ved ikke

Deltage i skoleudflugter eller udflugter i forbindelse med fritidsaktiviteter?

Deltage i biografbesøg, besøg på museer og lignende?

Holde fødselsdagsfest for klassen eller kammerater?

Have en gave med til klassekammeraters fødselsdage?

Kommunikationsteknologi til de større børn

Har dit barn/dine børn i alderen 10-16 år inden for det seneste år måttet undvære en af følgende goder, fordi du ikke havde råd:

Ja, har måttet undvære
Nej, har ikke måttet undvære
Ved ikke

Mobiltelefon?

Computer, tablet eller lignende?

Voksnes afsavn

Har du eller andre voksne i husstanden inden for det seneste år måttet undlade følgende, fordi du ikke havde råd:

(Se gerne bort fra coronasituationen og de restriktioner, som det har medført, når du svarer på spørgsmålene)

Spise tre måltider om dagen?

Købe nødvendigt tøj eller fodtøj?

Have familie eller venner til middag?

Ja, har undladt
Nej, har ikke undladt
Ved ikke

Har du eller andre voksne i husstanden inden for det seneste år måttet undlade at købe medicin, der var ordineret af en læge, fordi du ikke havde råd?

Ja, har undladt
Nej, har ikke undladt
Nej, har ikke haft behov for medicin
Ved ikke

Ændringer i den økonomiske situation

Sammenlignet med for to år siden, hvordan oplever du da:

(se gerne bort fra coronasituationen og de restriktioner, som det har medført, når du svarer på spørgsmålene)

Dine muligheder for at købe de dagligvarer du og din husstand har behov for?

Dine muligheder for at købe det tøj dine børn har behov for?

Dine muligheder for at have råd til, at dine børn kan gå til faste fritidsaktiviteter?

Dine muligheder for at have råd til at dine børn kan deltage i biograftere, udflugter og lignende?

Alt i alt din og din husstands økonomiske situation i dag?

Meget bedre
Bedre
Uændret
Værre
Meget værre
Ved ikke

Det midlertidige børnetilskuds betydning

I hvor høj grad oplever du, at det midlertidige børnetilskud har været med til at:

(se gerne bort fra coronasituationen og de restriktioner, som det har medført, når du svarer på spørgsmålene)

Forbedre din økonomiske situation?

Give dig bedre muligheder for at kunne købe tøj til dine børn?

Give dig bedre muligheder for at dine børn kan gå til faste fritidsaktiviteter?

Give dig bedre muligheder for at dine børn kan deltage i biograftere, udflugter og lignende?

I høj grad
I nogen grad
I mindre grad
Slet ikke
Ved ikke

Arbejde og jobsøgning

Er du i lønnet arbejde eller selvstændig erhvervsdrivende?

Ja
Nej
Ved ikke

Selvom du er i arbejde, har du da søgt arbejde i løbet af de seneste 3 måneder/Har du søgt arbejde i løbet af de seneste 3 måneder? (filtreret efter om respondenter har arbejde eller ej)

Ja
Nej
Ved ikke

Er du sygemeldt, i jobafklaring, på førtidspension eller under uddannelse? (stilles til respondenter, der ikke har søgt arbejde)

Ja
Nej
Ved ikke

Hvilket af følgende udsagn oplever du bedst beskriver, hvor meget tid du bruger på at søge arbejde, fx ved at søge efter ledige jobs, sende ansøgninger eller gå til jobsamtaler?

Bruger meget tid på at søge arbejde
Bruger en del tid på at søge arbejde
Bruger en gang i mellem tid på at søge arbejde
Bruger sjældent tid på at søge arbejde
Søger aldrig arbejde
Er i arbejde
Ved ikke

Sammenlignet med for to år siden, hvor meget tid oplever du da, at du bruger på at søge arbejde i dag?

Mere tid
Uændret tid
Mindre tid
Ved ikke
Er i arbejde

Oplever du, at det midlertidige børnetilskud har betydet, at du bruger mere tid, uændret tid eller mindre tid på at søge arbejde i dag end før du fik dette tilskud?

Mere tid
Uændret tid
Mindre tid
Ved ikke
Er i arbejde

Sammenlignet med for to år siden, synes du at din tro på at få et arbejde er blevet bedre, er uændret eller er blevet dårligere?

Bedre
Uændret
Dårligere
Er i arbejde
Ved ikke

Bilag 4 Bilagstabel til kapitel 6

Bilagstabel 4.1 Respondentens vurdering af den økonomiske situation i dag sammenlignet med for to år siden, særskilt for forsørgelsesgrundlag i uge 35, 2019. Procent.

Forsørgelsesgrundlag, uge 35, 2019			
Sammenlignet med for to år siden, hvordan vurderer du...	Kontanthjælp, uddannelseshjælp eller SHO-ydelse	Andre ydelser	Selvforsørgende
<i>Muligheder for at købe de dagligvarer, familien har behov for</i>			
Meget bedre/bedre	41	36	36
Uændret	36	36	37
Værre/meget værre	19	21	24
Ved ikke	6	6	4
Total	100 (1.675)	100 (196)	100 (187)
<i>Muligheder for at købe det tøj, børnene har behov for</i>			
Meget bedre/bedre	35	36	35
Uændret	41	36	42
Værre/meget værre	19	20	18
Ved ikke	5	8	5
Total	100 (1.675)	100 (196)	100 (187)
<i>Muligheder for at børnene kan gå til faste fritidsaktiviteter</i>			
Meget bedre/bedre	26	28	36
Uændret	45	41	40
Værre/meget værre	22	23	18
Ved ikke	7	8	6
Total	100 (1.208)	100 (123)	100 (122)
<i>Muligheder for at børnene kan deltage i biografture, udflugter o.l.</i>			
Meget bedre/bedre	25	24	27
Uændret	45	41	42
Værre/meget værre	24	28	24
Ved ikke	7	7	7
Total	100 (1.208)	100 (123)	100 (122)
<i>Økonomisk situation alt i alt</i>			
Meget bedre/bedre	33	29	37
Uændret	34	32	27
Værre/meget værre	28	31	30
Ved ikke	6	8	6
Total	100 (1.675)	100 (196)	100 (187)

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i tabellens totaler er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene.

Bilag 5 Bilagstabeller til kapitel 7

Bilagstabel 5.1 Andel med basale afsavn blandt børnene i familierne, særskilt for forsørgelsesgrundlag i uge 35, 2021. Procent.

Undladt inden for det seneste år, fordi familien ikke havde råd	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, uden beskæftigelse	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, med beskæftigelse	Andre ydelser	Selvforsørgende
Nødvendige måltider til børnene	10	8	10	11
Frukt eller grøntsager hver dag til børnene	22	23	20	21
Nødvendigt tøj eller fodtøj til børnene	36	43	33	27
Lægeordineret medicin til børnene	7	4	7	5
Beregningsgrundlag	1.175	166	450	277

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i tabellens totaler er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne og DREAM-registeret.

Bilagstabel 5.2 Afsavn af udstyr og ting til de mindste børn (0-5 år), særskilt for forsørgelsesgrundlag i uge 35, 2021. Procent.

Undværet inden for det seneste år, fordi familien ikke havde råd	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, uden beskæftigelse	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, med beskæftigelse	Andre ydelser	Selvforsørgende
Nødvendigt udstyr til de mindste børn	28	32	26	31
Børnebøger, legetøj eller lignende	35	40	30	31
Beregningsgrundlag	657	86	267	160

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i tabellens totaler er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne og DREAM-registeret.

Bilagstabel 5.3 Afsavn i forhold til sociale deltagelsesmuligheder blandt børnene (6-16 år), særskilt for forsørgelsesgrundlag i uge 35, 2021. Procent.

Undladt inden for det seneste år, fordi familien ikke havde råd	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, uden beskæftigelse	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, med beskæftigelse	Andre ydelser	Selvforsørgende
Gå til faste fritidsaktiviteter	49	43	49	42
Deltage i udflugter	26	25	20	20
Deltage i biografture o.l.	55	55	52	45
Holde fødselsdagsfest	47	51	44	34
Gave med til fødselsdage	26	20	21	20
Beregningsgrundlag	847	126	302	179

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i tabellens totaler er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne og DREAM-registeret.

Bilagstabel 5.4 Afsavn af mobiltelefon og computer for de større børn (10-16 år), særskilt for forsørgelsesgrundlag i uge 35, 2021. Procent.

Undværet inden for det seneste år, fordi familien ikke havde råd	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, uden beskæftigelse	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, med beskæftigelse	Andre ydelser	Selvforsørgende
Mobiltelefon	42	33	35	28
Computer/tablet	62	47	58	46
Beregningsgrundlag	616	79	197	118

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i tabellens totaler er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene og DREAM-registeret.

Bilagstabel 5.5 Afsavn blandt de voksne i familien, særskilt for forsørgelsesgrundlag i uge 35, 2021. Procent.

Undladt inden for det seneste år, fordi familien ikke havde råd	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, uden beskæftigelse	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, med beskæftigelse	Andre ydelser	Selvforsørgende
Spise tre måltider om dagen	31	31	27	24
Købe nødvendigt tøj eller fodtøj	62	60	57	46
Have familie eller venner til middag	61	65	55	45
Købe lægeordineret medicin	32	29	26	18
Beregningsgrundlag	1.175	166	450	277

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i tabellens totaler er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene og DREAM-registeret.

Bilagstabel 5.6 Andel, der mangler penge til indkøb af nødvendige dagligvarer i slutningen af måneden, særskilt for forsørgelsesgrundlag i uge 35, 2021. Procent.

Mangler du penge til indkøb af nødvendige dagligvarer som fx fødevarer og husholdningsartikler i slutningen af måneden?	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, uden beskæftigelse	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, med beskæftigelse	Andre ydelser	Selvforsørgende
Altid	22	25	16	13
Ofte	26	18	16	16
Af og til	26	27	36	32
Sjældent	12	12	14	16
Aldrig	11	14	15	17
Ved ikke	3	4	2	6
Beregningsgrundlag	1.175	166	450	267

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i tabellens totaler er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvarelsene og DREAM-registeret.

Bilagstabel 5.7 Andel, der har måttet undlade at betale faste udgifter til boligen, særskilt for forsørgelsesgrundlag i uge 35, 2021. Procent.

Har du inden for det seneste år måttet undlade at betale faste udgifter til boligen, som fx husleje, el og varme fordi du ikke havde råd?	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, uden beskæftigelse	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, med beskæftigelse	Andre ydelser	Selvforsørgende
Altid	8	7	7	9
Ofte	11	8	11	15
Af og til	26	24	25	19
Sjældent	14	20	14	13
Aldrig	35	37	38	33
Ved ikke	6	5	5	11
Beregningsgrundlag	1.175	166	450	267

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i tabellens totaler er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne og DREAM-registeret.

Bilagstabel 5.8 Andel, der ikke vil kunne betale en uforudset udgift, særskilt for forsørgelsesgrundlag i uge 35, 2021. Procent.

Hvis du pludselig fik en uforudset udgift på 3.000 kr., ville du da kunne betale den uden at skulle låne?	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, uden beskæftigelse	Kontanthjælp, uddannelseshjælp, SHO-ydelse, med beskæftigelse	Andre ydelser	Selvforsørgende
Ja	9	18	12	19
Nej	81	77	75	65
Ved ikke	10	5	13	16
Beregningsgrundlag	1.175	166	450	267

Anm.: I tabellen er opgjort de vægtede procentandele. Antallet af personer i tabellens totaler er baseret på de uvægtede opgørelser.

Kilde: Spørgeskemabesvareelserne og DREAM-registeret.

VIVÉ

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD